

НАЦІОНАЛЬНЕ
АГЕНТСТВО
ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

ВІДОМОСТІ
про самооцінювання освітньої програми

Заклад вищої освіти	Сумський державний університет
Освітня програма	56279 Германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	035 Філологія

Відомості про самооцінювання є частиною акредитаційної справи, поданої до Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти для акредитації зазначеної вище освітньої програми. Відповідальність за підготовку і зміст відомостей несе заклад вищої освіти, який подає програму на акредитацію.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID	ідентифікатор
ВСП	відокремлений структурний підрозділ
ЄДЕБО	Єдина державна електронна база з питань освіти
ЄКТС	Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система
ЗВО	заклад вищої освіти
ОП	освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про ЗВО (ВСП ЗВО)

Реєстраційний номер ЗВО у ЄДЕБО	168
Повна назва ЗВО	Сумський державний університет
Ідентифікаційний код ЗВО	05408289
ПІБ керівника ЗВО	Карпуша Василь Данилович
Посилання на офіційний веб-сайт ЗВО	www.sumdu.edu.ua

2. Посилання на інформацію про ЗВО (ВСП ЗВО) у Реєстрі суб'єктів освітньої діяльності ЄДЕБО

<https://registry.edbo.gov.ua/university/168>

3. Загальна інформація про ОП, яка подається на акредитацію

ID освітньої програми в ЄДЕБО	56279
Назва ОП	Германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	035 Філологія
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Тип освітньої програми	Освітньо-наукова
Вступ на освітню програму здійснюється на основі ступеня (рівня)	Магістр (ОКР «спеціаліст»)
Структурний підрозділ (кафедра або інший підрозділ), відповідальний за реалізацію ОП	Факультет іноземної філології та соціальних комунікацій. Кафедра германської філології
Інші навчальні структурні підрозділи (кафедра або інші підрозділи), залучені до реалізації ОП	Кафедра психології, політології та соціокультурних технологій; кафедра іноземних мов та лінгводидактики; кафедра маркетингу; кафедра міжнародних економічних відносин; кафедра економіки, підприємництва та бізнес-адміністрування
Місце (адреса) провадження освітньої діяльності за ОП	вул. Харківська, 116, м. Суми, Україна, 40007
Освітня програма передбачає присвоєння професійної кваліфікації	<i>не передбачає</i>
Професійна кваліфікація, яка присвоюється за ОП (за наявності)	<i>відсутня</i>
Мова (мови) викладання	Українська, Англійська, Німецька
ID гаранта ОП у ЄДЕБО	205589
ПІБ гаранта ОП	Таценко Наталія Віталіївна
Посада гаранта ОП	завідувач кафедри
Корпоративна електронна адреса гаранта ОП	n.tatsenko@el.sumdu.edu.ua
Контактний телефон гаранта ОП	+38(095)-198-93-03
Додатковий телефон гаранта ОП	<i>відсутній</i>

Форми здобуття освіти на ОП	Термін навчання
очна денна	4 р. 0 міс.

4. Загальні відомості про ОП, історію її розроблення та впровадження

ОП «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська» третього рівня вищої освіти на здобуття освітньо-наукового ступеня доктора філософії започатковано у 2019 р. (наказ МОНУ №590 від 30.05.2016, зі змінами від 22.02.2021 наказ МОН №19-л). У Сумському державному університеті перший набір відбувся у 2019 р. згідно з Правилами прийому на 2019 р. Підготовка доктора філософії зі спеціальності «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська» в СумДУ постала на фундаменті, позначеному багаторічним досвідом навчання бакалаврів, магістрів, кандидатів наук. Підготовку аспірантів розпочато у 2013 році за спеціальністю 10.02.04 – германські мови. Важливими складниками також є фахова активність викладачів, їхня наукова діяльність, реалізація міжнародних програм, перекладацька робота, експертна практика у світових освітніх проєктах, стажування в європейських закладах освіти. Напрацювання з галузі загального мовознавства, перекладознавства, системно-структурної лінгвістики, дискурсології стали методологічною основою досліджень з когнітивної лінгвістики, лінгвопрагматики та лінгвосинергетики, а антропоцентричний науковий підхід сформував їхню методологію. Це дозволило випрацювати основні інноваційні принципи, теоретичні засади, практичні інструменти підготовки доктора філософії зі спеціальності 035 Філологія. ОП щороку коригувалася, змінювались навчальні плани, вводились нові дисципліни. Суттєве коригування відбулось у 2021 р. Зміни пов'язані з розвитком лінгвістичної науки, прийняттям нової Стратегії розвитку СумДУ, необхідністю підвищення рівня узгодженості програмних результатів навчання з компетентностями тощо. Завдяки цьому викристалізувався основний фокус програми – науково-дослідницький та пошуково-прикладний. Акцент робиться на: поєднанні науково-аналітичних, академічних, дослідницьких, інноваційних та практичних компетентностей і навичок у галузі лінгвістики та перекладознавства; формуванні системного наукового світогляду для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі дослідницько-інноваційної діяльності, розвитку критичного мислення та практичного застосування набутих знань; підготовці фахівців, здатних планувати й проводити наукові дослідження, займатися викладацькою діяльністю та практичною перекладацькою роботою. Під час проєктування та оновлення ОП враховано досвід провідних ЗВО: ХНУ ім. В.Н. Каразіна та КНУ ім. Тараса Шевченка, ЛНУ ім. Івана Франка, ОНУ ім. І.І. Мечникова та ЖДУ ім. Івана Франка. Також були докладно вивчені програми підготовки докторів філософії з лінгвістики Кембриджського університету (Великобританія), Талліннського університету (Естонія), Міського університету Нью-Йорка, рекомендацій Болонського семінару «Doctoral Programmes for the European Knowledge Society».

5. Інформація про контингент здобувачів вищої освіти на ОП станом на 1 жовтня поточного навчального року у розрізі форм здобуття освіти та набір на ОП (кількість здобувачів, зарахованих на навчання у відповідному навчальному році сумарно за усіма формами здобуття освіти)

Рік навчання	Навчальний рік, у якому відбувся набір здобувачів відповідного року навчання	Обсяг набору на ОП у відповідному навчальному році	Контингент студентів на відповідному році навчання станом на 1 жовтня поточного навчального року	У тому числі іноземців
			ОД	ОД
1 курс	2023 - 2024	4	4	0
2 курс	2022 - 2023	4	4	0
3 курс	2021 - 2022	5	3	0
4 курс	2020 - 2021	3	2	0

Умовні позначення: ОД – очна денна; ОВ – очна вечірня; З – заочна; Дс – дистанційна; М – мережева; Дл – дуальна.

6. Інформація про інші ОП ЗВО за відповідною спеціальністю

Рівень вищої освіти	Інформація про освітні програми
початковий рівень (короткий цикл)	програми відсутні
перший (бакалаврський) рівень	5822 германські мови та літератури (переклад включно) 24613 Германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська
другий (магістерський) рівень	24927 Германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська 7233 германські мови та літератури (переклад включно) 31385 Германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська

третій (освітньо-науковий/освітньо-творчий)
рівень

**38865 Германські мови та літератури (переклад включно),
перша - англійська**
**56279 Германські мови та літератури (переклад включно),
перша - англійська**

7. Інформація про площі приміщень ЗВО станом на момент подання відомостей про самооцінювання, кв. м.

	Загальна площа	Навчальна площа
Усі приміщення ЗВО	191574	37218
Власні приміщення ЗВО (на праві власності, господарського відання або оперативного управління)	191574	37218
Приміщення, які використовуються на іншому праві, аніж право власності, господарського відання або оперативного управління (оренда, безоплатне користування тощо)	0	0
Приміщення, здані в оренду	0	0

Примітка. Для ЗВО із ВСП інформація зазначається:

- щодо ОП, яка реалізується у базовому ЗВО – без урахування приміщень ВСП;
- щодо ОП, яка реалізується у ВСП – лише щодо приміщень даного ВСП.

8. Документи щодо ОП

Документ	Назва файла	Хеш файла
Освітня програма	<i>Скан_PhD_035 Філологія ОНП 2023.pdf</i>	ZWQjbpkELKicGdj+ApaClwJJ3c9BR9o+VHhE3ABQjy8= =
Навчальний план за ОП	<i>Скан_PhD_035 Філологія ОНП навчальний план 2023.pdf</i>	sTpbCoW4nkrFkLncCSPXbyzF78L7C8yWFIgqM9ZgvMU= =
Рецензії та відгуки роботодавців	<i>Рецензія PhD_Ущина.pdf</i>	/sfu+IAznMB4p9zGvpGYFRJl4Q1Em6qH6LoJ6BjIwS4= =
Рецензії та відгуки роботодавців	<i>Рецензія PhD_Цанів.pdf</i>	994VhgmC6eIfGZo6JQVEHwKur+KqOGVYNYGvoGVRs do= =
Рецензії та відгуки роботодавців	<i>Рецензія PhD_Бехта.pdf</i>	XPCwNS9yqo6nm8zE9896AlnYKsK3svFbAbIQDoKP4E= =

1. Проектування та цілі освітньої програми

Якими є цілі ОП? У чому полягають особливості (унікальність) цієї програми?

Освітньо-наукова програма, розроблена відповідно до місії та стратегії СумДУ, спрямована на забезпечення підготовки висококваліфікованих фахівців нової формації у сфері гуманітарних наук у галузі філології, які виявляють лідерські якості, здатні працювати за світовими стандартами в умовах швидкозмінного, багатофункційного, технологізованого освітнього середовища; демонструвати системне мислення, аналітичну роботу, самостійно організувати та проводити мультидисциплінарну інноваційну науково-дослідницьку діяльність; мати вміння та сучасні знання для викладання філологічних дисциплін в університетах України та світу, наукового консультування, роботи в міжнародних дослідницьких проєктах та інституціях, а також виконання складних перекладацьких завдань для задоволення потреб замовників від науки, бізнесу та підприємств у різних галузях.

Унікальність ОНП полягає в тому, що на кафедрі германської філології створена новітня школа когнітивної лінгвосинергетики, в межах якої аспіранти здійснюють свої дослідження. Гаранткою ОНП Наталією Таценко було розроблено «Лінгвосинергетичну методику аналізу англійських вербалізованих концептів» (свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір № 104925), яка є дорожньою картою для аспірантів під час аналізу складної динаміки функціонування концептів у дискурсі – від фрагментарності знання про концепти до усвідомлення їхньої цілісності. Крім того, особливістю ОНП є активне залучення аспірантів до грантової діяльності, академічної мобільності та міжнародних стажувань.

Продемонструйте, із посиланням на конкретні документи ЗВО, що цілі ОП відповідають місії та стратегії ЗВО

На момент розроблення ОНП була повністю суголосною з місією та стратегією СумДУ, визначеними Концептуальними засадами діяльності на 2010-2020 рр. Оновлена мета ОНП відповідає змінам у місії та стратегії, що відбулись упродовж останнього циклу планування, визначених Стратегічним планом розвитку СумДУ на 2020-

2026 pp. (<https://cutt.ly/OwiFFXuC>). СумДУ виконує місію загальнодержавного значення та реалізує модель університету європейського рівня за стилем та освітніми технологіями. Основна стратегія – сталий випереджальний розвиток університету як інноваційно орієнтованого центру досконалості, адаптивності, конкурентоспроможного у світовому освітньо-науковому просторі, передусім через високу якість підготовки фахівців на рівні кращих світових практик. Це передбачає підготовку високоосвіченої інтелектуальної еліти суспільства, що й реалізує ця ОНП, яка формує системний науковий світогляд, загальний культурний кругозір, академічну доброчесність, відображені у ПРН1, ПРН3, ПРН4, ПРН5); забезпечення високих вимог ринку праці фахівцями нової формації (ПРН2, ПРН6); генерування нових знань через масштабну мультидисциплінарну наукову діяльність (ПРН4, ПРН5). Базовими постулатами ОНП, які відображають візію та місію СумДУ, є високорейтинговість, міждисциплінарність та широкомасштабна міжнародна спрямованість науково-навчальної діяльності.

Опишіть, яким чином інтереси та пропозиції таких груп заінтересованих сторін (стейкхолдерів) були враховані під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП:

- здобувачі вищої освіти та випускники програми

У профілі програм наявні онлайн-форми, в яких здобувачі запрошуються до обговорення ОНП з метою підтвердження її релевантності, відповідності результатів навчання потребам сучасного ринку праці тощо (<https://cutt.ly/7w7ZYShD>), (<https://cutt.ly/Swi6wDtV>), за результатами яких відбувається вдосконалення ОНП та моніторинг стану забезпечення якості підготовки фахівців за результатами щорічного опитування здобувачів освіти щодо якості ОП (<http://surl.li/svuuv>). 17.11.2020 р. було проведене розширене засідання кафедри германської філології (протокол №5 від 17.11.2020р.) (<https://cutt.ly/Cw7Z3sq8>), на яке були запрошені здобувачі, роботодавці, випускники кафедри та академічна спільнота задля обговорення ОНП. Аспіранткою Л. Молгамовою (яка є членом РПГ) було запропоновано внести дисципліну «Сучасні філологічні парадигми: прикладний аспект» до переліку обов'язкових, а обов'язкову дисципліну «Стилістика та лексикологія англійської мови» перенести до вибірових. До каталогу ВК внесено нову дисципліну «Стала лінгвістика». Матеріал напрацьовано в рамках реалізації проекту грантової програми ЄС Еразмус +, напрям «Жан Моне» (міжнародний проєкт за участі СумДУ «Сприяння європейським практикам освіти для сталого розвитку через мову бренду: міждисциплінарні дослідження»).

- роботодавці

З метою врахування вимог, що висуваються до випускників аспірантури, вивчається думка представників ринку праці, вони інституційно долучені до розробки, моніторингу та перегляду ОНП (Т. Анохіна, директор ТОВ «АЛЬТАІР ТРЕЙД ГРУП», яка входить до складу РПГ), включно з визначенням цілей і програмних результатів навчання. Процес розроблення ОНП відбувався безпосередньо з залученням потенційних роботодавців, які аналізували мету навчання, необхідні компетентності та надали відгуки і рецензії на ОНП. Роботодавцями також надавались пропозиції щодо змісту ОНП на розширеному засіданні кафедри германської філології (протокол №5 від 17.11.2020р.) (<http://surl.li/svvet>). Системну роботу щодо вдосконалення ОНП проводить перезатверджена у 2020 р. Експертна рада роботодавців, що бере участь в перегляді ОНП, змісту освітніх компонентів для забезпечення відповідності вимогам ринку праці (<http://surl.li/svvhj>). На засіданні від 19 травня 2023 року експерти погодились з пропозиціями роботодавця Т. Анохіної перейменувати освітній компонент «Основи теорії мови та дискурсу» на «Теорія мови та дискурсу», а також додати до каталогу ВК нову дисципліну «Стала лінгвістика» з фіксацією відповідних змін у навчальному плані. Аргументом введення нової дисципліни виступає зацікавленість роботодавців у відповідності якісної підготовки аспірантів зростаючим вимогам ринку праці.

- академічна спільнота

Інтереси академічної спільноти під час формулювання цілей та ПРН за ОНП були враховані як на рівні СумДУ, так і на національному рівні. Щодо академічної спільноти університету – через участь у обговоренні проблем та прийнятті відповідних рішень на засіданнях випускової кафедри, РПГ ОНП та радах забезпечення якості вищої освіти ННЦ ПКВК та СумДУ, що дозволило досягти точності формулювання результатів та інших складників освітніх компонентів, випрацювати принципи академічної свободи під час викладання дисциплін. Щодо академічної спільноти загалом – створено умови для співпраці з представниками інших закладів вищої освіти та наукових установ, а також комунікації з академічним середовищем на конференціях, під час роботи над науковими темами, через участь в академічній мобільності тощо. Всі рецензенти ОНП є представниками академічної спільноти. Моніторинг ОНП провідних іноземних і вітчизняних ЗВО, що входять до галузевих і міжнародних рейтингів (QS World University Rankings, тощо) дозволив розширити перелік фахових компетентностей і напрямів тематики наукових досліджень аспірантів.

- інші стейкхолдери

З метою підтвердження релевантності ОНП, відповідності результатів навчання (знань, умінь, навичок, компетентностей) потребам сучасного ринку праці у СумДУ постійно проводиться їх обговорення через сторінку (<https://bit.ly/33pLKLl>) та онлайн форму в каталозі курсів. До обговорення запрошено всіх стейкхолдерів.

Продемонструйте, яким чином цілі та програмні результати навчання ОП відбивають тенденції розвитку спеціальності та ринку праці

В ОНП враховано сучасні тенденції розвитку та вдосконалення спеціальності, зокрема:

1) Мовні технології: зростання інформаційних технологій та автоматизація процесів зумовлюють попит на фахівців з високими мовними компетенціями та знаннями комп'ютерних методів обробки мови. Це включає розробку мовних

програм, машинного перекладу, роботу зі штучним інтелектом та інші сфери, де поєднуються філологічні знання та сучасні технології.

2) Міжкультурна комунікація: глобалізація та міжнародні зв'язки спричиняють зростання потреби у фахівцях з високим рівнем міжкультурної компетенції та навичками перекладу.

3) Мовна освіта та мовна політика: зростаюча увага до багатомовності, збереження та розвитку різних мовних спільнот сприяє попиту на фахівців зі знанням мовної політики, мовної освіти та планування мовного навчання. Випускники цієї ОНП мають широкий спектр можливостей на ринку праці, включаючи роботу в університетах, наукових установах, видавництвах, міжнародних організаціях, перекладацьких агентствах, медіа-індустрії та інших сферах, де потрібні висококваліфіковані фахівці з глибокими філологічними знаннями, дослідницьким потенціалом та інноваційним мисленням.

Продемонструйте, яким чином під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП було враховано галузевий та регіональний контекст

ОНП враховує регіональний та галузевий контекст, оскільки компетентності та результати передбачають реалізацію науково-інноваційних проєктів, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику (ПРН5). У «Стратегії розвитку Сумської міської територіальної громади до 2027 року» зазначається трансформація всіх сфер за принципами Євросоюзу, участь у програмах та ініціативах ЄС, запровадження інновацій в туристичній галузі, забезпечення якісних та конкурентоздатних освітніх послуг, впровадження міжнародних стандартів сталого розвитку (<https://cutt.ly/8w7XsQmy>). Для втілення цих завдань необхідні фахівці, що мають передові концептуальні та методологічні знання з філології і на межі предметних галузей (ПРН1), вільно презентують результати власних оригінальних наукових досліджень державною та іноземною мовами, продукують різножанрові наукові тексти відповідно до сучасних вимог (ПРН2), аналізують складні явища суспільного життя, пов'язуючи загальнофілософські проблеми з вирішенням завдань, що виникають у професійній та науково-інноваційній діяльності (ПРН3).

Продемонструйте, яким чином під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП було враховано досвід аналогічних вітчизняних та іноземних програм

Під час розроблення ОНП робоча група враховувала досвід українських університетів-лідерів у галузі підготовки філологів. Насамперед, це Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна та Київський національний університет імені Тараса Шевченка. Крім того, під час розроблення цілей та програмних результатів ОНП були проаналізовані аналогічні програми Львівського національного університету імені Івана Франка, Одеського національного університету імені І.І. Мечникова та Житомирського державного університету імені Івана Франка. Також були докладно вивчені програми підготовки докторів філософії з лінгвістики Кембриджського університету (Великобританія), Талліннського університету (Естонія), Ризького технічного університету (Латвія), Міського університету Нью-Йорка, рекомендації Болонського семінару «Doctoral Programmes for the European Knowledge Society». За результатами аналізу в ОНП в ОК8 «Сучасні філологічні парадигми» передбачено вивчення сучасних методологічних засад, методів та інструментів філології, а також зроблено акцент на міждисциплінарності та поєднанні дослідницько-наукового компонента із практикою підготовки до викладацької діяльності, що передбачено в ПРН 4, ПРН 5 та ПРН 6.

Продемонструйте, яким чином ОП дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти

Стандарт вищої освіти за спеціальністю 035 «Філологія» третього освітньо-наукового кваліфікаційного рівня вищої освіти відсутній.

Якщо стандарт вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти відсутній, поясніть, яким чином визначені ОП програмні результати навчання відповідають вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня?

ОНП готує фахівців 8-го кваліфікаційного рівня відповідно до Національної рамки кваліфікацій (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF>, Про внесення змін у додаток до п... | від 25.06.2020 № 519 (rada.gov.ua)). Вимоги Національної рамки відображено насамперед в інтегральній компетентності: «Здатність продукувати нові ідеї та розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері філології, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики» (ПРН-1, 3, 4). Різні типи компетентностей, зафіксовані в Національній рамці, корелюють із такими ЗК, ФК та ПРН:

- концептуальні та методологічні знання в галузі чи на межі галузей знань або професійної діяльності: ЗК 3, ФК 1, 2, 5, 6, ПРН 1, 4, 5;
- спеціалізовані уміння/навички і методи, необхідні для розв'язання значущих проблем у сфері професійної діяльності, науки та/або інновацій, розширення та переоцінки вже існуючих знань і професійної практики: ЗК 2, ФК 2, 3, 6, ПРН 2, 3, 4, 5, 6;
- започаткування, планування, реалізація та коригування послідовного процесу ґрунтовного наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності: ЗК 4, ФК 3, 7, ПРН 2, 5;
- критичний аналіз, оцінка і синтез нових та комплексних ідей: ЗК 1, 2, ФК 2, 5, ПРН 3, 5;
- вільне спілкування з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством у цілому: ЗК 3, ФК 4, 6, ПРН 2, 6;
- використання академічної української та іноземної мови у професійній діяльності та дослідженнях: ЗК 3, ФК 4, ПРН 2;

- демонстрація значної авторитетності, інноваційність, високий ступінь самостійності, академічна та професійна доброчесність, постійна відданість розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності: ЗК 4, ФК 3, 6, ПРН 1, 3, 4, 5;
- здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення: ЗК 1, ФК 3, 6, ПРН 4, 5, 6.

2. Структура та зміст освітньої програми

Яким є обсяг ОП (у кредитах ЄКТС)?

60

Яким є обсяг освітніх компонентів (у кредитах ЄКТС), спрямованих на формування компетентностей, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності)?

45

Який обсяг (у кредитах ЄКТС) відводиться на дисципліни за вибором здобувачів вищої освіти?

15

Продемонструйте, що зміст ОП відповідає предметній області заявленої для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)?

ОНП розроблена згідно з вимогами Закону України «Про вищу освіту» і Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах). Формується на компетентнісній основі з орієнтацією на результати навчання зі збалансуванням загальної (філософські, мовні компетентності й універсальні навички дослідника) і поглибленої фахової (здобуття концептуальних та методологічних знань зі спеціальності) підготовки, забезпечення індивідуалізації навчання (включення дисциплін вільного вибору для розвитку індивідуальних освітніх траєкторій). Загальну підготовку забезпечують освітні компоненти ОК1, ОК3, ОК5, ОК6. За тематикою ОНП відповідає галузі знань 03 «Гуманітарні науки», спеціальності 035 «Філологія». Предметна область спеціальності, за якою створено програму, передбачає охоплення комплексу питань та наукових проблем з філології: ОК 2, ОК 7, ОК 8, ОК 9. Об'єктом вивчення ОНП є мова(и) (в теоретичному/практичному, синхронічному/діахронічному, діалектологічному, стилістичному, соціокультурному та інших аспектах); література й усна народна творчість, жанрово-стильові різновиди текстів, міжособистісна, міжкультурна та масова комунікація в усній і письмовій формах. Мета навчання спрямована на забезпечення підготовки висококваліфікованих фахівців нової формації у сфері гуманітарних наук у галузі філології, які виявляють лідерські якості, здатні працювати за світовими стандартами в умовах швидкозмінного, багатофункційного, технологізованого освітнього середовища; демонструвати системне мислення, аналітичну роботу, самостійно організовувати та проводити мультидисциплінарну інноваційну науково-дослідницьку діяльність; мати вміння та сучасні знання для викладання філологічних дисциплін в університетах України та світу, наукового консультування, роботи в міжнародних дослідницьких проєктах та інституціях, а також виконання складних перекладацьких завдань для задоволення потреб замовників від науки, бізнесу та підприємств у різних галузях. Компетентності, що необхідні для формування навичок інноваційної викладацької діяльності, забезпечено ОК 4 та ОК 10. Дисципліни вільного вибору включають ВК для набуття поглиблених спеціальних знань з філології, дозволяючи кожному сформувати індивідуальну освітню траєкторію з урахуванням дослідницьких інтересів. Список вибіркових дисциплін щороку оновлюється. На ОНП застосовані загальнонаукові та спеціальні методи, професійні методики та технології, необхідні для забезпечення ефективної науково-професійної діяльності у філологічних науках. Засвоєння вказаних методів відбувається під час реалізації професійно-теоретичного складника програми. Застосування їх на практиці – під час практики (ОК 10) та під час написання кваліфікаційної роботи (дисертації на здобуття ступеня доктора філософії).

Яким чином здобувачам вищої освіти забезпечена можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії?

Індивідуальна освітня траєкторія реалізована через індивідуальний план виконання ОНП підготовки доктора філософії та вільний вибір навчальних дисциплін. Індивідуальний план узгоджується з науковим керівником, завідувачем кафедри, заступником декана з наукової роботи та затверджується Вченою радою факультету. Мета проєктування індивідуальної освітньої траєкторії – поглиблена підготовка за сферами, що визначають характер майбутньої професійної діяльності, наукової підтримки для проведення дослідження, сприяння розвитку особистих інтересів через можливість:

- вільного вибору дисциплін (<https://gf.sumdu.edu.ua/uk/navchalnyi-protses/aspirantura.html>) в обсязі, що відповідає вимогам Закону України «Про вищу освіту»;
  - вибирати навчальні дисципліни, що пропонуються для інших рівнів освіти, інших ОНП;
  - участі у програмах внутрішньої та міжнародної мобільності, у тому числі віртуальних академічних обмінів;
  - визнання результатів навчання за підсумками вивчення масових онлайн-курсів (неформальна освіта);
  - неформальної освіти шляхом участі в роботі творчих лабораторій, літніх/зимових шкіл, тренінгів тощо.
- Особливості реалізації способів формування індивідуальних освітніх траєкторій, розподіл функціональних

обов'язків у сфері організаційної, інформаційної та консультативної підтримки викладені у відповідних локальних нормативних актах, розміщених на сайті СумДУ (<http://surl.li/rimb>).

Яким чином здобувачі вищої освіти можуть реалізувати своє право на вибір навчальних дисциплін?

У СумДУ напрацьована система забезпечення права здобувачів на вільний вибір дисциплін, що регламентується «Положенням про організацію освітнього процесу» (<http://surl.li/kysfl>), «Положенням про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в СумДУ» (<http://surl.li/gauee>), «Положенням про реалізацію права здобувачів вищої освіти на вибір навчальних дисциплін в СумДУ» (<http://surl.li/bdqcw>), рішенням вченої ради «Про вдосконалення структури та змісту ОНП та навчальних планів здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня» (<http://surl.li/tgtr>). Університетом здійснюються такі заходи щодо вільного вибору дисциплін здобувачами: 1) щорічна (у перші два тижні після зарахування) підготовча робота ННЦ ПКВК, що включає: ознайомлення здобувачів під час організаційних зборів з особливостями освітнього процесу і структурою навчальних планів, переліками обов'язкових і вибіркових навчальних дисциплін (ВНД), порядком, строками та особливостями реєстрації для їх вивчення; надання здобувачам для заповнення індивідуального плану підготовки; 2) методична робота з формування і оновлення каталогів дисциплін вільного вибору: – на основі пропозицій факультетів/інститутів до 30 листопада ННЦ ПКВК формує для аспірантів наступного року вступу каталог ВНД для його затвердження на Раді з якості СумДУ. До його формування долучаються стейкхолдери від органів студентського самоврядування, зокрема НТСА, та роботодавців. Каталоги ВНД оприлюднюються на сайті ННЦ ПКВК до 1 квітня (<http://surl.li/gauvs>). Перелік ВНД циклу загальної підготовки формується з урахуванням результатів опитування аспірантів щодо якості ОП і моніторингу ринку праці; – каталоги актуалізуються щорічно у жовтні з урахуванням пропозицій органів студентського самоврядування та роботодавців, тенденцій розвитку спеціальності і ринку праці, галузевого та регіонального аспектів, практик аналогічних ОП у провідних вітчизняних та іноземних університетах, результатів опитування здобувачів щодо організації освітньої діяльності під час вивчення дисциплін, пріоритетної тематики досліджень наукових керівників і аспірантів; 3) вибір здобувачами ВНД здійснюється через веб-сервіс «Електронний особистий кабінет» протягом перших 2-х місяців з часу зарахування до аспірантури. Згідно вимог Положення «Про академічну мобільність здобувачів вищої освіти» СумДУ (<http://surl.li/ficsi>) здобувачі можуть обрати навчальні дисципліни інших ЗВО (у т.ч у дистанційній формі), зокрема, у рамках партнерських угод з іншими ЗВО і науковими установами за програмами академічної мобільності чи віртуальних академічних обмінів. Окрім того, за умови дотримання структурно-логічної схеми опанування ОП і за погодженням зі своїм науковим керівником здобувачі можуть обирати навчальні дисципліни, які пропонуються для здобувачів інших рівнів вищої освіти в СумДУ.

Опишіть, яким чином ОП та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності

Обов'язковим на ОНП є ОК 10 «Педагогічна практика за професійним спрямуванням» (4 кредити ЄКТС), спрямована на здобуття аспірантами досвіду педагогічної та навчально-методичної діяльності за професійним спрямуванням, розвиток професійних компетентностей щодо здійснення педагогічної діяльності, набуття досвіду самостійної педагогічної роботи, застосування сучасних освітніх технологій, способів активізації освітньої діяльності, опанування особливостями професійної риторики (досягнення ПРН6, ФК5, ФК6). Програма педагогічної практики обговорена на засіданні Експертної ради роботодавців та затверджена Радою з якості ННЦ ПКВК. Елементи практичної фахової підготовки мають ОК5 «Управління науковими проектами» (передбачає підготовку реальної проектною заявки на актуальний грантовий конкурс, участь у інформаційних заходах донорів), ОК6 «Методика підготовки наукових праць» (аспіранти готують наукову статтю за IMRaD структурою) та ОК2 «Культура наукової української мови» (розвиток умінь і навичок мовностилістичного аналізу, підготовки наукових текстів, самопрезентування, ведення наукового діалогу й дискусії). Практична підготовка з професійної діяльності передбачена ОК8 та ОК9, що відповідно до останніх тенденцій розвитку філологічної науки передбачає формування ФК1, ФК2 та ФК5. Згідно з опитуваннями 2021р., 2022 р. та 2023 р. аспіранти сповна задоволені компетентностями, здобутими під час практичної підготовки за ОНП (<https://cutt.ly/aw5b6Eik>), (<https://cutt.ly/qw5nqvZX>), (<https://cutt.ly/9w5nwdG8>).

Продемонструйте, що ОП дозволяє забезпечити набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills) упродовж періоду навчання, які відповідають цілям та результатам навчання ОП результатам навчання ОП

Дисципліни циклу загальної підготовки (ОК 1- ОК 7) формують системний науковий світогляд, здатність генерувати нові ідеї (креативність), досконалий рівень володіння українською та англійською мовами, дослідницькі навички високого рівня, розуміння засад академічної культури й етики, важливості саморозвитку. Дисципліни циклу професійної підготовки (ОК 8 - ОК 10) формують навички комунікації, лідерства, здатності брати відповідальність і вирішувати завдання в критичних умовах, працювати в команді, розуміти важливість дедлайнів, здатність системно мислити. Ці навички відбиті у компетентностях ЗК1-ЗК4, ФК3, ФК4, ФК6 та у програмних результатах навчання ПРН1-5. Перелік soft skills узгоджено за результатами обговорення з роботодавцями, академічною спільнотою, вивчення вимог ринку праці, з урахуванням Рамкової програми ЄС щодо ключових компетентностей для навчання протягом життя. Розвитку soft skills сприяє використання таких методів навчання: інтерактивні лекції (ОК4, ОК5, ОК8, ОК9), лекційне навчання (ОК1, ОК3), проблемні лекції (ОК6), семінар-практикум (ОК6); інноваційні інтерактивні методики: евристичне навчання (ОК2), проблемне навчання (ОК7), практико-орієнтоване навчання (ОК2, ОК5, ОК10), проектне навчання (ОК2–ОК8), дослідницька робота і навчання на основі досліджень (ОК5, ОК8), case-study (ОК1, ОК3–ОК5), електронне навчання (ОК1, ОК3, ОК7), підготовка карт пам'яті (ОК4), гейміфіковане й іммерсивне навчання (ОК3). Соціальні навички набуваються також під час виступу на конференціях та наукових аспірантських семінарах.

Яким чином зміст ОП урахує вимоги відповідного професійного стандарту?

Професійний стандарт відсутній.

Який підхід використовує ЗВО для співвіднесення обсягу окремих освітніх компонентів ОП (у кредитах ЄКТС) із фактичним навантаженням здобувачів вищої освіти (включно із самостійною роботою)?

Задля співвіднесення обсягу окремих освітніх компонентів ОНП із фактичним навантаженням здобувачів застосовується підхід адекватного розподілу аудиторного навантаження та самостійної роботи. Загальні вимоги до організації СРС у СумДУ задекларовані в Положенні про організацію освітнього процесу (<https://tinyurl.com/uattv2r>) (підрозділ 6.3) та інших нормативних актах. Аналіз розподілу навчального навантаження за ОНП «Германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська» в розрізі видів навчальної роботи складає: аудиторна робота – 570 год (31,7 %), самостійна робота студента – 1230 год (68,3 %). Обсяг годин, відведених на СРС у межах окремої дисципліни, за ОНП в середньому становить 65 %. Для підвищення ефективності самостійного освоєння матеріалу використовуються відкриті електронні навчальні ресурси (<https://elearning.sumdu.edu.ua/>) СумДУ, електронний інституційний репозитарій (SumDU Repository) та інші відкриті освітні ресурси як СумДУ (<https://ocw.sumdu.edu.ua/>), так і світу. Для організації СРС за дисциплінами ОНП передбачені консультації викладачів (<http://surl.li/svjvd>). Для з'ясування реального обсягу навантаження здобувачів освітнього рівня доктор філософії використовуються висновки та рекомендації аспірантів-членів РПГ (<https://cutt.ly/aw5b6Eik>), (<https://cutt.ly/qw5nqvZX>), (<https://cutt.ly/9w5nwdG8>). На основі аналізу та узагальнення отриманих даних гарантом РПГ подаються пропозиції щодо внесення змін до навчального навантаження на наступний навчальний рік.

Якщо за ОП здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти, продемонструйте, яким чином структура освітньої програми та навчальний план зумовлюються завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

Підготовка здобувачів освіти на ОНП за дуальною формою навчання не здійснюється.

3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Наведіть посилання на веб-сторінку, яка містить інформацію про правила прийому на навчання та вимоги до вступників ОП

<https://vstup.sumdu.edu.ua/vstup-do-aspirantury/pravyla-pryiomu-do-aspirantury.html>

Поясніть, як правила прийому на навчання та вимоги до вступників ураховують особливості ОП?

Прийом здійснюється на основі здобутого ступеня магістра або освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста. Правилами прийому СумДУ для вступу на ОНП визначено складання двох іспитів – з іноземної мови (англійська, німецька чи французька) та фахового зі спеціальності. Іспит з іноземної мови проводиться письмово з використанням тестових технологій. Іспит зі спеціальності проводиться усно. Програмою фахового вступного іспиту (<https://cutt.ly/uw7VJgbz>) зі спеціальності 035 «Філологія» визначено загальне коло кваліфікаційних вимог до теоретичних знань і практичних навичок претендентів для вступу до аспірантури, а також компетентної здатності для проведення наукових досліджень. Програма складена відповідно до ключових положень основних дисциплін спеціальності 035 «Філологія», які необхідно знати задля оволодіння основними дисциплінами ОНП: «Сучасні філологічні парадигми», та «Теорія мови та дискурсу». Завдання з іноземної мови базуються на загальноєвропейських вимогах і критеріях. Вступник звільняється від складання іспиту з іноземної мови, якщо він підтвердив свій рівень знання мови дійсними сертифікатами не нижче рівня B2 Загальноєвропейських рекомендацій із мовної освіти або аналогічного рівня. Завдання зі спеціальності включає три теоретичні питання та бесіду за темою запланованого наукового дослідження. Зазначені умови вступу дозволяють визначити рівень початкових компетентностей, необхідних для успішного проходження навчання за ОНП.

Яким документом ЗВО регулюється питання визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО? Яким чином забезпечується його доступність для учасників освітнього процесу?

Визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, зокрема під час академічної мобільності, регулюються «Положенням про академічну мобільність здобувачів вищої освіти» (<http://surl.li/ffing>), Положенням про організацію освітнього процесу в СумДУ (<https://cutt.ly/ewnThQPB>) та «Положенням про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в СумДУ» (<http://surl.li/skzx>). Доступність визнання результатів навчання реалізується через прозорі механізми процедури перезарахування освітніх компонент. Визнання результатів навчання та перезарахування освітніх компонент здійснюється на основі укладеного договору про навчання (стажування) за програмою академічної мобільності. Перезарахування результатів здійснюється начальником ННЦ ПКВК згідно з програмою академічної мобільності, затвердженою в установленому порядку, відповідно до наданої академічної довідки або аналогічного документа, отриманого здобувачем вищої освіти в іншому закладі освіти. Переведення, поновлення здобувачів з інших ЗВО (внутрішнього переведення між

програмами, спеціальностями, факультетами) і визнання результатів навчання регламентуються Положенням про переведення, відрахування та поновлення здобувачів у СумДУ, наявним у відкритому доступі. Поінформованість здобувачів про можливість визнання результатів навчання забезпечується наявністю відповідної нормативної бази у вільному доступі (<http://surl.li/kguz>) та ознайомленням з документами під час оформлення договору про навчання (стажування) за програмою академічної мобільності.

Опишіть на конкретних прикладах практику застосування вказаних правил на відповідній ОП (якщо такі були)?

Аспіранти беруть активну участь у наукових та освітніх проектах інших ЗВО. Зокрема, Молгамова Л.О. взяла участь у Міжнародному освітньому проекті за підтримки та реалізації університету штату Вашингтон та Сумського державного університету – серії науково-практичних онлайн вебінарів «Global Virtual Professional Development Program «Excellence in Teaching & Research» в обсязі 2,5 кредитів. Молгамова Л.О. має Міжнародне наукове та освітнє стажування за підтримки Європейського Союзу «European Grants and Projects: Experience of Poland» розроблене Центром інновацій Ignatianum в Кракові в обсязі 5 кредитів; Міжнародну академічну мобільність «Літня школа Університету м. Ліверпуль» в обсязі 7,5 кредитів; Міжнародний науково-освітній проект «Design of the Qualitative Research for Grant-Funded Projects» в рамках підвищення кваліфікації аспірантів «Enhancement of PhD Students Potential for Qualitative Research in Ukraine» в обсязі 3 кредити тощо. Аспірантка Закусило В.О. отримала стипендію Уряду Литви для навчання протягом осіннього семестру в одному з партнерських університетів СумДУ – Університеті Вітовта Великого (місто Каунас, Литва) за програмою «Соціолінгвістика та мультимедіальність» (отримала 4 кредити в межах дисципліни «Педагогічна практика за професійним спрямуванням»). Аспірантка Решітько А. Д. взяла участь у дводенному тренінговому семінарі від провідних науковців Ukrainian Association for Language Testing and Assessment, UALTA для викладачів ЗВО «Розвиток компетентності у мовному оцінюванні».

Яким документом ЗВО регулюється питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті? Яким чином забезпечується його доступність для учасників освітнього процесу?

Визнання результатів неформального навчання регламентується наказом ректора № 0708-I від 25.10.2022 р. Порядок визнання у Сумському державному університеті результатів неформального та/або інформального навчання здобувачів (<http://surl.li/gawqp>). Перезарахування здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження досягнення здобувачем результатів навчання, передбачених ОП, за якою він навчається. Для перезарахування результатів здобувач подає до ННЦ ПКВК освітню декларацію та документи, що підтверджують участь у заході неформальної освіти (свідоцтва, сертифікати, дипломи; опис заходу неформальної освіти тощо). На підставі цього керівник групи забезпечення спеціальності, за якою навчається здобувач, формує комісію з атестації (не менш ніж 3 особи) під своїм головуванням з-поміж членів РПГ ОНП (з обов'язковим включенням до складу комісії гаранта) і групи забезпечення спеціальності. Вона визначає змістову відповідність отриманих результатів неформального навчання та освітнього компонента ОНП, за якою навчається здобувач, обсяг перезарахування, підсумкову оцінку. Рішення комісії про перезарахування чи неперезарахування результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, затверджується начальником ННЦ ПКВК. Відповідна нормативна інформація є у вільному доступі на сайті СумДУ, доводиться здобувачам на вступних лекціях у перший день навчання, через систему електронних особистих кабінетів.

Опишіть на конкретних прикладах практику застосування вказаних правил на відповідній ОП (якщо такі були)

Аспірантці Молгамовій Л.О. відповідно до поданої освітньої декларації було перезараховано 2 кредити в межах дисципліни «Стилістика та лексикологія англійської мови» за участь у III Міжнародній науково-практичній інтернет конференції «Сучасні методики навчання іноземних мов і перекладу в Україні та за її межами», Переяслав, 3 грудня 2021 р. і публікацію тез у матеріалах конференції «Виявлення депресивних станів у підлітків: практичне застосування теоретичних досліджень з філології».

Аспірантці Закусило В.О. відповідно до поданої освітньої декларації було перезараховано 4 кредити ЕСТS в межах дисципліни «Педагогічна практика за професійним спрямуванням» за отриманням сертифікату Університету Вітовта Великого (місто Каунас, Литва, 21 жовтня-9 грудня 2021 р.) за навчальною програмою «Соціолінгвістика та мультимедіальність».

4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Продемонструйте, яким чином форми та методи навчання і викладання на ОП сприяють досягненню програмних результатів навчання? Наведіть посилання на відповідні документи

НПП при реалізації ОНП дотримується рекомендацій Довідника користувача ЄКТС, згідно з якими конструктивне узгодження результатів навчання, видів навчальної діяльності та оцінювання є невід'ємною вимогою до ОНП. Відповідність методів навчання й викладання результатам навчання за окремим ОК та результатам навчання за ОНП обґрунтовується у РП. Викладання за ОНП передбачає: – інтерактивні лекції (ОК4, ОК5, ОК8, ОК9), лекційне навчання (ОК1, ОК3), проблемні лекції (ОК6), семінар-практикум (ОК6); застосування на додаток до традиційних методів і прийомів, також інноваційних інтерактивних методик: евристичне навчання (ОК2), проблемне навчання

(OK7), практико-орієнтоване навчання (OK2, OK5, OK10), проєктне навчання (OK2–OK8), дослідницька робота і навчання на основі досліджень (RBL) (OK5, OK8), case-study (OK1, OK3–OK5), електронне навчання (OK1, OK3, OK7), підготовка карт пам'яті (OK4), гейміфіковане і імерсивне навчання (OK3). Головна увага приділяється особистісному саморозвитку, вмінню презентувати результати та формуванню спрямованості до продовження самоосвіти впродовж життя; – застосування за організаційними формами: електронне навчання в системах відеозв'язку (Google Classroom та Google Meet), платформа MIX, пакет хмарних сервісів Google Workspace, власні мобільні пристрої, прикладне програмне забезпечення.

Продемонструйте, яким чином форми і методи навчання і викладання відповідають вимогам студентоцентрованого підходу? Яким є рівень задоволеності здобувачів вищої освіти методами навчання і викладання відповідно до результатів опитувань?

Студентоцентроване навчання передбачає: можливість формування індивідуальних освітніх траєкторій, методи активного навчання, акцент на критичному й аналітичному навчанні, розширення автономії здобувачів, рефлексивний підхід до процесів навчання й викладання, повагу до розмаїтості аспірантів, їхніх потреб, уможливаючи гнучкі навчальні траєкторії за рахунок вибіркових дисциплін, застосування різних способів подачі матеріалу, гнучке використання педагогічних методів, регулярне оцінювання і коригування способів подачі матеріалу і педагогічних методів, заохочення почуття незалежності із забезпеченням належного наставництва і підтримки викладачем. Вибір методів навчання обумовлений необхідністю формування у здобувачів здатності самостійно і творчо застосовувати отримані навички і знання при вирішенні наукових і прикладних завдань. Рівень задоволеності здобувачів формами і методами навчання і викладання вивчається через опитування щодо якості ОП та організації освітньої діяльності. Результати опитування в 2023 р. засвідчують, що 83,3% респондентів повністю підтвердили, що викладачі використовують сучасні форми і методи навчання і викладання, у той час як 16,7% опитаних дали відповідь «Переважно так». Як позитивний аспект слід відмітити, що жоден з респондентів не обрав варіант відповіді «Ні» (<https://cutt.ly/9w5nwdG8>). Значення узагальнюючого показника якості НПП, які здійснюють викладання на програмі, за осінній семестр 2023-2024 н.р. знаходиться в межах 96,47-86,99%, що відповідає рівням якості «Високий» та «Вище середнього».

Продемонструйте, яким чином забезпечується відповідність методів навчання і викладання на ОП принципам академічної свободи

Академічні свободи викладачам і здобувачам вищої освіти в СумДУ закріплені у «Положенні про організацію освітнього процесу в СумДУ» (<http://surl.li/kysfl>) та «Положенні про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в СумДУ» (<http://surl.li/gauee>). Зокрема, у першому документі визначені основні види навчальних занять, зафіксовано, що викладачі вільно обирають форми й методи навчання та викладання, тематику досліджень, не обмежуються у трактуванні навчального матеріалу, формах і засобах поведіння його до здобувачів. Викладач обирає найефективніші методи для якісного досягнення ПРН, зазначених в РП та силабусі навчальної дисципліни. У «Кодексі корпоративної культури СумДУ» (<http://surl.li/qcjuv>) визначено, що ЗВО формує і розвиває атмосферу академічної свободи та академічної відповідальності, взаєморозуміння, створює умови, які сприяють реалізації інтелектуального, професійного й особистісного потенціалу співробітників. Здобувачі можуть навчатися за індивідуальним графіком, вільно обирати предмети для формування індивідуальної освітньої траєкторії, теми дисертацій та напрями наукових досліджень. Реалізуючи активні методи навчання, НПП сприяють вільним висловлюванням здобувачами власної точки зору на будь-яке питання, формують відповідальне і толерантне освітнє середовище. При вивченні дисциплін використовується методологічне розмаїття, що сприяє формуванню у здобувача власних наукових поглядів.

Опишіть, яким чином і у які строки учасникам освітнього процесу надається інформація щодо цілей, змісту та очікуваних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів *

Уся необхідна інформація щодо організації та змісту освітнього процесу за ОНП розміщена у вільному доступі на сайті СумДУ. Зокрема, профіль ОНП розміщено у каталозі ОП (<http://surl.li/gbkwg>), доступ до якого дозволяє здобувачу зрозуміти, який освітній компонент формує певний програмний результат. У каталозі навчальних курсів (<http://surl.li/gbkwv>) міститься детальна інформація про всі освітні компоненти для всіх освітніх програм СумДУ. Силабуси, що розміщуються на цьому сайті, відповідно до нормативної бази СумДУ містять основну інформацію про відповідні навчальні дисципліни (цілі, зміст, очікувані результати навчання, порядок та критерії оцінювання в межах дисципліни). Зазначені каталоги надають користувачу можливість адаптивного відбору і пошуку за обраними критеріями. Також доступні каталоги вибіркових дисциплін (<https://il.cabinet.sumdu.edu.ua/catalog>); графіки навчального процесу тощо. Окрім того, під час першого заняття кожен викладач інформує здобувачів освіти про регламент контролю і оцінювання знань з навчальної дисципліни. Можливість доступу здобувачів вищої освіти до необхідної інформації та навчально-методичних матеріалів дисциплін забезпечують постійно діючі електронні навчальні ресурси СумДУ (<http://surl.li/gavua>), інституційний репозитарій СумДУ (<http://surl.li/bhnmuy>), електронна бібліотека (<http://surl.li/bdlfm>) тощо.

Опишіть, яким чином відбувається поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП

Навчання на ОНП поєднується з дослідженнями, що передбачено освітніми компонентами: ОК5 (через практикум з формування ефективних проєктних команд та запрошення на заняття практиків із НТСА та старт-ап центру СумДУ), ОК6 (через вивчення процесу рецензування та розгляду статей у видавництвах Springer та Inderscience Publishers (журнали із БД WoS та Scopus); аспіранти також готуються до подання заявок на фінансування з урахуванням досвіду викладача, який є експертом МОН України у цій сфері). Окремі частини виконаних досліджень наукових

керівників набули практичного застосування в змісті освітніх компонент (ОК8, ОК9). За результатами вивчення цих курсів аспіранти готують наукові праці (статті, тези) за тематикою наукових досліджень кафедри або індивідуальною тематикою. Навчання за ОНП передбачає застосування дослідницьких методів (індивідуальної, групової дослідницької, проєктної роботи); запровадження в межах ОК нових форм організації науково-дослідної діяльності (сценарний аналіз та навчання на основі запитів), спрямованих на розвиток наукового й критичного мислення; створення наукових груп здобувачів для підготовки спільних наукових проєктів, написання наукових статей. Аспіранти мають можливість брати участь у конкурсах НТСА СумДУ (<https://tinyurl.com/vn7t3y2>); виступають з результатами наукових досліджень на міжнародних і всеукраїнських наукових заходах; мають публікації у фахових та міжнародних наукових виданнях; залучаються до грантової діяльності всеукраїнського і міжнародного рівнів. Формами поєднання навчання і досліджень здобувачів за ОНП також є долучення до виконання НДР з оплатою праці. Зокрема, аспірантка Л. Молгамова бере участь у якості молодшого наукового співробітника у проєкті «Діджитальна архівація пам'яток як об'єктів публічної меморіалізації задля збереження культурної спадщини України», який переміг у конкурсі «Наука для відбудови України в воєнний та повоєнний періоди» та здійснюється за рахунок грантової підтримки Національного фонду досліджень України в СумДУ. За сприяння відділу міжнародних зв'язків здобувачі повною мірою долучаються до академічної та наукової співпраці з закордонними навчальними закладами Польщі, Румунії, Латвії, Литви, Німеччини, Австрії, Чехії, Словаччини, Нідерландів та ін.; беруть участь у програмах міжнародного академічного обміну, проходять науково-педагогічні стажування в університетах Польщі, Німеччини, Великобританії. Зокрема, Ю. Лук'янова пройшла стажування в Лодзинському технічному університеті (Польща, листопад 2022р).

Продемонструйте, із посиланням на конкретні приклади, яким чином викладачі оновлюють зміст навчальних дисциплін на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

У СумДУ сформовані вимоги щодо укладання РП навчальної дисципліни (<https://tinyurl.com/uhwb97k>) з її щорічним оновленням з урахуванням результатів перегляду ОП щодо відповідності тенденціям змін у галузі, побажань та зауважень здобувачів та інших стейкхолдерів. Перегляд РП здійснюється за ініціативою РПП, стейкхолдерів або за ініціативою кафедр. ОНП «Філологія» належить до галузі гуманітарних наук, яка динамічно розвивається з регулярним оновленням інструментарію аналізу, врахуванням сучасних трендів мовної мультимодальності, тенденцій та змін в умовах інтернаціоналізації комунікативних процесів, оцінюванням їх впливу на соціо-культурну ситуацію та формування стратегії сталого розвитку суспільства. З урахуванням цього, викладачі постійно проводять системну роботу щодо оновлення змісту ОК. Так, зміст ОК з змінено в частині модернізації інструментів проведення бібліометричного аналізу, статистичної обробки даних, забезпечення дослідницької доброчесності. Зміни стосувалися тем «Методологія та основи теоретичних досліджень», «Пошук, накопичення та обробка наукової інформації», «Наукова етика та дослідницька чесність». За результатами участі в програмі міжнародного стажування (Гантерський коледж міського університету м. Нью-Йорк, 2023) під час наступного затвердження силабусів Наталія Таценко планує змінити у змісті ОК8 «Сучасні філологічні парадигми» тему 14 «Лінгвометодологія» та тему «Лінгвістика емоцій», оскільки вона є сучасним трендом мовознавчих наукових розвідок. Зміст ОК 9 буде змінено у частині аналізу дискурс-категорій: додано підтему «Категорія емотивності» до теми 10. За результатами співпраці з ГО «Центр освіти впродовж життя» внесено зміни у зміст ОК4, зокрема додано Тему 10 «Окремі аспекти освіти дорослих». Оновлення інформаційного та навчально-методичного забезпечення бази ОП дозволило оновити зміст практичних робіт з ОК6, а саме додалася можливість перевірки унікальності робіт (написання наукової праці в IMRAD-структурі) через Strikeplagiarism.com (офіційний доступ із домену СумДУ). Загалом, оновлення змісту ОК забезпечується шляхом: урахування пропозицій стейкхолдерів, передусім, представників ринку праці; урахування законодавчих і рекомендаційних документів органів державного управління; стандартів, рекомендацій і дослідницьких матеріалів міжнародних організацій; участі викладачів у міжнародних і вітчизняних наукових заходах; стажувань у вітчизняних і закордонних фінансових установах; підвищення кваліфікації, в т.ч. у закордонних ЗВО; участі викладачів у виконанні НДР за профілем спеціальності. Результати напрацювань узагальнені у наукових статтях, у т.ч. виданнях, що входять до баз Scopus та WoS, монографіях, в т.ч., опублікованих в іноземних видавництвах, посібниках, що надалі використовуються для оновлення змісту освітніх компонентів.

Опишіть, яким чином навчання, викладання та наукові дослідження у межах ОП пов'язані із інтернаціоналізацією діяльності ЗВО

Освітньо-наукова діяльність за ОНП узгоджена зі Стратегією інтернаціоналізації СумДУ на 2019-2025 роки (<https://cutt.ly/RwzT6RhU>). Задіяні на ОНП викладачі та аспіранти брали участь у міжнародній академічній діяльності: Н. Таценко (Краків, Польща, липень 2023 р.); Миський університет Нью-Йорка, США, травень 2023 р., Барселона, Іспанія, грудень 2023 р.), Д. Мовчан (Гете-інститут, Мюнхен, Німеччина, серпень, 2022 р.), І. Ущиповська (Таллінський університет, Естонія, жовтень, 2022 р., Каунаський технічний університет, Литва, березень, 2023), Л. Щигло (Чеський університет природничих наук, Прага, січень-квітень 2022 р.); аспіранти: Ю. Лук'янова (Лодзинський технічний університет, Польща, листопад 2022р.), Л. Молгамова (Центр інновацій Академії Ignatianum у Кракові, Польща, червень-вересень, 2021 р.), В. Закусило (Університет Вітовта Великого, Каунас, Литва, 2021 р.). Викладачі та здобувачі мають змогу підвищувати кваліфікацію в межах угоди з університетом м. Ліверпуль, Великобританія. І. Ущиповська є керівником грантового проєкту Erasmus+Jean Monnet: ESDbrandEU “Fostering EU practices of education for sustainable development through the brand language: interdisciplinary studies”), 2022-2025 р.р. На кафедрах германської філології та іноземних мов та лінгводидактики працює іноземний викладач С. Керролл, професор Коледжу Нью Джерсі, США.

5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Опишіть, яким чином форми контрольних заходів у межах навчальних дисциплін ОП дозволяють перевірити досягнення програмних результатів навчання?

Система оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти визначена Положенням про організацію освітнього процесу (<https://tinyurl.com/uattv2r>) та Положенням про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в СумДУ (<https://tinyurl.com/2987ckwv>). Ця система може передбачати проведення заходів поточного та підсумкового контролю у різних формах, що забезпечує зворотній зв'язок між НПП та здобувачами на кожному етапі вивчення освітнього компонента. Форми контрольних заходів з окремих навчальних дисциплін прописані в робочій програмі та силабусі навчальних дисциплін, своєчасно доводяться до здобувачів. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання в межах освітніх компонентів ОП є чіткими та зрозумілими, що забезпечується ґрунтовним підходом кафедр до їх планування й формулювання, обов'язковим узгодженням результатів навчання, видів навчальної діяльності та оцінювання, ґрунтовною наскрізною роз'яснювальною роботою зі здобувачами, у тому числі щодо технологій контрольних заходів, методів перевірки, графіка та граничних дат контрольних заходів тощо. На етапі укладання і наступного затвердження робочих програм освітніх компонентів перевіряється відповідність контрольних заходів результатам дисциплін, скорельованим із ПРН, що дає можливість адекватно встановити ступінь досягнення результатів навчання.

Яким чином забезпечуються чіткість та зрозумілість форм контрольних заходів та критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти?

Контрольні заходи є необхідним елементом зворотного зв'язку у процесі навчання. Форми контрольних заходів і критерії оцінювання здобувачів у межах освітніх компонентів ОП є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення результатів навчання завдяки тому, що на етапі укладання робочих програм форми контрольних заходів мають відповідати результатам дисциплін та є повністю суголосними з програмними результатами навчання. Методи поточного формативного та підсумкового сумативного оцінювання в силабусах дисциплін чітко корелюються з видами навчальної діяльності. У межах навчальних дисциплін для визначення рівня засвоєння навчального матеріалу використовується: поточний контроль (оцінювання роботи на практичних заняттях, контроль за виконанням індивідуальних творчих і дослідницьких завдань (проєктів), експрес-тестування, презентації, есе), підсумковий контроль у формі письмового іспиту або заліку. Реалізація основних завдань контролю знань здобувачів досягається системними підходами до оцінювання та комплексністю застосування різних видів оцінювання й контролю, що передбачають перевірку розуміння програмного матеріалу навчальної дисципліни загалом та рівня сформованості відповідних результатів навчання після опанування навчальної дисципліни.

Яким чином і у які строки інформація про форми контрольних заходів та критерії оцінювання доводяться до здобувачів вищої освіти?

Інформація про форми контрольних заходів та критерії оцінювання оновлюється щорічно на початку навчального року та надається здобувачам вищої освіти у розрізі дисциплін у каталозі курсів на сайті СумДУ (<https://pg.cabinet.sumdu.edu.ua/catalog>). На першому занятті з дисципліни викладач надає здобувачам регламент (регламент також оприлюднюється у каталозі курсів, одночасно із силабусом дисциплін).

Яким чином форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)?

Стандарт вищої освіти за спеціальністю 035 «Філологія» за третім рівнем вищої освіти не затверджено. Атестація здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії здійснюється спеціалізованою вченою радою, утвореною для проведення разового захисту, на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації. Стан готовності дисертації аспіранта до захисту визначається науковим керівником (або консенсусним рішенням двох керівників). Обов'язковою умовою допуску до захисту є успішне виконання аспірантом його індивідуального навчального плану.

Яким документом ЗВО регулюється процедура проведення контрольних заходів? Яким чином забезпечується його доступність для учасників освітнього процесу?

Процедура проведення контрольних заходів регулюється окремими розділами «Положення про організацію освітнього процесу» (<https://tinyurl.com/r4ysspt>), «Положенням про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в СумДУ» (<http://surl.li/gauee>). Організація атестації, правила її проведення регламентуються «Положенням про організацію атестації здобувачів вищої освіти ступенів доктора філософії (кандидата наук) та доктора наук» (<http://surl.li/gbzkw>). Опис контрольних заходів за окремими освітніми компонентами та критерії їх оцінювання містяться в робочих програмах та силабусах навчальних дисциплін, які розробляються відповідно до Методичної інструкції «Загальні вимоги до структури, змісту та оформлення робочої програми навчальної дисципліни» (<http://surl.li/ctljg>). Силабуси та робочі регламенти оприлюднюються в каталозі курсів (<http://surl.li/gbkwv>) і є доступними для всіх учасників освітнього процесу. Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів у межах окремої дисципліни визначаються і доводяться до відома аспірантів на першому занятті. Усі зауваження про дотримання процедури проведення контрольних заходів висловлюються здобувачами під час систематичних опитувань через електронний особистий індивідуальний кабінет і враховуються кафедрою в обов'язковому порядку.

Яким чином ці процедури забезпечують об'єктивність екзаменаторів? Якими є процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів? Наведіть приклади застосування відповідних процедур на ОП

Об'єктивність екзаменаторів забезпечується: рівними умовами для всіх здобувачів (тривалість контрольного заходу, його зміст і кількість завдань, механізм підрахунку результатів тощо), відкритістю інформації про умови проведення контрольних заходів та єдиними критеріями оцінювання. Встановлені єдині правила передачі контрольних заходів, оскарження результатів атестації. Об'єктивність викладачів на іспитах забезпечується проведенням виключно письмових екзаменів або, за потреби, тестових процедур. Основною процедурою запобігання конфлікту інтересів відповідно до наказу ректора «Про заходи щодо запобігання корупції» (<https://cutt.ly/CwvUSYYV>) є усунення від прийняття рішень та вчинення дій в умовах реального конфлікту інтересів. На ОНП «Філологія» не було випадків врегулювання конфлікту інтересів. Проте, з метою їх запобігання роботи студентів зберігаються протягом року після вивчення навчальної дисципліни. Зазначені вище процедури сприяють усуненню конфлікту інтересів та забезпечують об'єктивність екзаменаторів.

Яким чином процедури ЗВО урегулюють порядок повторного проходження контрольних заходів? Наведіть приклади застосування відповідних правил на ОП

Можливість та процедури повторного проходження контрольних заходів визначаються регламентом дисципліни. Правила перескладання підсумкового контролю у разі отримання незадовільної оцінки регламентується «Положенням про організацію освітнього процесу» (<https://tinyurl.com/uattv2r>) та передбачають можливість дворазового перескладання – перший раз викладачу, другий раз – комісії. Цей порядок передбачає стандартні етапи: ознайомлення з графіком перескладань, отримання індивідуального екзаменаційного листка, перескладання за стандартними процедурами. На основі цих правил формуються критерії оцінювання та відповідні процедури за дисциплінами ОНП «Філологія», які визначаються робочими програмами та регламентами дисциплін.

Яким чином процедури ЗВО урегулюють порядок оскарження процедури та результатів проведення контрольних заходів? Наведіть приклади застосування відповідних правил на ОП

Порядок оскарження процедури та результатів проведення контрольних заходів унормовується пунктом 7.5 «Положення про організацію освітнього процесу» (<https://tinyurl.com/uattv2r>) та передбачає таку процедуру: апеляція може подаватися здобувачем у разі непогодження з оцінкою семестрової атестації; апеляція подається особисто здобувачем на ім'я начальника ННЦ ПКВК; за фактом заяви створюється комісія за головування начальника ННЦ ПКВК, члени якої вивчають обставини скарги та визначають, чи були порушення під час проведення атестації. Апеляція розглядається апеляційною комісією не пізніше наступного робочого дня після її подання. Висновки апеляційної комісії оформляються відповідним протоколом. Результати розгляду апеляції доводяться до відома здобувача. У разі встановлення порушень, що вплинули на результати оцінювання, оцінка може змінюватись за рішенням апеляційної комісії. За ОНП «Філологія» таких випадків не було.

Які документи ЗВО містять політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності?

Університет системно проводить політику нульової толерантності до будь-яких проявів академічної недоброчесності. Основні заходи імплементації університетської системи забезпечення академічної доброчесності в освітню і наукову діяльність визначено відповідним рішенням Ради із забезпечення якості вищої освіти СумДУ (<https://cutt.ly/yw712htO>). В нормативній базі університету (<http://surl.li/gauqb>) окремий розділ 2 містить комплекс документів щодо розбудови університетської системи забезпечення академічної доброчесності. Політика та стандарти дотримання академічної доброчесності визначені Кодексом академічної доброчесності СумДУ (<http://surl.li/anus>), процедури дотримання – Положенням про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин у СумДУ (<http://surl.li/fyohn>), Методичною інструкцією щодо перевірки академічних текстів на наявність текстових запозичень (<http://surl.li/ffcp>), наказом ректора «Щодо створення університетської Комісії з етики та управління конфліктами» (<http://surl.li/obyk>). Для організації системної роботи щодо забезпечення академічної доброчесності в університеті створено Групу сприяння академічній доброчесності, діяльність якої регламентується відповідним Положенням <http://surl.li/kyskc>). Факт ознайомлення усіх категорій здобувачів вищої освіти та співробітників університету з Кодексом та їх зобов'язання щодо його дотримання фіксується підписанням вказаними категоріями Декларації про дотримання академічної доброчесності через систему особистих кабінетів (<http://surl.li/kfglt>).

Які технологічні рішення використовуються на ОП як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності?

Протидія можливим проявам академічної недоброчесності відбувається на всіх рівнях освітнього процесу. Наукові керівники здобувачів здійснюють моніторинг дотримання ними академічної доброчесності впродовж усього періоду навчання та підготовки дисертації. Перевірка робіт на наявність ознак академічного плагіату обов'язково передусім іншим процедурам розгляду. Алгоритм перевірки визначається п. 5 Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин у СумДУ (<http://surl.li/ffat>). Університетом укладено договори з ТОВ «Антиплагіат» та «Plagiat.pl» на використання систем «Unicheck» та «StrikePlagiarism» щодо перевірок дисертацій, наукових та кваліфікаційних робіт. Для перевірки інших видів навчальних робіт можуть використовуватися програмні продукти, представлені у відкритому доступі, окрім програмних продуктів країни-агресора. Технічним адміністратором і координатором використання систем «Unicheck» та «StrikePlagiarism» в університеті є бібліотека. Адміністратор створює облікові записи операторів системи та розподіляє права на перевірку робіт на випускову кафедру. Технологічна складова перевірки навчальних робіт і дисертацій на наявність текстових запозичень

визначена відповідною Методичною інструкцією щодо перевірки академічних текстів на наявність текстових запозичень (<http://surl.li/ffcp>). Дисертації підлягають оприлюдненню в тому числі в університетському репозитарії (<http://surl.li/tgrh>).

Яким чином ЗВО популяризує академічну доброчесність серед здобувачів вищої освіти ОП?

Перешкодою на шляху імплементації академічної доброчесності під час реалізації ОП є недостатня поінформованість здобувачів вищої освіти про види порушень академічної доброчесності та можливі заходи боротьби з ними. СумДУ долає ці перешкоди активною промоцією принципів академічної доброчесності та переваг чесного навчання. Запропонована перша в Україні практика застосування популяризаційних матеріалів за тематикою академічної доброчесності для здобувачів вищої освіти з елементами доповненої реальності (<http://surl.li/dxdgz>). З 2023 року СумДУ першим з ЗВО України став інституційним членом European Network for Academic Integrity, ENAI (<http://surl.li/gcalh>). СумДУ бере участь у проекті «Open Practices, Transparency and Integrity for Modern Academia (ОПТІМА)» в межах програми Erasmus+ KA2, Capacity Building in Higher Education. Інші інструменти впровадження принципів академічної доброчесності в освітню діяльність СумДУ мають просвітницьку функцію. Серед них: інформаційно-консультативне супроводження здобувачів через веб-сайт «Академічна доброчесність» (<http://surl.li/lymu>), розміщення матеріалів, присвячених популяризації принципів доброчесності серед здобувачів (банери, інфографіка тощо), тощо. В межах дисциплін ОК 2 та ОК 6 у навчальному плані підготовки аспірантів наявні відповідні теми.

Яким чином ЗВО реагує на порушення академічної доброчесності? Наведіть приклади відповідних ситуацій щодо здобувачів вищої освіти відповідної ОП

Моніторинг дотримання принципів академічної доброчесності виявлення фактів порушення здобувачами здійснюється викладачами й науковими керівниками. Перелік основних порушень визначений «Положенням про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин у СумДУ» (<http://surl.li/ffat>). Рішення щодо виду академічної відповідальності за порушення доброчесності може ухвалюватися керівниками, комісіями з академічної доброчесності та/або університетською «Комісією з етики та управлінням конфліктами». Серед видів відповідальності здобувачів за порушення доброчесності можна виділити: зниження результатів оцінювання, повторне виконання окремого розділу (розділів) або всієї роботи, призначення додаткових контрольних заходів (індивідуальні завдання, контрольні роботи, тести тощо). Реакція на порушення також унормована в «Положенні про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин у СумДУ» і Методичною інструкцією щодо перевірки академічних текстів на наявність текстових запозичень (<http://surl.li/ffcp>). За ОНП «Філологія» випадків порушення академічної доброчесності не було.

6. Людські ресурси

Яким чином під час конкурсного добору викладачів ОП забезпечується необхідний рівень їх професіоналізму?

Порядок проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників та педагогічних працівників СумДУ та укладання з ними трудових договорів (контрактів) (<https://bit.ly/3roUcdg>) передбачає встановлення додаткових вимог до претендентів, у тому числі щодо виконання критеріїв, які характеризують якість їх науково-дослідної та навчально-методичної діяльності. Під час проведення конкурсного відбору претенденти подають Інформаційну довідку щодо відповідності освітньому компоненту освітньої та професійної кваліфікації претендента на заміщення посади (укладення контракту на новий термін) професорсько-викладацького складу та його досягнень, яка дає змогу визначити досягнення у професійній діяльності претендента, що визначені ліцензійними умовами. Показники, визначені довідкою, є підставою для визначення терміну контракту НПП. Для проведення конкурсного відбору наказом ректора створюється центральна конкурсна комісія, до складу якої входять проректори, діяльність яких пов'язана з освітнім або науковим процесом, директори інститутів, декани факультетів, керівники підрозділів, що забезпечують організацію навчального процесу та підвищення кваліфікації викладачів, голова представницького органу профспілок та органу студентського самоврядування. Конкурсний відбір проводиться на засадах відкритості, гласності, законності, рівності прав членів конкурсної комісії, колегіальності, незалежності, обґрунтованості та об'єктивності прийняття рішень, а також неупередженого ставлення до кандидатів.

Опишіть, із посиланням на конкретні приклади, яким чином ЗВО залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу

Науковий і професійний потенціал роботодавців використовується для формування компетентнісної моделі фахівця шляхом розробки та перегляду ОП, аналізу НП, удосконалення каталогу ВД, розробки програм і проведення наукових досліджень аспірантів і викладачів. Роботодавці обов'язково залучаються до рецензування ОНП, а також визначення тематики наукових робіт аспірантів, що спрощує їхню адаптацію до умов професійної діяльності. Науково-виробничий потенціал роботодавців використовується для розробки програм і проведення наукових досліджень аспірантів і викладачів. Регулярно проходять «Дні кар'єри» (<https://cutt.ly/TwblaThH>), Фестиваль науки, освіти й культури (<https://cutt.ly/cwblsd39>), на які запрошуються роботодавці для обговорення співпраці. Експертна рада роботодавців працює відповідно до плану (<http://surl.li/svvly>), в межах якого передбачені зустрічі з роботодавцями, досвідченими перекладачами (<https://cutt.ly/JwbluFOo>), обмін досвідом з науковцями київських

ЗВО (<https://cutt.ly/QwbloVgg>). У 2023 році з'явився навчальний посібник «Проблеми синхронного перекладу», авторами якого є Світлана Швачко (академік АН Вищої школи України, професорка кафедри ГФ, Ірина Кобякова (професорка кафедри ГФ) і Тетяна Анохіна (випускниця спеціальності «Переклад», професорка Київського національного лінгвістичного університету та директорка ТОВ «АЛЬТАІР ТРЕЙД ГРУП»).

Опишіть, із посиланням на конкретні приклади, яким чином ЗВО залучає до аудиторних занять на ОП професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

Професіонали-практики та експерти галузі залучаються як гостьові лектори, автори окремих курсів. На кафедрі функціонує гурток «Офіс подорожей» (<https://cutt.ly/TwblkjJD>), у межах діяльності якого відбуваються постійні зустрічі здобувачів освіти зі стейкхолдерами СумДУ. Так, 25.04.2023р. відбулась зустріч з Олександром Гнібідом, випускницею кафедри і засновницею SMART-школи (<https://cutt.ly/BwblzWGC>), 10.05.2022 р. – з Індре Лелевичене, перекладачкою, лекторкою Каунаського технологічного університету (<https://cutt.ly/zwblEBfQ>). У межах програми «Віртуальний викладач», що фінансується Держдепартаментом США, за контрактом, на кафедрі іноземних мов та лінгводидактики працює фахівець з методики викладання англійської мови, професор коледжу Нью-Джерсі Стюарт Керролл, який проводить заняття для викладачів кафедр іноземних мов та лінгводидактики (які є аспірантами кафедри германської філології) та германської філології (<https://cutt.ly/9wblJ3hG>) (<https://cutt.ly/TwblZxJo>).

Опишіть, яким чином ЗВО сприяє професійному розвитку викладачів ОП? Наведіть конкретні приклади такого сприяння

СумДУ має ліцензію на підвищення кваліфікації науково-педагогічних, педагогічних працівників за програмами з інноваційної педагогічної діяльності та програмами з електронних засобів та дистанційних технологій навчання (наказ МОНмолодьспорту №2951л від 29.11.2011). Стимулювання професійного розвитку викладачів в СумДУ забезпечується через врахування отримання сертифікатів професійної майстерності, виданих міжнародними центрами сертифікації, підвищення кваліфікації відповідного міжнародного рівня у рейтингу структурних підрозділів (<https://bit.ly/3roO915>). Центр розвитку кадрового потенціалу навчального закладу (<https://bit.ly/3tPHNuP>) організовує навчання викладачів на різноманітних програмах (<https://bit.ly/3tzpERv>). Підвищення кваліфікації викладачів в інших установах та організаціях зараховується в накопичувальній системі підвищення кваліфікації НПП (<https://bit.ly/3GxOoNM>). Щороку в СумДУ проводиться конкурс «Кращі науково-педагогічні працівники» (<https://cutt.ly/wwblMLJq>).

Продемонструйте, що ЗВО стимулює розвиток викладацької майстерності

Центр розвитку кадрового потенціалу СумДУ (<https://bit.ly/3tPHNuP>) постійно організовує короткострокові програми, семінари, тренінги, спрямовані на підвищення викладацької майстерності науково-педагогічних працівників (<https://bit.ly/3tzpERv>). З метою активізації діяльності викладачів щодо забезпечення якості вищої освіти, поширення кращого досвіду у СумДУ запроваджено низку конкурсів: «Педагогічні інновації СумДУ» (<https://bit.ly/34ZypKA>), на розроблення електронного контенту масових відкритих онлайн-курсів (<https://bit.ly/3A905ba>), «Інновації ІКТ для сучасної освіти ICT4EDU» (<https://bit.ly/33oKloA>), «Кращі науково-педагогічні працівники» (<https://bit.ly/3rsjO1D>), «Кращий викладач очима студентів» (<https://bit.ly/3A5QT09>). Показники, що характеризують якість навчально-наукової роботи, враховуються в рейтингу структурних підрозділів з відповідними мотиваційними механізмами стимулювання (<https://cutt.ly/pwbl7GLS>). Також на основі двосторонніх договорів між СумДУ та іншими ЗВО викладачам надається можливість академічної мобільності, обміну досвідом викладання на різних заходах відповідно до профілю ОП. Зокрема, викладачі за ОП брали участь у міжнародній академічній мобільності з метою підвищення кваліфікації та міжнародних стажуваннях, що зазначено у п. 4.7.

7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Продемонструйте, яким чином фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення ОП забезпечують досягнення визначених ОП цілей та програмних результатів навчання?

Освітня діяльність за ОП забезпечується матеріально-технічною базою СумДУ, що відповідає ліцензійним вимогам. Досягнення цілей ОП забезпечується коштами на субрахунок кафедр, що витрачаються на матеріальне стимулювання, розвиток інфраструктури. Для проведення занять на ОП за випусковою кафедрою закріплено 2 комп'ютерні класи, оснащені ліцензійними програмами: програмний мультимедійний мережевий навчальний клас NetClassPro+DLL та діалог Nibelung, 4 мультимедійні аудиторії. Всі ЕОМ мають ліцензоване програмне забезпечення Microsoft. Бібліотечно-інформаційна система СумДУ забезпечує безкоштовний офлайн і віддалений онлайн доступ до електронних освітніх і наукових ресурсів через сайт бібліотеки (<https://bit.ly/3KLTx7v>), а також інтегровані бази Електронного каталогу (<https://bit.ly/3cu9MqB>) та репозитарію СумДУ (<https://bit.ly/3manPVG>). Сервіси бібліотеки дозволяють замовити літературу, перевірити тексти на плагіат, присвоїти класифікаційні індекси, редагувати список використаних джерел (<https://bit.ly/3dkRHdV>). Інформаційні ресурси за ОП включають наукову, навчально-методичну літературу, періодичні видання, доступ до баз Scopus і WoS (<https://bit.ly/32yKeqa>). Навчально-методичне забезпечення дає можливість досягати визначених ОП цілей і ПРН завдяки його змістовій насиченості й постійному оновленню.

Продемонструйте, яким чином освітнє середовище, створене у ЗВО, дозволяє задовольнити потреби

та інтереси здобувачів вищої освіти ОП? Які заходи вживаються ЗВО задля виявлення і врахування цих потреб та інтересів?

Формування якісного освітнього середовища в СумДУ передбачає визнання активної ролі здобувачів і спілкування на засадах партнерства. За результатами опитування 2021 року аспірантів повною мірою задовольняють можливості використання дослідницького обладнання - 100% опитаних (<http://surl.li/svvpvt>). У 2022 році 25% здобувачів, які мали у цьому потребу, задоволені доступом до наукового обладнання, у той час як 75% не мали потреби у ньому (<http://surl.li/svvpqh>). Крім доступу до обладнання, СумДУ надає у користування навчальну, спортивну, оздоровчу бази; стимулює і підтримує участь у дослідницькій діяльності шляхом залучення здобувачів ОНП до виконання НДР з оплатою праці, участі в науково-практичних конференціях, що проходять на базі факультету ІФСК (<https://cutt.ly/uwntzwYE>), забезпечує участь в удосконаленні освітнього процесу; врахування індивідуальних особливостей здобувачів, у т.ч. створення умов для осіб з особливими потребами та соціально незахищених верств населення; упровадження сучасних технологій дистанційного навчання; належне фінансування розвитку інфраструктури. Постійно збільшується кількість аудиторій з креативним простором, створено стартап-центр СумДУ (<http://surl.li/obxp>). Регулярно проводяться зустрічі керівництва і викладачів за ОНП з аспірантами щодо умов навчання. Розклад занять формується на умовах пріоритетності інтересів аспірантів. Викладачі ОНП забезпечують можливості постійного консультування аспірантів (у т.ч. дистанційно).

Опишіть, яким чином ЗВО забезпечує безпечність освітнього середовища для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти (включаючи психічне здоров'я)?

У СумДУ створене впізнаване соціальне обличчя <http://surl.li/ffsg>, реалізуються численні соціальні проекти, що формують особливо комфортну атмосферу для роботи та навчання. Наприклад, діє центр підтримки сім'ї «Студентський лелека» (<http://surl.li/ffpy>), у якому є можливість залишити дітей на час перебування батьків у СумДУ, батькам надається інформаційна, психологічна, соціально-педагогічна підтримка. Психологічна служба СумДУ <http://surl.li/gdvsd> надає безкоштовну підтримку здобувачам та викладачам університету. Фундаментальною основою забезпечення психічного здоров'я є створення в університеті відповідної атмосфери, яка, серед іншого, визначена Кодексом корпоративної культури СумДУ <http://surl.li/khjpy>. Забезпечення безпечності освітнього середовища відбувається через систему заходів щодо охорони праці, дотримання техніки безпеки, санітарних норм та правил, правил протипожежної безпеки, а також налагодженою системою охорони порядку. Для забезпечення освітнього середовища, безпечного для життя та здоров'я здобувачів: в умовах розповсюдження COVID-19, згідно наказів ректора, було вжито ряд заходів щодо запобігання розповсюдження захворювання, запроваджено обмежувальні заходи щодо проведення занять, проведення масових заходів, на базі Університетської клініки створено всі необхідні умови для вакцинації співробітників та здобувачів; в умовах воєнного стану було створено пункти освітньої незламності (<http://surl.li/kpsjv>) з наявними технічними засобами. Корпуси обладнані генераторами на випадок відключення електроенергії.

Опишіть механізми освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки здобувачів вищої освіти? Яким є рівень задоволеності здобувачів вищої освіти цією підтримкою відповідно до результатів опитувань?

Здобувачі мають можливості індивідуального та групового, дистанційного консультування з викладачами у зручний час. Проводиться регулярне інформування здобувачів щодо додаткових освітніх та позаосвітніх можливостей. Головними каналами інформаційної підтримки є інтегровані середовища АСУ «Університет», у т.ч. електронні особисті кабінети викладачів і здобувачів; системи електронного навчання Umix, OCW, LecturED, інформаційна бібліотечна система; сайти інститутів/факультетів/кафедр; програмні продукти Google. Основну інформаційну підтримку здобувачів забезпечує сайт кафедри (<https://gf.sumdu.edu.ua/uk/>) та сторінка у Facebook (<https://cutt.ly/6wntEEXw>), сайт факультету ІФСК (<https://ifsk.sumdu.edu.ua/uk/>), персональні електронні кабінети (<https://bit.ly/3uz3i8K>). Здобувачі використовують можливості індивідуального та групового, дистанційного консультування з викладачами у зручний час. Проводиться регулярне інформування здобувачів щодо додаткових освітніх та позаосвітніх можливостей. Працевлаштування аспірантів та випускників забезпечується на рівні університету. Аспіранти залучаються до оплачуваної роботи (прес-служба СумДУ, деканат, виконання НДР, викладацька діяльність). Діє стартап-центр, на базі якого за європейськими програмами проводяться навчальні курси, майстер-класи, коучтренінги, пітчінги ініціатив, краш-тести аспірантських проєктів тощо. Аспіранти можуть отримати у персональне використання ліцензійні операційні системи та пакети прикладного програмного забезпечення у рамках пільгового академічного ліцензування (<https://bit.ly/3IwHbhE>). Серед аспірантів, які проживають у гуртожитках, проводиться роз'яснювальна робота щодо можливості отримання субсидій: СумДУ організовує зустрічі представників Департаменту соціального захисту населення міста з аспірантами і студентами. Діє Університетська клініка (<https://bit.ly/3IDtjLJ>) та позаміський СОЗ «Універ» (<https://bit.ly/3G57VUX>). Якість підтримки здобувачів досліджується у співпраці з органами студентського самоврядування та їх профспілковими організаціями. Під час опитування 2023 року виявлено, що більшість респондентів задоволені наявним рівнем консультативної підтримки у навчальних питаннях: 66,7% «Так цілком», 33,3% «Переважно так» (<http://surl.li/suxur>). Результати опитувань були обговорені на засіданнях фокус-груп і РПП.

Яким чином ЗВО створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами? Наведіть посилання на конкретні приклади створення таких умов на ОП (якщо такі були)

В університеті послідовно реалізується політика рівності (<http://surl.li/khgkm>), що передбачає забезпечення рівних можливостей та створення рівних умов в університеті для різних категорій здобувачів з акцентом на вразливих групах населення. В СумДУ створено інклюзивне освітнє середовище (surl.li/gcmvt) для спільного навчання та розвитку здобувачів освіти з урахуванням їхніх потреб та можливостей. Для здобувачів, що не мають можливості

відвідувати університет, створені умови для здобуття освіти онлайн. Інклюзивне навчання здобувачів з особливими освітніми потребами передбачає навчання за індивідуальним графіком у загальних групах (surl.li/ffcz) або навчання в інклюзивних групах (surl.li/gcmwx). Усі корпуси та гуртожитки облаштовані пандусами, розпочата робота по встановленню підймальних платформ для людей з інвалідністю і табличок для аудиторій, надрукованих шрифтом Брайля, працюють психологічна служба, координаційний центр гуманітарної політики. В університеті реалізується проєкт «Університет, дружній до сім'ї» (surl.li/obyj), метою якого є створення рівних можливостей в отриманні освіти матерями-здобувачками, зокрема шляхом надання можливості перебування дітей під професійним наглядом на час знаходження батьків в університеті. Реалізується проєкт «Бібліотека за безбар'єрністю» який зокрема передбачає функціонування соціальних предметних бібліотекарів (<http://surl.li/lbjpn>). За цією ОНП здобувачі з особливими освітніми потребами не навчаються, проте достатні можливості для реалізації ними такого права створені.

Яким чином у ЗВО визначено політику та процедури врегулювання конфліктних ситуацій (включаючи пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та корупцією)? Яким чином забезпечується їх доступність політики та процедур врегулювання для учасників освітнього процесу? Якою є практика їх застосування під час реалізації ОП?

В СумДУ розроблено та імплементовано розгалужену нормативну базу з питань конфліктології. Основним документом, що регулює зазначені питання є Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин <http://surl.li/ffat>. В університеті створена та діє на постійній основі Комісія з етики та управління конфліктами (<http://surl.li/obyk>), якій надано повноваження щодо врегулювання взаємин і конфліктів, які можуть виникати під час здійснення наукової, освітньої, науково-педагогічної, науково-технічної діяльності між усіма категоріями співробітників університету, здобувачами вищої освіти та іншими особами. Різні аспекти конфліктології впорядковуються серед іншого Кодексом корпоративної культури СумДУ (<http://surl.li/khgex>), Кодексом академічної доброчесності (<http://surl.li/khgef>), наказом ректора «Про запобігання корупції» (<http://surl.li/ffbd>), Положенням про організацію оцінювання здобувачами вищої освіти якості освітньої діяльності під час вивчення навчальних дисциплін (<http://surl.li/ffbe>), Положенням про запобігання та протидії булінгу (цькуванню) (<http://surl.li/atzzv>) та іншими документами внутрішньої нормативної бази. В СумДУ розроблена та послідовно реалізується політика рівності (<http://surl.li/khgkm>), яка спрямована на досягнення цілей сталого розвитку та передбачає, що СумДУ у своїй діяльності демонструє прихильність забезпеченню прав людини, рівних можливостей та поваги до розмаїття, справедливому та неупередженому ставленню, створенню умов в університеті та у суспільстві в цілому, за яких поважають та цінують гідність кожної людини, з акцентом на вразливих групах населення. У СумДУ визнають та враховують розмаїття, що, в результаті, сприяє досягненню успіху на індивідуальному, корпоративному та суспільному рівнях. Рівність можливостей і повага до розмаїття у СумДУ реалізується за основними ознаками, серед яких гендер, вік, стан здоров'я, сексуальна орієнтація, расова, етнічна, культурна приналежність, соціальний статус, релігія і віросповідання. Крім зазначеного, в університеті на у партнерстві з Фондом ім. Ф. Еберта створено Гендерний ресурсний центр <http://surl.li/obyn>, який функціонує на постійній основі, і з 2015 р. є координатором Всеукраїнської мережі осередків гендерної освіти. Однією з функцій центру є проведення гендерного аудиту в СумДУ. Працює психологічна служба, яка спроможна надати кваліфіковану професійну допомогу усім, хто постраждав від домагань чи інших видів дискримінації. Іншим завданням психологічної служби є попередження конфліктних ситуацій та виявлення їх на ранніх стадіях. Конфліктних ситуацій, у тому числі пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та корупцією, за ОНП «Філологія» зафіксовано не було.

8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Яким документом ЗВО регулюються процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП? Наведіть посилання на цей документ, оприлюднений у відкритому доступі в мережі Інтернет

Політика та система забезпечення якості навчальної діяльності та вищої освіти СумДУ (<https://bit.ly/3nw4Re5>, <https://bit.ly/3GhBDpE>) формують нормативну основу для процедур забезпечення якості ОП. Розроблення, затвердження, моніторинг, перегляд ОНП регулюються «Положенням про освітні програми вищої освіти» (<https://cutt.ly/LwmbTeFK>), Методичною інструкцією «Загальні вимоги до структури, змісту та оформлення освітніх програм» (<https://bit.ly/3A55H6u>) та «Положенням про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в СумДУ» (<https://cutt.ly/2wmbOivz>).

Опишіть, яким чином та з якою періодичністю відбувається перегляд ОП? Які зміни були внесені до ОП за результатами останнього перегляду, чим вони були обґрунтовані?

Відповідно до нормативної бази СумДУ та рекомендацій ради із забезпечення якості відбувається перегляд та оновлення/модернізація ОНП за його результатами. ОНП може щорічно оновлюватися в частині всіх компонентів, крім цілі, загальних і фахових компетентностей, ПРН, передбачених стандартом і профілем ОНП. Підставами для оновлення є: пропозиції РППГ, викладачів, здобувачів, їхніх представницьких органів; висновки експертної ради роботодавців; рекомендації інших зовнішніх стейкхолдерів; результати опитувань стейкхолдерів; зміни ресурсних умов реалізації ОП. Результати оновлення відбиваються в елементах ОНП (навчальному плані, робочих програмах дисциплін, програмах практики). Модернізація ОНП передбачає зміни в її змісті та умовах реалізації, може стосуватись усіх її компонентів та здійснюється у разі зміни Національної рамки кваліфікацій, стандартів вищої освіти, за результатами зовнішньої/внутрішньої оцінки якості, за ініціативою керівництва СумДУ, факультету ІФСК

в разі аналізу динаміки набору здобувачів, за ініціативою гаранта ОНП або РПП за відсутності набору абітурієнтів на ОП, з ініціативи ключових стейкхолдерів для врахування змін, що відбулися в науковому полі, на ринку освітніх послуг або ринку праці. Модернізована ОНП проходить повторне затвердження. За результатами останнього перегляду до ОНП 2023 року внесено такі зміни: на засіданні ради з якості вищої освіти СумДУ (протокол ради з якості університету №1 від 29.08.2023) було прийнято рішення про перезатвердження ОНП шляхом перейменування освітнього компонента «Основи теорії мови та дискурсу» на «Теорія мови та дискурсу» з відповідною зміною наповнення дисципліни за рекомендаціями здобувачів освіти та у зв'язку з посиленням вимог роботодавців до підготовки фахівців у царині філології, які повинні поглиблювати знання, набуті в магістратурі, а не засвоювати основи дисципліни. Крім того, до вибіркового блоку додано нову дисципліну «Стала лінгвістика».

Продемонструйте, із посиланням на конкретні приклади, як здобувачі вищої освіти залучені до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості, а їх позиція береться до уваги під час перегляду ОП

Здобувачі вищої освіти беруть участь у процедурах забезпечення якості через членство в НТСА СумДУ та факультету ІФСК, Раді із забезпечення якості вищої освіти СумДУ, Раді з якості навчально-наукового центру підготовки кадрів вищої кваліфікації (ННЦ ПКВК) та Раді із забезпечення якості вищої освіти факультету ІФСК, у роботі РПП з розроблення та супроводження ОНП. Зворотний зв'язок з ними забезпечується через:

1) періодичні опитування щодо якості організації освітньої діяльності при вивченні дисциплін відповідно до Положення про організацію оцінювання здобувачами вищої освіти якості освітньої діяльності при вивченні навчальних дисциплін (<https://cutt.ly/iwmnxtf3>). За результатами аналізу проводиться щорічний конкурс «Кращий викладач очима студентів». Викладачі, які продемонстрували «Недостатній» та «Порівняльно низький» рівні якості організації освітньої діяльності, отримують рекомендації щодо проходження курсів підвищення кваліфікації;

2) опитування щодо якості освітньо-наукових програм (<https://cutt.ly/aw5b6Eik>), (<https://cutt.ly/qw5nqvZX>), (<https://cutt.ly/9w5nwdG8>).

Пропозиції здобувачів за результатами опитувань враховуються для підвищення якості навчання, викладання і наукового керівництва. Здобувачі своєчасно інформуються про терміни обговорення проєктів ОНП та можуть надавати свої пропозиції для подальшого розгляду на засіданнях РПП.

Яким чином студентське самоврядування бере участь у процедурах внутрішнього забезпечення якості ОП

Студентське самоврядування безпосередньо бере участь у процедурах ВСЗЯ ОП через членство у вченій раді, Раді із забезпечення якості СумДУ, Радах із забезпечення якості факультету ІФСК та ННЦ ПКВК. Згідно з Положенням про систему забезпечення якості вищої освіти Сумського державного університету (<https://cutt.ly/jwQB8CvE>), участь у процедурах ВСЗЯ за ОНП студентське самоврядування бере безпосередньо (членство в Раді з якості факультету ІФСК, Раді з якості ННЦ ПКВК (Молгамова Л. О.) та Раді з якості СумДУ (Молгамова Л.О.) та опосередковано (стимулювання здобувачів освіти до участі в опитуваннях). Здобувач Молгамова Л.О. входить до складу робочої проєктної групи з розробки ОНП, що акредитується.

Продемонструйте, із посиланням на конкретні приклади, як роботодавці безпосередньо або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості

У СумДУ реалізовано такі форми партнерства з роботодавцями у контексті процедур забезпечення якості:

- зовнішня експертиза ОНП під час її затвердження та модернізації. Рецензенти: доц. М. Полховська, проф. В. Ущина, проф. А. Цапів.

Побажання, висловлені щодо актуалізації ОНП, ураховано шляхом розширення переліку вибіркового дисциплін та перейменування ОК «Основи теорії мови та дискурсу» на «Теорія мови та дискурсу» з фіксацією відповідних змін у навчальному плані (витяг з протоколу засідання РПП № 10 від 02.05.2023 р.).

- Експертна рада роботодавців (ЕРР) зі спеціальності 035 «Філологія» (наказ №1031-І від 28 грудня 2020 р.). До ЕРР входять представники неакадемічного та академічного середовищ України (<https://cutt.ly/qwQNociC>). ЕРР бере участь у визначенні цілей, програмних компетентностей і ПРН. Експерти переглядають ОНП та оцінюють її змістовність, відповідність знань і вмінь здобувачів вимогам ринку праці. Рішення ЕРР є підставою для внесення змін у РП дисциплін та навчальні плани. Рішення про оновлення ОНП ЕРР ухвалювала 21.11.2020 р. (протокол №2) та 19.05.2023 р. (протокол № 4).

- членство роботодавців у РПП – Анохіна Т.О. (ТОВ «АЛЬТАІР ТРЕЙД ГРУП»).

Пропозиції щодо обговорення ОП роботодавцями надаються через сторінку <https://job.sumdu.edu.ua/discussioneducational-programs> та онлайн форму в каталозі курсів.

Опишіть практику збирання та врахування інформації щодо кар'єрного шляху та траєкторій працевлаштування випускників ОП

Випуску докторів філософії за цією ОНП ще не відбувалось. Разом з тим, на ФІФСК, ННЦ ПКВК та на випусковій кафедрі германської філології налагоджена системна робота щодо збирання, систематизації та врахування інформації щодо працевлаштування випускників. Для формування цілісної картини про якість підготовки випускників беруть до уваги положення про Асоціацію випускників Університету (<https://cutt.ly/dwQNgByS>), діяльність якої передбачає сприяння професійному зростанню випускників СумДУ, створення умов для більш повної їх самореалізації у науковій, професійній, освітній, культурній та інших видах діяльності. Також проводиться аналіз основних тенденцій на ринку праці для визначення необхідних компетентностей і результатів навчання для

успішного працевлаштування за фахом. Інформація про стан наповнення бази даних випускників кафедри подається для щорічного звіту факультету та університету.

Які недоліки в ОП та/або освітній діяльності з реалізації ОП були виявлені у ході здійснення процедур внутрішнього забезпечення якості за час її реалізації? Яким чином система забезпечення якості ЗВО відреагувала на ці недоліки?

У СумДУ реалізується комплексна внутрішня система забезпечення якості (ВСЗЯ) відповідно до сформованої інституційної структури. Здобувачі беруть участь у ній через опитування, результати яких аналізуються деканом ІФСК, начальником ННЦ ПКВК, завідувачем кафедри, гарантом та викладачами, що дозволяє формувати комплекс заходів для покращення якості освітньої діяльності, впровадження нових освітніх компонентів, удосконалення викладання. Результати опитування обговорюються на засіданнях РППГ, Ради із забезпечення якості ІФСК, Ради із забезпечення якості ННЦ ПКВК та Ради із забезпечення якості СумДУ. Для вдосконалення ВСЗЯ на рівні кафедр, у СумДУ здійснюється щорічна перевірка їх діяльності за системою критеріїв і показників перевірки, розроблених Центром забезпечення якості вищої освіти. За результатами проведення перевірки кафедри у поточному навчальному році виявлено такий недолік за ОНП, як застаріла література в силабусах дисциплін. Рекомендовано оновити списки літератури в силабусах дисциплін, включивши до них останні науково-методичні публікації викладачів цих дисциплін. Заходи, визначені за результатами перевірки, виконані у повному обсязі протягом встановленого терміну. На рівні СумДУ 1 раз на 2 роки проводиться комплексна перевірка стану забезпечення якості підготовки фахівців і розвитку наукової діяльності інститутів/факультетів, її результати розглядаються і затверджуються на вченій раді СумДУ.

Продемонструйте, що результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти беруться до уваги під час удосконалення ОП. Яким чином зауваження та пропозиції з останньої акредитації та акредитацій інших ОП були ураховані під час удосконалення цієї ОП?

Оскільки акредитація є первинною, результатів зовнішнього забезпечення якості вищої освіти, що беруться до уваги під час удосконалення ОНП, немає. Ураховуючи пропозиції, висловлені за результатами акредитацій інших ОНП СумДУ, під час удосконалення ОНП, що акредитується, було розширено склад проектної групи ОНП за рахунок здобувачів ВО, активізовано участь здобувачів у програмах академічної мобільності, усіх учасників освітнього процесу ознайомлено з положеннями стосовно врегулювання конфліктних ситуацій та алгоритму дій за їх виникнення, проведено низку інформаційних заходів для здобувачів щодо популяризації принципів академічної доброчесності.

Опишіть, яким чином учасники академічної спільноти змістовно залучені до процедур внутрішнього забезпечення якості ОП?

Академічна спільнота є учасником системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності на рівні ОНП як члени РППГ. На рівні кафедр викладацький склад бере участь у роботі методичних семінарів, метою яких є оптимізація структури та змісту навчальних дисциплін; обмін інформацією щодо методик викладання та обговорення можливостей використання сучасних технологій у навчанні, пошук шляхів вдосконалення педагогічної майстерності; розвиток навчально-методичного та матеріально-технічного забезпечення освітньої діяльності. Науково-педагогічні працівники входять до складу Рад із забезпечення якості вищої освіти на рівні факультету ІФСК., ННЦ ПКВК та університету. Крім цього, проводиться постійна робота з підвищення здатності викладачів реалізовувати політику університету у сфері забезпечення якості шляхом проведення семінарів («Внутрішня система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти СумДУ», «Викладач як ключовий стейкхолдер забезпечення якості освіти», «Зміни в системі ліцензування та акредитації як засіб забезпечення якості у вищій освіті», «Нова модель вибіркової складової навчальних планів для формування загальних компетентностей здобувачів вищої освіти» тощо). Учасники академічної спільноти мають можливість впливати на процеси внутрішнього забезпечення якості вищої освіти шляхом участі в опитуванні НППП щодо моніторингу якості організації освітнього процесу та створених умов праці в СумДУ.

Опишіть розподіл відповідальності між різними структурними підрозділами ЗВО у контексті здійснення процесів і процедур внутрішнього забезпечення якості освіти

Внутрішня система забезпечення якості (ВСЗЯ) СумДУ (<https://cutt.ly/fwQMDn7w>) має п'ять інституційних рівнів: 1-й рівень: здобувачі, які беруть участь у ВСЗЯ через опитування; 2-й рівень: розроблення, затвердження, моніторинг і перегляди ОНП: РППГ на чолі з гарантом (керівник РППГ), групи забезпечення, випускові кафедри; 3-й рівень: факультет ІФСК: Рада із забезпечення якості, що відповідає за розгляд, оновлення та вдосконалення ОП, реалізовані на факультеті (<http://surl.li/rskz>); 4-й і 5-й рівні: загальноуніверситетські. 4-й рівень включає спеціально створені підрозділи, до виняткової компетенції яких належать процеси ВСЗЯ (Рада з якості ННЦ ПКВК і Рада із забезпечення якості вищої освіти СумДУ та Центр забезпечення якості вищої освіти); 5-й рівень – органи загального управління, частина функцій яких пов'язана з процесами ВСЗЯ (Наглядова, Вчена ради та ректор). У процесах, пов'язаних із функціонуванням ВСЗЯ, беруть участь органи студентського самоврядування та Студентська агенція співдії якості освіти. У ВСЗЯ також беруть участь загальноуніверситетські служби і відділи. Розподіл функціональних обов'язків, повноважень і прав цих підрозділів викладений у відповідних локальних нормативних актах, розміщених на сайті СумДУ (<http://surl.li/kguz>).

Якими документами ЗВО регулюється права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу? Яким чином забезпечується їх доступність для учасників освітнього процесу?

Права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу регулюються:

Законом України «Про вищу освіту» (<https://cutt.ly/VwQMLSJ5>), Положенням про організацію освітнього процесу в СумДУ (<https://tinyurl.com/uattv2r>); Положенням про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у СумДУ (<http://surl.li/skzx>) Кодексом академічної доброчесності (<https://cutt.ly/uwQMBDdod>), Кодексом корпоративної культури (<https://cutt.ly/IwQMNV8Q>), Статутом (<https://bit.ly/3Kh17qs>) та іншими нормативними актами, які розміщені в розділі «Реєстр основної нормативної бази СумДУ» (<https://normative.sumdu.edu.ua/>) на сайті університету і є загальнодоступними. Основні нормативні акти доводяться до відома і докладно пояснюються аспірантам-першокурсникам на вступних лекціях у перший день навчання. Також в СумДУ для інформування здобувачів та співробітників про введення в дію, зміну, відміну нормативних актів тощо використовується система електронних особистих кабінетів.

Наведіть посилання на веб-сторінку, яка містить інформацію про оприлюднення на офіційному веб-сайті ЗВО відповідного проекту з метою отримання зауважень та пропозиції заінтересованих сторін (стейкхолдерів). Адреса веб-сторінки

Обговорення проекту ОНП «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська» тривало з 20 травня 2023 року до 30 червня 2023 року. Проект ОНП був доступний для широкого обговорення. Пропозиції надсилалися на поштову скриньку (info@job.sumdu.edu.ua) або через Google-форму:

<https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSe4u6VjzDJNau3guqIUK74mTkRlhdLr7xPh9emBf1FUO5L9uQ/viewform>.

До обговорення проекту ОНП «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська»

запрошувалися роботодавці, представники ринку праці, випускники та всі зацікавлені сторони з метою підтвердження її релевантності, відповідності результатів навчання (знань, умінь, навичок, компетентностей) потребам сучасного ринку праці.

Проект ОНП «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська» (доктор філософії, 2023 рік), речень обговорення якого спливи, доступний за посиланням: <https://op.sumdu.edu.ua/#/programm/2714>. За результатами обговорення ОП формується узагальнена таблиця-звіт щодо врахування побажань стейкхолдерів, оприлюднена на сайті кафедри (<http://surl.li/swgdm>).

Наведіть посилання на оприлюднену у відкритому доступі в мережі Інтернет інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти)

Відомості про ОНП розміщуються на веб-сайті СумДУ в каталозі освітніх програм (<https://op.sumdu.edu.ua/#/>).

Адреси веб-сторінок ОНП доктора філософії зі спеціальності 035 «Філологія»:

– Прийом 2020 року: <https://op.sumdu.edu.ua/#/programm/1489>;

– Прийом 2021 року: <https://op.sumdu.edu.ua/#/programm/1724>;

– Прийом 2022 року: <https://op.sumdu.edu.ua/#/programm/2363>.

– Прийом 2023 року (остання верифікована ОНП): <https://op.sumdu.edu.ua/#/programm/2637>

Також ОНП розміщена на сайті випускової кафедри: <https://gf.sumdu.edu.ua/uk/naukova-diyalnist-uk/pidhotovka-aspirantiv.html>

10. Навчання через дослідження

Продемонструйте, що зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів)

ОНП за змістом і обсягом відповідає порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії (surl.li/gauhq), науковим інтересам аспірантів та має всі компоненти для повноцінної підготовки до дослідницької та викладацької діяльності, які формують необхідні компетентності. На формування системи знань, умінь та навичок необхідних для самостійного виконання наукових досліджень та викладацької діяльності (організації і проведення навчальних занять, підготовки наукових статей) спрямовані ОК3, ОК4, ОК6; на забезпечення ефективного функціонування в академічному та професійному середовищах – ОК1 та ОК2, які вчать презентувати результати досліджень та коректно використовувати їх у процесі викладання. ОК5 спрямована на формування навичок реалізації наукових проектів. Наукові інтереси аспірантів забезпечені ОК8-9, які формують підґрунтя для набуття фахових компетентностей та враховують здобутки наукових шкіл кафедри германської філології (<https://gf.sumdu.edu.ua/uk/naukova-diyalnist-uk.html>). При формуванні індивідуальної освітньої траєкторії враховується тематика наукових досліджень аспірантів. З цієї ж метою здобувач має можливість вибору дисциплін з інших рівнів та ОП. Щорічно відбувається моніторинг якості ОНП, зокрема під час анкетування аспірантів. Відповідно приймаються рішення РПГ щодо перегляду та вдосконалення ОНП. Проведене опитування аспірантів свідчить, що всі респонденти вважають, що зміст ОНП відповідає їх науковим інтересам (https://gf.sumdu.edu.ua/images/docs/survey/PhD035_Philology_survey_2023.pdf).

Опишіть, яким чином зміст освітньо-наукової програми забезпечує повноцінну підготовку здобувачів вищої освіти до дослідницької діяльності за спеціальністю та/або галуззю

Набуття навичок дослідницької діяльності з урахуванням специфіки наукового дослідження забезпечується такими обов'язковими компонентами циклу фахової підготовки: компетентності із загальнонаукового (філософського) світогляду (ОК1, ОК3); комунікаційні навички щодо обговорення результатів наукової діяльності українською й іноземними мовами, продукування структурованих академічних текстів – ОК2, ОК7; навички виконання оригінальних досліджень (ОК3, ОК6). Поглиблюють дослідницьку підготовку дисципліни вільного вибору, які аспірант обирає, виходячи з напрямку власного наукового дослідження. Кожний складник ОНП сприяє набуттю загальних і фахових компетентностей, програмних результатів, необхідних і достатніх для повноцінної підготовки до проведення досліджень за спеціальністю. Здобувачі, які брали участь в опитуванні, зазначили, що зміст ОНП повною мірою забезпечує підготовку до дослідницької діяльності (https://gf.sumdu.edu.ua/images/docs/survey/PhD035_Philology_survey_2023.pdf). У межах ОК3 аспіранти готують індивідуальний дослідницький проєкт, ОК5 – розробляють індивідуальну дослідницьку пропозицію, ОК6 – готують фахову статтю, ОК8 – виконують пошуково-дослідне завдання. Аспіранти навчаються розуміти тексти академічного та професійного змісту, брати участь у розширених дискусіях та дебатах на професійні теми, робити чіткі структуровані повідомлення та презентації. Загальний обсяг кредитів та спектр ОК є достатніми для формування базових дослідницьких навичок у здобувачів та забезпечення відповідних ПРН.

Опишіть, яким чином зміст освітньо-наукової програми забезпечує повноцінну підготовку здобувачів вищої освіти до викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галузю

Підготовку здобувачів вищої освіти до викладацької діяльності у СумДУ за спеціальністю 035 Філологія забезпечують такі обов'язкові компоненти ОНП: ОК2, ОК4, ОК10 (формують ПРН6). Ці дисципліни формують у здобувачів знання з сучасних наукових та педагогічних концепцій, викладацькі навички, вміння розвивати критичне мислення, використовувати та впроваджувати педагогічні інновації, надають досвід навчально-педагогічної та науково-методичної діяльності. Педагогічна практика за професійним спрямуванням (ОК10), передбачена навчальним планом, забезпечує набуття здобувачами навичок щодо викладання фахових філологічних дисциплін. У межах практики аспіранти беруть участь в освітньому процесі як помічники викладача. Крім цього, аспіранти мають можливість удосконалювати викладацьку діяльність шляхом паралельного працевлаштування на кафедрах (до 0,5 ставки) за сумісництвом або за основним місцем роботи у поєднанні з навчанням. Наприклад, аспіранти Ю. Скарлупіна та Д. Медведовська працюють на 0,5 ставки викладача на кафедрі іноземних мов та лінгводидактики. Розроблені методики викладання аспіранти можуть репрезентувати на Всеукраїнській науковій конференції студентів, аспірантів, викладачів та співробітників «Соціально-гуманітарні аспекти розвитку сучасного суспільства». Конференція щорічно проводиться в Сумському державному університеті.

Продемонструйте дотичність тем наукових досліджень аспірантів (ад'юнктів) напрямом досліджень наукових керівників

На етапі подачі документів на вступ до аспірантури здобувачі подають до ННЦ ПКВК письмову дослідницьку пропозицію та тематику своїх перспективних досліджень, на основі яких відбувається рекомендація та відбір потенційних наукових керівників. Тематику аспірантів проходять обов'язкове обговорення та затвердження на засіданнях кафедр (за присутності наукового керівника та здобувача), вчених рад факультетів та затверджуються Вченою радою університету. Тематика дисертаційних досліджень аспірантів повною мірою корелює з інтересам їхніх керівників, відповідає діючим науково-дослідним роботам кафедр, що забезпечує тематичну дотичність та спадкоємність наукових здобутків в межах наявних наукових шкіл. Із аспірантами працюють визнані науковці, експерти в галузі філології, які мають досвід керування науковими проєктами, активні в оприлюдненні результатів (<https://gf.sumdu.edu.ua/uk/navchalnyi-protses/aspirantura.html>), пройшли стажування в закордонних університетах (Гантерський коледж Міського університету Нью-Йорка, США, Н. Таценко, Лодзький технологічний університет, Польща, І. Ущатовська). Відповідність тем дисертаційних досліджень аспірантів науковим інтересам і публікаціям їх наукових керівників можна переглянути за посиланням (<https://gf.sumdu.edu.ua/uk/pro-kafedru-uk/shtat-kafedry.html>).

Опишіть з посиланням на конкретні приклади, як ЗВО організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень аспірантів (ад'юнктів)

СумДУ надає активну підтримку аспірантам у організації та проведенні досліджень. Університет надає безкоштовний доступ до баз Scopus та Web of Science (<http://surl.li/suxvw>). Аспіранти спеціальності 035 «Філологія» можуть публікувати результати власних досліджень у фаховому журналі категорії Б «Філологічні трактати» (<http://surl.li/suxwc>). Видавцями є Сумський державний університет, Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна. Здобувачі апробують результати досліджень на Всеукраїнській конференції «Соціально-гуманітарні аспекти розвитку сучасного суспільства» (<http://surl.li/suxwk>). Конференція щорічно проводиться в СумДУ. Аналогічно, проводиться щорічна конференція «Перекладацькі інновації» (останній збірник тез: <http://surl.li/suxwo>). Університет надає аспірантам можливість безкоштовного архівування власних публікацій в Інституційному репозитарії СумДУ (<http://surl.li/bhnmy>). Відділ НТСА СумДУ (<http://surl.li/beerq>) регулярно інформує здобувачів про можливості участі у грантових програмах, конкурсах, програмах мобільності. Секція НТСА факультету ІФСК регулярно проводить інструктаж (<http://surl.li/suxyo>) щодо роботи з антиплагиат-системами, якісного написання наукових робіт тощо. Проводиться роз'яснювальна робота (лекція: <http://surl.li/suxyt>) з аспірантами щодо підготовки та захисту дисертації ступеня PhD.

Проаналізуйте, як ЗВО забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, наведіть конкретні проекти та заходи

У СумДУ створено сприятливі умови для забезпечення можливостей реалізації права здобувачів на міжнародну академічну мобільність: нормативна база (Положення про академічну мобільність здобувачів вищої освіти: <http://surl.li/suxza>), двосторонні договори (<http://surl.li/odlb>) із закордонними ЗВО, міжнародні грантові проекти (<http://surl.li/ridh>) тощо.

Випускова кафедра має чинні закордонні партнерства з Гуманітарно-Природничим Університетом ім. Яна Длугоша в Ченстохові (Польща), Євразійським національним університетом ім. Л. Н. Гумільова (Казахстан), Батумським державним університетом ім. Шота Руставелі (Грузія), Варшавським університетом (Польща), Чирчикським державним педагогічним інститутом Ташкентської області (Узбекистан), Гете-Інститутом (Німеччина), Каунаським технологічним університетом та Ризьким технічним університетом (Литва), Університетом Фленсбурга (Німеччина). Заходи міжнародної академічності прописуються в індивідуальних планах аспірантів. Так, Закусило В.О. брала участь у академічній мобільності в Університеті Вітовта Великого (Литва, Каунас, серпень 2021 - січень 2022). Решитько А.Д. стажувалася у Лодзькому технічному університеті (Польща, листопад 2021). Молгамова Л.О. проходила віртуальну мобільність у Чеському університеті природничих наук (грудень 2021 року). Аспіранти подають заявки на стипендіальні та грантові програми. 2021 року Закусило В.О. була відібрана на Стипендіальну програму від Уряду Литви. У здобувачів є статті, індексовані у БД Scopus (Молгамова Л.О., Решитько А.Д.).

Опишіть участь наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються

Наукові керівники Ущাপовська І.В. та Кобякова І.К. беруть участь у міжнародному проекті за участі СумДУ 101085708-ESDbrandEU-ERASMUS-JMO-2022-HEI-TCH-RSCH «Сприяння європейським практикам освіти для сталого розвитку через мову бренду: міждисциплінарні дослідження». Відібрано Європейською Комісією за результатами проведеного у 2022 році конкурсу грантової програми ЄС Еразмус+ на пряму «Жан Моне». Термін виконання: 36 місяців. Результати виконання проекту публікуються на відповідній сторінці кафедрального сайту (<http://surl.li/suxzx>). Керівником проекту є Ущাপовська І.В..

Наукові керівники керують робочими групами загальноуніверситетських грантових проектів. Так, Кобякова І.К. керувала групою проекту «Підтримка PDD (2 проекти протягом звітного періоду)».

Університет виконував міжнародний грант DAAD "Ukraine digital 2022" (University of Duisburg-Essen, Germany; project number DAAD 57651091). Серед керівників робочої групи була Ущাপовська І.В.

Н.В. Таценко є керівником грантового проекту «Діджитальна архівація пам'яток як об'єктів публічної меморіалізації задля збереження культурної спадщини України» від Національного Фонду Досліджень України за конкурсом «Наука для відбудови України у воєнний та повоєнний періоди», який виконується з серпня 2023 р. по грудень 2024 року. Виконавцем проекту є аспірантка Лілія Молгамова.

Опишіть чинні практики дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів)

Практики дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності керівників та аспірантів регламентуються нормативною базою, зазначеною у підкритерії 5.4 звіту із самооцінювання. Рішенням Наукової ради (<http://surl.li/rhvn>) затверджено перелік заходів з розвитку дослідницької доброчесності як частини системи забезпечення якості наукової діяльності. Моніторинг дотримання аспірантами норм академічної доброчесності здійснюється науковими керівниками впродовж усього періоду їх навчання. Обов'язковим етапом процедури подання дисертації до розгляду є безоплатна її перевірка системою StrikePlagiarism (<http://surl.li/plaq>). Моніторинг наукової діяльності наукових керівників та аспірантів в частині відсутності фактів академічного плагіату у наукових роботах також відбувається редакційними колегами наукових журналів СумДУ або редакційними колегами інших наукових видань (залежно від місця подання рукопису наукової статті), організаційними комітетами конференцій тощо. При виконанні науково-дослідних робіт перевіряються заключні звіти за результатами виконання НДР. Для аспірантів у каталозі вибіркової дисципліни передбачено дисципліну «Дослідницька доброчесність». В академічному середовищі СумДУ постійно проводяться заходи популяризації доброчесності та профілактики недоброчесності, деталізовані у розділі 5 відомостей про самооцінювання.

Продемонструйте, що ЗВО вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

У разі встановлення фактів порушення академічної доброчесності особами з числа НПП СумДУ, справа розглядається університетською комісією з етики та управління конфліктами з рекомендацією щодо припинення можливості здійснення наукового керівництва, а також притягнення до інших видів відповідальності згідно з чинною університетською та національною нормативними базами. Відповідальність НПП СумДУ за порушення академічної доброчесності визначена нормативною базою університету, зокрема «Положенням про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин у СумДУ» (<http://surl.li/ffat>) та іншими (<http://surl.li/rimb>). У межах освітньої програми «Філологія» відсутні випадки порушення науковими керівниками аспірантів академічної доброчесності.

Якими загалом є сильні та слабкі сторони ОП?

Аналізуючи ОНП “доктор філософії”, можна виділити такі сильні сторони:

- наявність потужної наукової школи лінгвосинергетики, когнітивної лінгвістики, лінгвопрагматики та мультимодальної лінгвістики. Наразі створено новий фундамент та нові наукові напрями: «Когнітивна лінгвосинергетика» та «Стала лінгвістика». Практична орієнтованість підготовки полягає в поєднанні фундаментальних знань з формуванням практичних навичок у різних сферах філологічних досліджень;
- акцент зроблено на поєднанні науково-аналітичних, академічних, дослідницьких, інноваційних та практичних компетентностей і навичок у галузі філології та перекладу;
- формуванні системного наукового світогляду для продукування нових ідей, розв’язання комплексних проблем у галузі дослідницько-інноваційної діяльності, розвитку критичного мислення та практичного застосування набутих знань;
- підготовці фахівців, здатних планувати й проводити наукові дослідження, займатися викладацькою та перекладацькою діяльністю (на кафедрі функціонує Перекладацький навчально-методичний центр “LinguoStar”);
- вибіркові дисципліни, список яких постійно поновлюється, дозволяють сформувати індивідуальну освітню траєкторію з урахуванням дослідницьких інтересів. До списку включаються дисципліни інших рівнів підготовки та з відкритих онлайн курсів – Coursera, Future Learn, Prometheus онлайн;
- участь аспірантів у виконанні госпдоговірних і держбюджетних наукових тем кафедр факультету й університету, практична реалізація власних наукових проєктів;
- залучення до науково-дослідної роботи з виконанням посадових обов’язків за трудовими договорами з відповідною оплатою праці;
- запровадження електронного навчання в системі ОСW СумДУ, «e-learning», MIX СумДУ, «Distance Learning», самонавчання;
- матеріально-технічне забезпечення: 2 комп’ютерні класи, оснащені ліцензійними програмами: програмний мультимедійний мережевий навчальний клас NetClassPro+DLL та діалог Nibelung, 4 мультимедійні аудиторії. Проте слід визначити й таку слабку сторону ОНП, як недостатнє залучення до співпраці гостей професорів – іноземних та українських.

Якими є перспективи розвитку ОП упродовж найближчих 3 років? Які конкретні заходи ЗВО планує здійснити задля реалізації цих перспектив?

- розвиток програм міжнародної співпраці в освітній та науковій сферах, зокрема виконання наукових проєктів та індивідуальних грантів;
- нарощування обсягів госпдоговірної тематики;
- здійснення заходів та розроблення науково-методичних матеріалів, що розкриють привабливість науки, підвищать її статус;
- покращення інтегрованості наукової діяльності у світовий освітньо-науковий простір за рахунок розвитку мобільних версій інформаційних ресурсів і сервісів та активного впровадження сучасних трендів щодо залучення власних портативних пристроїв, хмарних технологій, дистанційного доступу до ресурсів тощо;
- поглиблення інтернаціоналізації процесу підготовки наукових кадрів шляхом збільшення кількості аспірантів, задіяних в програмах міжнародної академічної мобільності, залучення іноземного контингенту аспірантів на ОНП;
- під час прийому до аспірантури здійснювати більш глибокий діагностичний контроль для з’ясування рівня методологічної культури майбутніх дослідників, розроблення обов’язкового більш формалізованого мінімуму методологічної грамотності дослідника та системи впровадження цього мінімуму в навчальний процес;
- інтенсифікація як індивідуальної, так і колективної наукової співпраці з провідними українськими та зарубіжними університетами, науковими центрами, галузевими неурядовими організаціями, урядовими структурами.

Запевнення

Запевняємо, що уся інформація, наведена у відомостях та доданих до них матеріалах, є достовірною.

Гарантуємо, що ЗВО за запитом експертної групи надасть будь-які документи та додаткову інформацію, яка стосується освітньої програми та/або освітньої діяльності за цією освітньою програмою.

Надаємо згоду на опрацювання та оприлюднення цих відомостей про самооцінювання та усіх доданих до них матеріалів у повному обсязі у відкритому доступі.

Додатки:

Таблиця 1. Інформація про обов’язкові освітні компоненти ОП

Таблиця 2. Зведена інформація про викладачів ОП

Таблиця 3. Матриця відповідності програмних результатів навчання, освітніх компонентів, методів навчання та оцінювання

***

Шляхом підписання цього документа запевняю, що я належним чином уповноважений на здійснення такої дії від імені закладу вищої освіти та за потреби надам документ, який посвідчує ці повноваження.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом/кваліфікованою електронною печаткою.

Інформація про КЕП

ПБ: Карпуша Василь Данилович

Дата: 23.04.2024 р.

Таблиця 1. Інформація про обов'язкові освітні компоненти ОП

Назва освітнього компонента	Вид компонента	Силабус або інші навчально-методичні матеріали		Якщо освітній компонент потребує спеціального матеріально-технічного та/або інформаційного забезпечення, наведіть відомості щодо нього*
		Назва файла	Хеш файла	
ОК 1 Філософія науки	навчальна дисципліна	<i>Сил_Філософія науки_2023_Кафедра психології, .pdf</i>	G1KfGjPEVrBIaUBV SyL2gM51bxHLGp8l gyVWl+Yx/WM=	Інформаційно-комунікаційні системи; Бібліотечні фонди; Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна, проєкційна апаратура (відеокамери, проєктори, екрани, смартдошки тощо).
ОК 2 Культура наукової української мови	навчальна дисципліна	<i>Сил_Культура наукової ук_2023_Кафедра журналістики.pdf</i>	bKNxMK/IfoJtrzM dZJyl6uPaIZQhmTz6 7l6FUMXtCQ=	Бібліотечні фонди, а також технології онлайнного навчання; Комп'ютери, комп'ютерні системи та мережі, зокрема технології для онлайнного навчання; Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна, проєкційна апаратура (відеокамери, проєктори, екрани, смартдошки тощо), а також технології онлайнного навчання; Онлайнві генератори покликань; Онлайнві редактори текстів.
ОК 3 Методологія та методи наукових досліджень	навчальна дисципліна	<i>Сил_Методологія та метод_2023_Кафедра маркетингу.pdf</i>	/xr/AbO9nSUaH9hq 3yXIkjmhAhcxJPI8 uJrw2kkBus=	Інформаційно-комунікаційні системи; Бібліотечні фонди; Графічні засоби; Прикладне програмне забезпечення (перелік конкретизується викладачем); Програмне забезпечення (для підтримки дистанційного навчання, Інтернет-опитування тощо та ін.); Комп'ютери, комп'ютерні системи та мережі.
ОК 4 Інноваційна педагогічна діяльність	навчальна дисципліна	<i>Сил_Інноваційна педагогі_2023_Кафедра психології, .pdf</i>	Ibjxhx8P+pBolQi2P QYLc/zsC3F9QLwsvS 7IbuljYQ=	Інформаційно-комунікаційні системи; Комп'ютери, комп'ютерні системи та мережі; Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна, проєкційна апаратура (відеокамери, проєктори, екрани, смартдошки тощо); Технології для проведення онлайн-конференцій.
ОК 5 Управління науковими проєктами	навчальна дисципліна	<i>Сил_Управління науковими_2023_Кафедра міжнародних .pdf</i>	iVnWJOpmhDx7U+q bYYFQN6YVwtpjQAnV9XxAB374ZOM=	Інформаційно-комунікаційні системи; Бібліотечні фонди; Програмне забезпечення (для підтримки дистанційного навчання, Інтернетопитування, для створення презентацій, програми для аналізу статистичних даних, цитування та ін.); Комп'ютери, комп'ютерні системи та мережі; Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна, проєкційна апаратура (відеокамери, проєктори, екрани, смартдошки тощо).

ОК 6 Методика підготовки наукових праць	навчальна дисципліна	<i>Сил. Методика підготовки наукових праць.pdf</i>	grDXsSwkrqRoqCrqdyM9yTol4xqUcNma9EtPf23oKKI=	Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна, проєкційна апаратура (відеокамери, проєктори, екрани, смартдошки тощо); Пакет хмарних сервісів Google Workspace; Бібліотечні фонди; Інформаційно-комунікаційні системи; Програмне забезпечення для підтримки дистанційного навчання.
ОК 7 Німецька мова академічного спрямування	навчальна дисципліна	<i>Сил. Німецька мова академічного спрямування.pdf</i>	ZiEN8Ib27Cg//PDwz7qN/zV3FjAH5T2wPstlNQnp+18=	Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна, проєкційна апаратура (відеокамери, проєктори, екрани, смартдошки тощо); Комп'ютери, комп'ютерні системи та мережі; Бібліотечні фонди; Лінгвістичні кабінети.
ОК 8 Сучасні філологічні парадигми	навчальна дисципліна	<i>Сил. Сучасні філологічні парадигми.pdf</i>	t/GwoVtvkuaPKIrmQlMNS1fRxV/dXkVp laGbpJnpYFk=	Інформаційно-комунікаційні системи; Бібліотечні фонди; Комп'ютери, комп'ютерні системи та мережі; Лінгвістичні кабінети.
ОК 9 Теорія мови та дискурсу	навчальна дисципліна	<i>Сил. Теорія мови та дискурсу.pdf</i>	5WgJQvqHQsTI8+W/j3bjQV+Tfb+qTpZIpA3ofWcNADw=	Інформаційно-комунікаційні системи; Бібліотечні фонди; Комп'ютери, комп'ютерні системи та мережі; Лінгвістичні кабінети.
ОК 10 Педагогічна практика за професійним спрямуванням	практика	<i>Сил. Педагогічна практика.pdf</i>	uYRiTPLpqTylMjZ33AuSIBKGX+NcEB+1hbgmGC+EdVg=	Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна, проєкційна апаратура (відеокамери, проєктори, екрани, смартдошки тощо); Комп'ютери, комп'ютерні системи та мережі; Мобільні пристрої; Платформа СумДУ https://mix.sumdu.edu.ua .

* наводяться відомості, як мінімум, щодо наявності відповідного матеріально-технічного забезпечення, його достатності для реалізації ОП; для обладнання/устаткування – також кількість, рік введення в експлуатацію, рік останнього ремонту; для програмного забезпечення – також кількість ліцензій та версія програмного забезпечення

Таблиця 2. Зведена інформація про викладачів ОП

ІД викладача	ПІБ	Посада	Структурний підрозділ	Кваліфікація викладача	Стаж	Навчальні дисципліни, що їх викладає викладач на ОП	Обґрунтування
161292	Ярова Алла Григорівна	доцент, Основне місце роботи	Факультет іноземної філології та соціальних комунікацій	Диплом спеціаліста, Сумський державний педагогічний університет ім. А.С.Макаренка, рік закінчення: 1994, спеціальність: українська мова й література та іноземна мова, Диплом	25	ОК 2 Культура наукової української мови	Кандидат філологічних наук, диплом ДК №017331, дата видачі 15.01.2003, Вища атестаційна комісія України, рішення № 7-06/я від 15.01.2003, спеціальність (10.02.01) українська мова. Тема дисертації: “Дієслівна синоніміка в прозових творах Івана Багряного” Підвищення кваліфікації та

кандидата наук
ДК 017331,
виданий
15.01.2003,
Атестат
доцента ДЦ
010987,
виданий
21.04.2005

стажування
Підвищення
кваліфікації за
тематичним
напрямом
"Журналістика та
філологія", Сумський
державний
університет. Свідоцтво
СН №05408288/1802-
22 від 17.10.2022.
Програма
міжнародного
наукового стажування
«The media and the
culture in the European
and global context» з 15
березня до 30 червня
2022 року (Глівіце,
Польща).
Академічна
мобільність «Media in
a European and Global
Context», квітень –
травень 2022 року
(Майнц, Німеччина).
Кваліфікація
«International lector
and senior researcher»
(сертифікат
International Historical
Biographical Institute
1110 від 16 серпня
2021).
Наукове стажування
за програмою:
«Outstanding
personalities: studying,
experience and
professional
achievements for
forming a successful
personality and
transforming of the
world», червень –
серпень 2021 року
(Дубаї – Нью-Йорк –
Рим – Єрусалим –
Пекин).
Стипендіатка
Volkswagen Foundation
з дослідження
інформаційних
маніпуляцій,
дезінформації та
пропаганди.
Запрошена
дослідниця Вищої
медійної школи (м.
Штутгарт, Німеччина)
у науковому проєкті
"Російська
дезінформація в
Telegram, для
російськомовної
спільноти Німеччини"
(2022-2023).
Наукові праці
Ярова А. Г. Науковий
дискурс Стефана
Таранушенка (на
матеріалі текстів
харківського періоду).
Вчені записки
національного
університету імені В. І.
Вернадського. 32 (71).
2021. С. 57–65. DOI
10.32838/2710 –
4656/2021.4 – 1/10.

Yarova, A. et al. (2023). Pragmatic Competence in Political Discourse Interpreting. *Revista Romaneasca pentru Educatie Multidimensionala Journal*. V.15 (1). 120 - 145. (WoS).

Alla Yarova. Thematic patterns of Russian disinformation. *Baltic journal of Legal and Social Sciences*, 4, 2023. P. 158-165.

Садівничий В. О., Ярова А. Г., Федорина А. О. Джерела інформації з-за лінії розмежування: деонтологічна дилема журналістики. *Образ: науковий журнал*. Суми; Київ. 3 (37). 2021. С. 73–79.

Maksiuta, M., Shtepenko, O., Patlaichuk, O., Skliar, I., Yarova, A., & Stupak, O. (2022). Man, Poetry and Nature in the Work of A.Yu. Krymsky: Actuality of Postmodern Communications. *Postmodern Openings*, 13(1 Sup1), 229-246. <https://doi.org/10.18662/po/13.1Sup1/424> (Web of Science).

Shaumian, O., Ternavska, T., Viktorova, L., Yarova, A., Obukh, L., & Serhiieva, A. (2022). Verbal Representations of Motivational Attitudes of Education Managers in the Post-Information Society. *Postmodern Openings*, 13(2), 51-76. <https://doi.org/10.18662/po/13.2/443> (Web of Science).

Навчально-методичні публікації:

Від звука до тексту: Аналіз мовних одиниць різних рівнів: навчальний посібник для студентів філологічних факультетів / [І. І. Брага, Л. І. Дорошенко, А. А. Силка та інш.]; за заг. Ред. А. А. Силки. Вид. 2-ге, випр. і допов. Суми: Університетська книга, 2019. 348 с.

Алла Ярова, Акмаль Таїров. Невербальний простір українського і туркменського традиційного весілля. *Dialog der Sprachen – Die Ukraine aus*

globaler Sicht. Reihe:
Internationale virtuelle
Konferenz der
Ukrainistik.
Herausgegeben von
Olena Novikova und
Ulrich Schweier. Verlag
readbox unipress Open
Access LMU, Munchen,
2021. P. 205–215.

Ярова А.Г. Українська
наукова мова: на
шляху до «суспільства
знань». Philological
Sciences, Intercultural
Communication And
Translation Studies: An
Experience And
Challenges. Volume 1.
Czestohova. 2021. С.
84–91.

Інша діяльність:

Авторка та лекторка
програм підвищення
кваліфікації СумДУ
«Українська бізнес-
лінгвістика»,
«Українська мова:
помічник кожному на
щодень», «Ділова
українська мова».

Досвід практичної
роботи: з 2013 –
дотепер – медійна
експертка Інституту
демократії імені
Пилипа Орлика
(Лист-підтвердження
ІДПО № 2-3-21 від
02.09.2021).

Екзаменаторка
Національної комісії
зі стандартів
державної мови.

Членкиня
Національної спілки
журналістів України
(НСЖУ).

Членкиня
Національної спілки
краєзнавців.

Керівництво
аспірантами –
Вікторія Сучкова.

Відповідальний
виконавець наукового
дослідження
«Номінативна та
ідентифікаційна
функції мови як
механізм розвитку
людини й нації»,
напрямок
«Гуманітарні науки та
мистецтво» Сумського
державного
університету, договір
БФ/23–2021 від
04.08.2021.
Виконавець науково-
дослідних робіт другої
половини дня:
«Сучасний

						масовокомунікаційний простір: історія, реалії, перспективи, 2021–2025 рр. (номер державної реєстрації 0121U111164). Сертифікат ЛВ 001130 22.06.1994 (англійська) В2.	
205557	Артюхов Артем Євгенович	доцент, Основне місце роботи	Навчально- науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту	Диплом магістра, Сумський державний університет, рік закінчення: 2005, спеціальність: 090220 Обладнання хімічних виробництв і підприємств будівельних матеріалів, Диплом кандидата наук ДК 053917, виданий 27.05.2009, Атестат доцента 12/ДЦ 034012, виданий 25.01.2013, Атестат старшого наукового співробітника (старшого дослідника) АС 000169, виданий 23.04.2019	16	ОК 3 Методологія та методи наукових досліджень	Кандидат технічних наук, диплом ДК №053917, дата видачі 27.05.2009, Вища атестаційна комісія України, рішення № 15-08/2 від 27.05.2009, спеціальність (05.17.08) процеси та обладнання хімічної технології Тема дисертації: “Гідродинамічні чинники грануляційних пристроїв із зниженою висотою польоту гранул” Має атестат старшого наукового співробітника (старшого дослідника) АС 000169, виданий 23.04.2019 Підвищення кваліфікації та стажування: Стажування в Інституті розвитку міжнародної співпраці “Modern Marketing Research: Cognitive Technologies”, 150 годин (м. Познань, Польща, 15.09-15.10.2020). https://drive.google.com/file/d/1aazMokRhXhnBt7AJRwf474uo_9pI4V1p/view Наукові праці: Artyukhov A., Bilan S., Volk I., Lyeonov S., Serafimova D. SPACE-RL Innovation Transfer Model “Science – Business”. European Journal of Interdisciplinary Studies. 2023. 15. С. 1-15. DOI: 10.24818/ejis.2023.01. (Scopus) Didenko I., Valaskova K., Artyukhov A., Lyeonov S., Vasa L. Quality of scientific activity as a determinant of socio-economic development. Economics and Sociology. 2022. 15. С. 301-318. DOI: 10.14254/2071-789X.2022/15-3/17. (Scopus) Artyukhov A.Ye., Vasylieva T.A., Lyeonov S.V. An integrated

method for evaluating the quality of education and university performance. Naukovyi Visnyk Natsionalnoho Hirnychoho Universytetu. 2021. 2021. C. 148-154. DOI: 10.33271/nvngu/2021-3/148. (Scopus)

Liuta O., Lieonov S., Artyukhov A., Sushko-Bezdenzhnykh M., Dluhopolskyi O. Student survey as a tool for quality assurance in higher education: The case of Ukrainian university. Naukovyi Visnyk Natsionalnoho Hirnychoho Universytetu. 2021. 2021. C. 158-164. DOI: 10.33271/nvngu/2021-4/158. (Scopus)

Artyukhov A., Omelyanenko V., Prokopenko O. University technology transfer network structure development: Education and research quality issues. TEM Journal. 2021. 10. C. 607-619. DOI: 10.18421/TEM102-16. (Scopus та WoS)

Vasilyeva, T., Kotenko, S. The transformation of the higher education system in Ukraine: Proposals and perspectives: монографія / за ред. Васильєвої Т., Котенка С.. Szczecin: ПФ «Видавництво «Centre of Sociological Research», 2022. 246 с. DOI: 10.14254/ 978-83-966582-2-7/2022.

Навчально-методичні праці
Т. Фініков, А. Артюхов, О. Гужва
Академічна доброчесність на варті якісної освіти: відверта розмова про чесне навчання: книга. Київ: Таксон, 2020. 68 с.

Artyukhov A. E., Artyukhova N. O. Methodological instructions for study of discipline "Organization of scientific activity": for the students of master study. Суми: Видавництво СумДУ, 2020. 72 с.

МВОК "Академічна доброчесність: виклики, дії, успішні історії.
https://examenarium.sumdu.edu.ua/free_study/join/167
Інша діяльність: Керівництво

аспірантами
Боровик Олександр
Володимирович (2022
р.п.), "Формування
маркетингової
стратегії зеленого
розвитку країни:
освітня компонента"
Льєнко Володимир
Володимирович (2022
р.п.),
"Конкурентоспромож
ність закладів вищої
освіти як
детермінанта сталого
розвитку країни"
Стороженко
Олександр
Віталійович (2022
р.п.), "Економічний
розвиток та
конкурентоспроможні
сть закладів вищої
освіти"
Участь у наукових
проектах
«OPTIMA - Open
Practices, Transparency
and Integrity for
Modern Academia»
(618940-EPP-1-2020-1-
UA-EPPKA2-CBHE-JP)
«AICE - With Academic
integrity to EU values:
step by step to common
Europe» (ERASMUS-
JMO-2021- HEI-TCH-
RSCH- 101048055)
«OSEE - Open Science
and Education in
Europe: success stories
for Ukrainian
academia» (ERASMUS-
JMO-2022-HEI-TCH-
RSCH-101085198)
"BUP Teachers course
on ESD in Higher
Education", Baltic
University Program,
Åbo Akademi
University
(Finland,2018-2019).
"Introduction of
Academic Integrity
Requirements into the
Educational Process in
Colleges and Technical
Schools", Посольство
США в Україні (2018-
2019).
"Development of new
electronic instruments
for academic integrity
promotion in Ukrainian
Universities",
Посольство США в
Україні, Міжнародний
фонд досліджень
освітньої
політики(2018-2019).
"Сприяння реформам
у вищій освіті України
з погляду розвитку
академічної
добросовісності",
Міжнародний фонд
«Відродження» (2018
по т.ч.).
"Нова система
акредитації як засіб
забезпечення якості та

						<p>подолання корупції у вищій освіті”, Міжнародний фонд досліджень освітньої політики, Міжнародний фонд “Відродження”(2018 по т.ч.).</p> <p>“Exceptional Ethics and Academic Integrity in Scientific Research and Teaching”, Stefan cel Mare University from Suceava (Romania,2018).</p> <p>“Innovative university management”, Masaryk University (Czech Republic,2018).</p> <p>“Current Challenges of Local and Regional Development”, Baltic University Program, Adam Mickiewicz University (Poland,2018).</p> <p>Членство в міжнародних організаціях International Association of Engineers (IAENG) International Association of Online Engineering (IAOE) Institute of Research Engineers and Doctors (theIRED)</p> <p>Член редакційної колегії журналу Business Ethics and Leadership https://armgpublishing.com/ua/uajournals/ua-bel/#editorial-board</p> <p>Діяльність у професійних та громадських об’єднаннях: Член Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, розпорядження КМУ від 02 грудня 2021 р. № 1586-р Сертифікат з англійської мови (на рівні не нижче B2) видано закладом: ECL Exam Centr "Universal Test", Рік закінчення: 2020</p>	
91323	Купенко Олена Володимирівна	доцент, Основне місце роботи	Факультет іноземної філології та соціальних комунікацій	Диплом спеціаліста, Сумський державний педагогічний інститут ім. А.С.Макаренка, рік закінчення: 1994, спеціальність: Математика та фізика, Диплом доктора наук ДД 011985, виданий	23	ОК 4 Інноваційна педагогічна діяльність	<p>Науковий ступінь: доктор педагогічних наук. Диплом доктора наук ДД №011985, виданий 29.06.2021.</p> <p>Наукова спеціальність: 13.00.04 Теорія і методика професійної освіти</p> <p>Тема дисертації: Система формування проєктної компетентності майбутніх фахівців соціальної роботи у процесі професійної</p>

29.06.2021,
Диплом
кандидата наук
ДК 014456,
виданий
15.05.2002,
Атестат
доцента 12ДЦ
044357,
виданий
29.09.2015,
Атестат
професора АП
005580,
виданий
25.10.2023

підготовки
Науковий ступінь:
кандидат
педагогічних наук,
диплом ДК №014456,
дата видачі
15.05.2002, Вища
атестаційна комісія
України, рішення №
6-06/5 від 15.05.2002,
спеціальність
(13.00.09) Теорія
навчання
Тема дисертації:
Активізація
пізнавальної
діяльності студентів в
умовах дистанційного
навчання
Підвищення
кваліфікації та
стажування:
Чернігівській
національний
технологічний
університет, свідоцтво
про стажування 2С
05460798/000020-16
2021 р. – Сумський
державний
університет, Центр
розвитку кадрового
потенціалу; програма
«Медійність та
інтерактивність як
основа успішних
навчальних методик»
(1 кредит); свідоцтво
СП №05408289 /
3449-21

Наукові праці
Купенко О.В.
Сучасний стан і
перспективні засоби
розвитку проектної
компетентності
майбутніх бакалаврів
соціальної роботи.
Педагогічні науки:
теорія, історія,
інноваційні
технології. Суми:
СумДПУ ім. А.С.
Макаренка, 2019. 9
(93). С. 195-205.
Купенко О.В.
Експериментальна
перевірка проектних
педагогічних
технологій у процесі
професійної
підготовки майбутніх
фахівців соціальної
роботи. Збірник
наукових праць
Національної академії
Державної
прикордонної служби
України. Серія:
педагогічні науки.
2020. 4(23). С. 199-211.
Купенко О.В.
Формування
проектної
компетентності
майбутніх бакалаврів
соціальної роботи в
процесі професійної
підготовки :
монографія / О. В.

Купенко. Суми : ФОП
Цьома С. П., 2020. 393
с.
Модель організації
змішаного навчання у
вищому навчальному
закладі : звіт про НДР
(остаточний) / кер. О.
А. Шовкопляс. Суми :
СумДУ, 2020. 91 с. №
0115U001568.
Очікування
роботодавців щодо
майбутніх
професіоналів за
спеціальністю 231
Соціальна робота
(результати
експертного
опитування):
аналітичний звіт / О.
Купенко та ін. Суми :
Сумський державний
університет, 2023. 13 с.
Купенко О.В.
Педагогічна
технологія
наставництва в
процесі формування
проектної
компетентності
майбутніх бакалаврів
соціальної роботи /
Педагогічні науки:
теорія, історія,
інноваційні
технології. – Суми:
СумДПУ ім. А. С.
Макаренка, 2020. – №
3–4 (97–98). – С. 39-
48. DOI:
10.24139/2312-
5993/2020.03-04/039-
048.
Навчально-методичні
праці
Світайло Н.Д.
Принципи
організаційного та
методичного
забезпечення
практичної складової
в рамках реалізації
дуальної моделі освіти
(старт в умовах
багатьох
невизначеностей)
[Електронний ресурс]
: навч.-метод.
посібник / Н.Д.
Світайло, О.В.
Купенко, В.О.
Дементов ; ред. О.П.
Сидоренко. Суми:
СумДУ, 2019. 133 с. /
[http://essuir.sumdu.edu
u.ua/handle/12345678
9/74590](http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/74590)
Купенко О.В.
Соціальна робота: від
теорії до практики:
навч. посіб. Суми:
СумДУ, 2020. 192 с. /
[https://essuir.sumdu.e
du.ua/handle/1234567
89/79799](https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/79799).
Технології освіти
дорослих : навчально-
методичний посібник
/ О. М. Пехота, Н. Г.
Ничкало, О. В.

Купенко та ін.; за ред.
д-ра пед. наук, проф.
О. М. Пехоти.
Миколаїв: Іліон, 2021.
– 396 с.

Керівництво студентами-призерами Всеукраїнських конкурсів наукових робіт та олімпіад:
Інна Кравченко
«Соціальна профілактика проблеми торгівлі людьми із застосуванням форум-театру в online-форматі», диплом II ступеня у другому турі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт зі спеціальності «Соціальна робота», 2021 рік
Інша діяльність
Є членом правління громадської організації «Центр громадських ініціатив «Інтелект Сумщини»».
Керівник, тренер і учасник проектів громадської організації за тематикою громадської участі та громадянської освіти, а також проектів для дітей та проектів для людей похилого віку.
Член підкомісії 231 «Соціальна робота» науково-методичної комісії 11 з охорони здоров'я та соціального забезпечення сектору вищої освіти Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України (Наказ міністерства освіти і науки України № 582 від 25.04.2019 «Про затвердження персонального складу Науково-методичних комісій (підкомісій) сектору вищої освіти Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України»). Брала участь у розробленні стандартів підготовки бакалаврів, магістрів, докторів філософії за спеціальністю 231 «Соціальна робота».
Є аналітиком Центру соціальних досліджень Сумського державного університету. В рамках роботи центру брала участь у підготовці аналітик у проектах

						<p>«Дослідження шляхів вдосконалення структури та рівня зайнятості населення працenaдлишкових територій Сумської області» (реалізується за рахунок коштів державного бюджету, отриманих від Європейського Союзу в рамках програми «Розвиток людського капіталу»; SG53702 «Інституційний розвиток Центру соціально-гуманітарних аспектів регіональних досліджень Сумського державного університету» (2020-2021 рр.) у межах «Ініціативи з розвитку аналітичних центрів», яку впроваджує Міжнародний фонд «Відродження» в партнерстві з Ініціативою відкритого суспільства для Європи (OSIFE) та за фінансової підтримки Посольства Швеції в Україні.</p> <p>Сертифікат з англійської мови (на рівні не нижче B2) видано закладом: ECL Authorised Exam Centre "Universal Test", 001000928, 25.10.2022</p>	
12019	Замора Оксана Михайлівна	доцент, Основне місце роботи	Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту	<p>Диплом бакалавра, Сумський національний аграрний університет, рік закінчення: 2005, спеціальність: 0502 Менеджмент, Диплом магістра, Сумський національний аграрний університет, рік закінчення: 2006, спеціальність: 050206 Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності, Диплом кандидата наук ДК 064980, виданий 30.03.2011, Аттестат доцента 12ДЦ 046902, виданий 25.02.2016</p>	13	ОК 5 Управління науковими проектами	<p>Кандидат економічних наук. Захист кандидатської дисертації з регіональної економіки на тему: «Регіональні особливості розвитку трансграничного співробітництва». Диплом ДК№064980, виданий рішенням ВАК України від 30.03.2011, протокол № 38-06/3. Спеціальність «Розвиток продуктивних сил і регіональна економіка» Підвищення кваліфікації та стажування 4 серпня-12 грудня 2018 – сертифікати. Програма USDA обміну викладачами, Університет Міссурі, Коламбія та Університет Штату у м.Фресно, Каліфорнія, США. Департамент сільського господарства США, 6 кредитів (180 год). Свідоцтво СумДУ за накопичувальною</p>

системою № 16.01-0807/20 від 04.06.2020. Тема: “Міжнародний бізнес та міжнародні економічні відносини”. Мобільність по рамковій програмі Erasmus+ Partner Countries-STT Staff Training (сертифікат Eurorpass, 60годин). Університет Ла-Корунья (Іспанія), 4-9 червня 2022.

Цикл вебінарів «Інструменти фасилітації для проведення ефективних навчальних заходів в онлайн-форматі», 30год, 1ECTS, Центрально-Європейська академія навчань та сертифікації. Сумський державний університет, свідоцтво №16.01-0807/20 від 04.06.2020, тема: “Міжнародний бізнес та міжнародні економічні відносини”, вересень-жовтень 2021р.

Онлайн-марафон «Проектний підхід та міжсекторна співпраця в діяльності сучасного закладу освіти, ОТГ та АРР» (свідоцтво №0433.20), Фондація Central European Academy of Studies and Certifications, Університет суспільних наук м. Лодзь, Польща, 4-25 лютого 2020.

Наукові публікації Zamora O., Lutsenko S. (2021) Combating Inequality Via an Intercultural Strategy of The City: A Case Study of a Ukrainian City. In Book: Social Inequality as a Global Challenge / M.P. Bhandari, H. Shvindina (eds). Denmark: Rivers Publishers, 159 pp-189pp.

Plastun, A., Zamora O. (2019). Financial Security and Information from Financial Markets, /Monograph. Szczecin: Centre of Sociological Research, p. 165. DOI: 10.14254/978-83-952923-6-1/2019 Serpeninova Yu., Vynnychenko N., Shcherbyna T., Zamora O., Horodetska M. “EU

Policy On Sustainable Youth Employment”// Bulletin of Sumy State University, 2022. P. 81-90. Source: https://visnyk.fem.sumdu.edu.ua/issues/3_2022/9.pdf

O. Zamora, J.S. Christianson, T. Khvorost Teaching Emerging Technologies at the International Level via the Interactive Methods. Conference the DisCo 2019: Elearning – Unlocking the Gate of Education around the Globe June 20 - 21, 2019, Prague. (WoS).

Васильєва Т.А., Петрушенко Ю.М., Майборода Т.М., Замора О.М. THE ISSUES OF THE CITY DEVELOPMENT STRATEGY DESIGN BASING ON THE EUROPEAN INTERCULTURAL EDUCATIONAL POLICY// Вісник СумДУ. Серія «Економіка», № 3’ 2018. – с.-38-43. DOI: 10.21272/1817-9215.2018.3-6

Taraniuk, L., Zamora, O., & Demikhov, O. (2020). The mechanism of synergetic interaction of policy instruments of central banks with the governments of their countries as an element of increasing the level of economic development in the face of an epidemic threat. Public Administration Aspects, 8(5), 13-21. <https://doi.org/10.15421/152089>

Міжнародні проекти Співвиконавець проекту «Цифрове навчання для сім’ї» (2021-2023), фінансується Європейською комісією в рамках програми Erasmus+ 2021-2027, Ключовий напрям 2: Проекти стратегічного партнерства. ДОГОВІР № 2021-1-DE02-KA220-ADU-000026930.

Інша діяльність:
З січня 2019 року – співзасновник «Асоціації проектних менеджерів України».
З січня 2021 року – член European Marketing and Management Association (Bosnia and Herzegovina).

Координатор в Україні міжнародного проекту «Платформа AgriSciences Platform для наукового посилення ВНЗ України» (2020-2021), що реалізовувався Чеським університетом природничих наук, м.Прага, за фінансування Чеської агенції розвитку. Розробка та реалізація міжнародного проекту в СумДУ «Міжнародна кредитна мобільність: співробітництво між Чеською Республікою та Україною» Координатор в Україні міжнародного проекту «Підтримка здатностей молодих співробітників університетів у сфері освіти, досліджень та науки в Україні» (2019 н.р.), що реалізовувався Чеським університетом природничих наук, м.Прага, за фінансування Чеської агенції розвитку. Координатор в Україні міжнародного проекту «Міжуніверситетська співпраця як інструмент підвищення якості обраних університетів України» (2019-2021 н.р.), що реалізовувався Чеським університетом природничих наук, м.Прага, за фінансування Чеської агенції розвитку. Координатор міжнародного проекту з академічної мобільності між Чеським університетом природничих наук та СНАУ (2017-2018 рр.) за фінансування Міністерства зовнішніх справ Чеської Республіки. З 2018 року – виконання функцій зовнішнього експерта з оцінки проектних пропозицій для Європейської комісії в рамках програми Єразмус+. Член Ради рецензентів міжнародних наукових журналів: “Comunicar” (Португалія), Revista de Comunicació

(Перу), Acta Scientiarum Polonorum. Oeconomia. (SGGW, Польша) (база даних Copernicus), European Policies, Finance and Marketing (PIEF) (Warsaw University of Life Sciences, Польша).

Член редакційної колегії: 1) "Perspectives of Innovations, Economics and Business" (PIEB) (база даних Copernicus та ін.);

Співзасновник та президент «Асоціації проектних менеджерів України».

Проектний менеджер НГО «Рада молодих вчених».

Має 8 років досвіду у сфері міжнародного співробітництва університету та 12 років – роботи в третьому секторі. Пані Замора також працює як тренер з неформальної освіти та консультант з міжнародного розвитку університетів.

Проектний менеджер. 5 років досвіду на посаді завідувача сектору міжнародних проектів Відділу міжнародного співробітництва Сумського національного аграрного університету; 14 років досвіду роботи в третьому секторі та розробці/реалізації міжнародних грантових проектів, зокрема фінансованих ЄК, FAO, ЦЕІ та ЄБРР. Тренер. Багаторічний досвід участі в міжнародних тренінгових програмах ЄС (Youth in Action, Erasmus+, більше 30 міжнародних та вітчизняних заходів англійською мовою), а також розробки тренінгових/навчальних програм з використанням інструментів неформальної освіти та роботи тренером. Бізнес-консультант з розвитку бізнесу в питаннях експорту та отримання грантового фінансування, а також консультантом з міжнародного

						розвитку університетів. Сертифіковано за програмами «Розвиток бізнес-стратегій. Ноу-хау для підтримки росту малого та середнього бізнесу» та «Advanced Export Practice and Trade Finance», 2017 р. Британський інститут експорту, ЄБРР, за підтримки програми «EU4Business».	
						Сертифікат з англійської мови (на рівні не нижче B2) видано закладом: g.a.s.t. Центр TestDAF-Institut в США, Рік закінчення: 2016	
224562	Кубатко Олександр Васильович	доцент, Основне місце роботи	Навчально- науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту	Диплом спеціаліста, Сумський державний університет, рік закінчення: 2007, спеціальність: 050104 Фінанси, Диплом магістра, Національний університет "Києво- Могилянська академія", рік закінчення: 2008, спеціальність: 050101 Економічна теорія, Диплом доктора наук ДД 007499, виданий 05.07.2018, Диплом кандидата наук ДК 062210, виданий 06.10.2010, Атестат доцента 12ДЦ 042431, виданий 28.04.2015, Атестат професора АП 001241, виданий 15.10.2019	15	ОК 6 Методика підготовки наукових праць	Науковий ступінь: доктор економічних наук, Наукова спеціальність: 08.00.06 економіка природокористування та охорони навколишнього середовища Тема дисертації: Теоретико- методологічні засади розвитку еколого- економічних систем в умовах флуктуацій Науковий ступінь: кандидат економічних наук, Наукова спеціальність: 08.00.06 економіка природокористування та охорони навколишнього середовища Тема дисертації: Еколого-економічні механізми забезпечення сталого розвитку на рівні регіонів Підвищення кваліфікації та стажування: Academic writing and publication of scientific papers (Брюсель, Бельгія, 2020) «Excellence in Teaching & Research» (Вашингтонський державний університет і Сумський державний університет, 2021) Сумський державний університет, факультет підвищення кваліфікації та педагогічних інновацій; програма підвищення кваліфікації викладачів за тематичним

спрямуванням
«Економіка,
підприємництво та
торгові відносини з
ЄС», наказ №1119-П
від 15.06.2018 р.

Наукові праці
Digital and economic
transformations for
sustainable
development
promotion: A case of
OECD countries / L.
Melnyk, O. Kubatko, V.
Piven, K. Klymenko et
al. Environmental
Economics. 2021. Vol.
12, No. 1. P. 152–160.
DOI:
10.21511/ee.12(1).2021.1
2. (Scopus).
Melnyk L. , Kubatko O.
, Matsenko O. et al.
Transformation of the
human capital
reproduction in line
with Industries 4.0 and
5.0. Problems and
Perspectives in
Management. 2021.
Vol. 19, No. 2. С. 480–
494. DOI:
10.21511/ppm.19(2).202
1.38. (Scopus).
Market expectation
shifts in option-implied
volatilities in the US
and UK. stock markets
during the Brexit vote /
A. Bielykh, S.
Pysarenko, D. Meng
Ren, O. Kubatko.
Investment
Management and
Financial Innovations.
2021. Vol. 18, No. 4. P.
366–379. URL:
[http://dx.doi.org/10.21
511/ imfi.18\(4\).2021.30](http://dx.doi.org/10.21511/imfi.18(4).2021.30).
(Scopus).
Digital and economic
transformations for
sustainable
development
promotion: A case of
OECD countries / L.
Melnyk, O. Kubatko, V.
Piven et al.
Environmental
Economics. 2021. Vol.
12, No. 1. P. 152–160.
DOI:
10.21511/ee.12(1).2021.1
2. (Scopus).
Organization of
Business Activities with
Account to
Environmental and
Economic Aspects / O.
V. Kubatko, O. V.
Kubatko, T. I.
Sachnenko, O. O
Oluwaseun. Mechanism
of Economic
Regulation. 2021. № 2.
P. 76–85. DOI:
[https://doi.org/10.2127
2/mer.2021.92.08](https://doi.org/10.21272/mer.2021.92.08).
Information factors in
economic systems and

business during transition to digital economy / L. Melnyk, O. Karintseva, O. Kubatko, I. Dehtyarova. Selected aspects of digital society development : monograph / edited by Tetyana Nestorenko and Aleksander Ostenda. Katowice : Publishing House of University of Technology, 2021. P. 173–178. ISBN 978-83-960717-1- 2.

Навчально-методичні праці:
Методика підготовки наукових праць: підручник / Т.В. Лютий, О.С. Денисова, О.В. Кубатко. – Суми : Сумський державний університет, 2019. – 501 с.

Методичні вказівки та тематика практичних занять з дисципліни "Методика підготовки наукових праць " (Для освітнього рівня «доктор філософії» усіх спеціальностей)/ укладачі Т.В. Лютий, О.С. Денисова, О.В. Кубатко. – Суми: СумДУ, 2019. – 100 с.

Кубатко О. В., Касьяненко Т. В., Кубатко О. В. Фінансування інноваційної діяльності. Економіка і бізнес : підручник / за ред. д-ра екон. наук, проф. Л. Г. Мельника, д-ра екон. наук, проф. О. І. Карінцевої. Суми : Університетська книга, 2021. С. 203–206. (Робота виконана в рамках НДР «Сталий розвиток та ресурсна безпека: від проривних технологій до цифрової трансформації економіки України» (№ д/р 0121U100470)).

Кубатко О. В., Кубатко О. В., Пімоненко Т. В. Європейська торговельна політика. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність : підручник / за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. І. М. Согник, д-ра екон. наук, проф. Л. М. Таранюка. Суми : ВТД «Університетська книга», 2018. С. 162–177.

Інша діяльність:
Участь у міжнародних та вітчизняних наукових проектах:

Кафедра Жана Моне по економічній політиці ЄС та громадянському суспільстві. Джерело фінансування – ЄС. 2020–2023 рр. (керівник)
НДР «Сталий розвиток та ресурсна безпека: від проривних технологій до цифрової трансформації економіки України» (№ д/р. 0121U100470)
Рецензент видань, що індексуються БД Скопус:
«International Journal of Global Environmental Issues»
«International Journal of Global Energy Issues»
«Environment, Development and Sustainability»
«Energy & Environment»

Експерт експертної комісії проведення акредитації в Університеті «Київська школа економіки» (Наказ МОН України, № 2459-л від 06.12.2018 Про проведення акредитаційної експертизи).

Офіційний опонент дисертації Пристайко Оксани Петрівни «Регіональні природоохоронні індикатори сталого розвитку», 2015 рік.

Свідоцтва про реєстрацію авторського права на твір

Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір №98657 від 15.07.2020 р.
Науковий твір «Економічний аналіз процесів формування інтернету речей для сестейнової економіки» (Мельник Л. Г., Кубатко О. В., Карінцева О. І., Вороненко В. І., Федина С. М.)

Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір №105947 від 06.07.2021 р.
Науковий твір «Аналіз перспектив трансформації туристичного сектору

						<p>національної економіки» (Кубатко О. В., Мельник Л. Г., Ковальов Б. Л., Вороненко В. І., Федина С. М., Півень В. С.)</p> <p>Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір №109026 від 02.11.2021 р. Науковий твір «Методика оцінювання ефективності цифрових трансформацій економіки України щодо забезпечення сестейнового розвитку» (Кубатко О. В., Ковальов Б. Л., Вороненко В. І., Гриценко П. В., Федина С. М., Півень В. С.)</p> <p>Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір №109027 від 02.11.2021 р. Науковий твір «Алгоритм оцінювання трансформації підприємницьких форм сільськогосподарських кооперативів в Україні» (Кубатко О. В., Ковальов Б. Л., Вороненко В. І., Дериколенко А. О., Федина С. М., Півень В. С.)</p> <p>Перемоги студентів на Всеукраїнських конкурсах наукових робіт та олімпіадах під керівництвом Кубатка Олександра Васильовича: Гаврилова В.В. – диплом III ступеня II етапу Всеукраїнської студентської олімпіади з дисципліни «Економіка підприємства». (2016 – 2017 н.р.) http://econ.fem.sumdu.edu.ua/uk/news/599-dnipro2017</p> <p>Сертифікат з англійської мови (на рівні не нижче B2) видано закладом: PTE Exam Centr "Educational and Examinationa Centr", Рік закінчення: 2017</p>	
199886	Мовчан Діана Василівна	доцент, Основне місце	Факультет іноземної філології та	Диплом спеціаліста, Сумський	32	ОК 7 Німецька мова академічного	Кандидат філологічних наук, диплом ДК №010611,

		роботи	соціальних комунікацій	державний педагогічний інститут імені А.С. Макаренка, рік закінчення: 1995, спеціальність: Англійська та німецька мови, Диплом кандидата наук ДК 010611, виданий 30.11.2012, Атестат доцента АД 000708, виданий 20.03.2018	спрямування	дата видачі 30.11.2012, Атестаційна колегія, рішення від 30.11.2012, спеціальність (10.02.04) германські мови Тема дисертації: Семантичний та функціонально-прагматичний аспекти антонімії іменників сучасної німецької мови Підвищення кваліфікації та стажування: Сумський державний університет – свідоцтво СН №05408289 / 2999-21 від 05.11.2021 ("Використання інноваційних підходів у викладанні німецької мови як другої іноземної") Goethe-Zertifikat C2 Grosses Deutsches Sprachdiplom (01346-C2-19-240 Kiew, 13.06.2019) Наукові праці Мовчан Д.В. Протилежність як ключове поняття антонімії. Innovative Pathway for the Development of Modern Philological Sciences in Ukraine and EU Countries. Volume 2. Riga: Baltija Publishing, 2022. P. 654-686. URL: https://doi.org/10.30525/978-9934-26-196-1-46 . Ushchapovska I., Movchan D., Chulanova H. Idioethnic Features of Multimodal Advertising Texts: a Case Study of Coffee Commercials //SKASE Journal of theoretical linguistics (SCOPUS), 2020. – Vol. 17, № 5. – P. 208-222. https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/81631/1/Ushchapovska_multimodal_advertising_texts.pdf Mowtschan D., Moroz Y. Okkasionelle Antonymie als Mittel der Sprachbereicherung / D. Mowtschan, Y. Moroz // - Філологічні трактати. – Суми: СумДУ; ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2019. – Том 11, №1. С.64-68. https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/74354 Мовчан Д.В., Лаптева А.В. Поліфункціональна
--	--	--------	------------------------	--	-------------	--

природа заголовків
німецькомовних
публіцистичних
текстів / Д.В. Мовчан,
А.В. Лаптева //
Науковий вісник
Дрогобицького
державного
педагогічного
університету імені
Івана Франка. Серія:
Філологічні науки
(мовознавство). №12/
2019. – С.137-140.
[http://journals.urau.ua
/index.php/2312-
6353/article/view/1892
75/188701](http://journals.urau.ua/index.php/2312-6353/article/view/189275/188701)
Мовчан Д.В. Зв'язок
антонімії з іншими
лексико-
семантичними
категоріями. Мовні і
концептуальні
картини світу. 2021.
№68 (1). С.108-119.
URL:
[http://mova.knu.ua/wp
-
content/uploads/2021/
07/%D0%B7%D0%B1%
D1%96%D1%80%D0%B
D%D0%B8%D0%BA-
2021_%D0%B2%D0%B
8%D0%BF%D1%83%D1
%81%D0%BA-68-1.pdf](http://mova.knu.ua/wp-content/uploads/2021/07/%D0%B7%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA-2021_%D0%B2%D0%B8%D0%BF%D1%83%D1%81%D0%BA-68-1.pdf).
Навчально-методичні
праці
Mowtschan, D.W.
Theoretisch-praktische
Aspekte der deutschen
Gegenwartssprache:
Lehrbuch / D.W.
Mowtschan. - Sumy:
Staatliche Universitat
Sumy, 2016. - 146 s. -
ISBN 978-966-657-
638-8
Mowtschan D.,
Tschepejuk A,
Degtjarjowa L.
Rahmenmethodische
Hinweise für
Videostunden im Fach
«Praktischer
Deutschkurs» für
Studenten im 4.
Studienjahr,
Fachrichtung 035
«Philologie»,
Spezialisierung 035.04
«Germanische
Sprachen und
Literaturen
(Übersetzung
einschließlich)».
Direktstudium. Sumy:
Staatliche Universitat
Sumy, 2018. 30 s. URL:
[https://lib.sumdu.edu.
ua/library/DocumentD
escription?
docid=SuSDU.BibRecor
d.693284](https://lib.sumdu.edu.ua/library/DocumentDescription?docid=SuSDU.BibRecord.693284).
Чепелюк А.Д.,
Єрмоленко С.В.,
Мовчан Д.В.
Методичні вказівки до
практичних занять із
дисципліни
«Практика перекладу

з німецької мови». Суми: СумДУ, 2020. 35 с.
Mowtschan D.W. Methodische Hinweise für selbstständige Arbeit im Fach "Praktischer Deutschkurs" für die Studenten der Fachrichtung 035 "Philologie" (Direkt- und Fernstudium). Sumy: Staatliche Universität Sumy, 2022. 26 S.
Інші активності:
Член Асоціації українських германістів (посвідчення № 1175) та Української спілки германістів вищої школи (посвідчення №25/2021).
Керівництво студентами-призерами Всеукраїнських конкурсів наукових робіт та олімпіад:
Савчук Аліна (ПР-91) – II місце у II турі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт «Особистість – суспільство – війна: суспільно-політичні, психологічні, соціокультурні аспекти» (Хмельницький національний університет. Наказ № 68 – АГ від 10.07.2023).
Член журі III (обласного) етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з німецької мови (Інформаційно-методичний центр управління освіти і науки, м. Суми: - 2017 р., «Наказ Департаменту освіти і науки Сумської ОДА № 682-ОД від 28.11.2017 «Про проведення III етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад та участь команд Сумської області у IV етапі Всеукраїнських учнівських олімпіад у 2017-2018 навчальному році»; - 2019 р., «Наказ Департаменту освіти і науки Сумської ОДА № 801-ОД від 18.12.2019 «Про проведення III етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад та участь команд Сумської області у IV етапі Всеукраїнських

							<p>учнівських олімпіад у 2019-2020 навчальному році»; - 2020 р. «Наказ Ректора Сумського державного університету № 0011-VI від 14.01.2020 р. «Про проведення III етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад у 2019-2020 н. р.» Член журі II (обласного) туру конкурсу «Учитель року – 2018» у номінації «Німецька мова» («Наказ Департаменту освіти і науки Сумської ОДА № 524-ОД від 19.09.2017 «Про організацію та проведення I, II турів Всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2018»).</p> <p>Сертифікат з англійської мови (на рівні не нижче B2) видано закладом: Екзаменаційно-освітній центр, Рік закінчення: 2017 Goethe-Zertifikat C2 Grosses Deutsches Sprachdiplom (01346-C2-19-240 Kiew, 13.06.2019)</p>
205589	Таценко Наталія Віталіївна	завідувач кафедри, Основне місце роботи	Факультет іноземної філології та соціальних комунікацій	<p>Диплом спеціаліста, Сумський державний педагогічний інститут ім.А.С.Макаренка, рік закінчення: 1995, спеціальність: англійська та німецька мови, Диплом доктора наук ДД 007878, виданий 23.10.2018, Диплом кандидата наук ДК 057705, виданий 10.02.2010, Атестат доцента 12ДЦ 031355, виданий 29.03.2012, Атестат професора АП 003776, виданий 01.02.2022</p>	24	ОК 9 Теорія мови та дискурсу	<p>Доктор філологічних наук, диплом ДД №007878, дата видачі 23.10.2018, Атестаційна колегія, рішення від 23.10.2018 Тема дисертації: Емпатія в сучасному англійському дискурсі: когнітивно-синергетичний вимір; Вчене звання: доцент кафедри германської філології Кандидат філологічних наук, диплом ДК №057705, дата видачі 10.02.2010, Вища атестаційна комісія України, рішення № 61-06/1 від 10.02.2010, спеціальність (10.02.04) германські мови Тема дисертації: Засоби реалізації мегаконцептів ПРОСТІР, ЧАС, ІНФОРМАЦІЯ в сучасній англійській мові (на матеріалі інновацій віртуальної реальності) Підвищення кваліфікації та стажування: Науково-педагогічне</p>

стажування на тему
“Організація
освітнього процесу в
галузі філологічних
наук в Україні та
країнах ЄС” з 24
серпня по 2 жовтня
2020 р.в
Венеціанському
університеті Ка’
Фоскарі (Італія) в
обсязі 6 кредитів (180
годин). № FSI-24254-
CaF від 02.10.2020 р.
Підвищення
кваліфікації на курсі
“Знайомство з
найкращими
освітніми системами
Європи та світу”
(Discovering the Best
Educational Systems
from Europe and the
World) у межах
проєкту “Professional
Development and
Exchange for Educators
of Preservice English
Language Teachers”
(Професійний
розвиток та обмін для
викладачів
англійської мови
педагогічних
закладів) за
підтримки посольства
США в Україні з
18.12.2023р. по
23.12.2023 р. в місті
Барселона, Іспанія
(обсяг фінансування
1200\$).
25.04.2023 -
19.05.2023 –
підвищення
кваліфікації в
Гантерському коледжі
Міського університету
Нью-Йорка, США
Наукові праці:
N. Tatsenko, L.
Molhamova. The
concept of DEATH in
modern English-
speaking discourse: a
linguosynergetic
perspective. SKASE
Journal of Theoretical
Linguistics [online].
2021, vol. 18, no. 2. P.
51–74. (Scopus, Web of
Science).
http://www.skase.sk/Volumes/JTL49/pdf_doc/04.pdf
N. Tatsenko. Empathy
as a self-organized
cognitive model: a
linguistic synergetic
perspective. Lege artis.
Language yesterday,
today, tomorrow. The
journal of University of
SS Cyril and Methodius
in Trnava. Trnava:
University of SS Cyril
and Methodius in
Trnava, 2020, V (1),
June 2020, p. 390-423.
(Web of Science). ISSN
2453-8035.

https://lartis.sk/wp-content/uploads/2020/06/Tatsenko_Issue-1_2020.pdf
Таценко Н. Новий метод дослідження у сучасних наукових лінгвістичних розвідках. Міждисциплінарні дослідження складних систем, 2019. №. 15. С. 21-33. (Web of Science) DOI:
<https://doi.org/10.31392/iscs.2019.15.021>
Tatsenko, N., Molhamova, L. (2023). Concepts Through a Linguosynergetic Lens (On the Example of the Concept of Death) // Visnyk Universitetu imeni Alfreda Nobelya. Seriya: Filologicni Nauki, vol. 1, issue 25, pp. 244-259, DOI: 10.32342/2523-4463-2023-1-25-18
Таценко Н. В. Лінгвосинергетичний вектор аналізу концепту: динаміка модусів // Філологічні трактати. 2021. Т. 13, № 1. С. 111-123.
[https://www.doi.org/10.21272/Ftrk.2021.13\(1\)-11](https://www.doi.org/10.21272/Ftrk.2021.13(1)-11)
Модуси сучасного перекладознавства [Текст]: монографія / Т. Анахоніна, С. Швачко, Ю. Зацний та ін.; за заг. ред. С.О. Швачко. — Суми: СумДУ, 2021. — 149 с. Навчально-методичні праці
Tatsenko N.V. Introduction to Theoretical Phonetics of English [Текст]: study guide / N.V. Tatsenko. — Sumy: Sumy State University, 2020. — 199 p.
Tatsenko N. V. A Companion to Language and Linguistics : study guide. Sumy : Sumy State University, 2023. 173 p.
Інша діяльність:
Керівництво студентами у конкурсах:
2019 р. Попова Тетяна. Дисципліна «Практичний курс англійської мови», 035 «Філологія». 2 місце у I етапі всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з розділу «Романо-германські мови та літератури (з методикою їх

викладання)». Протокол засідання підкомісії від 15 січня 2019 року. 2020 р. Стеценко Оксана. Дисципліна: практика перекладу, 035 «Філологія». 2 місце у I етапі всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт у галузі «Переклад». Протокол засідання підкомісії від 13 січня 2020 року. 2021 р. Третяк Ірина, Любич Анастасія. Дисципліна: практика перекладу, 035 «Філологія». 2 місце у I етапі всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт у галузі «Переклад». Протокол засідання підкомісії від 14 січня 2021 року.

Відповідальний редактор фахового наукового видання України категорії Б «Філологічні трактати» (ISSN 2077-804X). Член редколегії фахового наукового видання України категорії Б «Вісник Запорізького національного університету» (ISSN 2414-9594).

Керівництво науковими темами: Керівник науково-дослідної роботи другої половини дня: «Лінгвосинергетичні дослідження англomовних концептів», (номер державної реєстрації 0121U110475, термін виконання 2021–2025 рр.). Керівник національного наукового проєкту «Діджитальна архівація пам'ятників як об'єктів публічної меморіалізації для збереження культурної спадщини України», Національний фонд досліджень України (термін виконання 2023 – 2024 рр.) Керівник науково-технічної теми «Аналіз моделі лінгвістичного дослідження у розрізі іншомовного рекламного контенту» (договір № 54.15-

2020.СП/01 від 14.09.2020 р.). Керівник науково-технічної теми «Підвищення ефективності іншомовного рекламного контенту за рахунок використання певних лінгвістичних моделей» (договір №54.15-2020.СП/02 від 25.11.2020р.).

Керівництво аспірантами – Лілія Молгамова, Дар'я Медведовська, Аліна Ляшенко, Юлія Бакай, Юлія Скарлупіна.

Під керівництвом Таценко Н.В. захистили дисертації Степанов В.В., Ущатовська І.В. Тема дисертаційного дослідження Степанова В.В.: «Лінгвосинергетичний аспект концепту ПОЛІТИКА в сучасному американському англомовному дискурсі» Запорізький національний університет (2021 рік, спеціальність "Філологія", доктор філософії). Диплом: ДР № 002488 від 30.09.2021
Тема дисертаційного дослідження Ущатовської І.В.: «Структурно-семантичні, соціолінгвальні та прагматичні параметри мови бренду: мультимодальний підхід (на матеріалі англомовних брендів кави)» Дисертацію захищено 30 вересня 2020 року у Спеціалізованій вченій раді Д 17.051.02 Запорізького національного університету. Отримано диплом ДК № 058362.
Міжнародна активність:
Участь в індивідуальному проєкті "Professional Development and Exchange for Educators of Preservice English Language Teachers" (Професійний розвиток та обмін для викладачів англійської мови педагогічних

закладів) за підтримки посольства США в Україні, що передбачав інтенсивне тритижневе підвищення кваліфікації в Гантерському коледжі Міського університету Нью-Йорка з 27.04.2023 р. по 16.05.2023 р. з отриманням сертифікату на 100 годин (обсяг фінансування 10 000 \$).

Участь у заході, організованому Інститутом TESOL Ukraine «Викладання в умовах кризи: інноваційні інструменти», стратегії та підходи до покращення вивчення англійської мови для українців». Захід відбувався у Кракові та був організований за підтримки Регіонального відділу англійської мови при Посольстві США в Києві, Україна, 2 – 7 липня 2023.

20.02.2023 - 30.06.2023 р. – участь у міжнародній програмі академічної мобільності від коледжу Нью Джерсі з доцентом кафедри початкової та дошкільної освіти Stuart Zane Carroll / Стюарт Зейн Керролл.

International Higher Education Forum 2021, 9th-11th March 2021. The conference consisted of 27 sessions split into five themes - Attracting Students, Assessment, Employability, Career Focused Education and Online Teaching - and covered a range of contemporary issues around Higher Education.

У рамках проекту Collaborative Online International Learning (COIL) з 22 жовтня по 28 грудня 2021 р. реалізовано програму міжнародної віртуальної мобільності для здобувачів вищої освіти СумДУ (спеціальності «Кибербезпека» та «Комп'ютерні науки») та Політехнічних коледжів Камарінес Сур. Програма проведена в межах

						<p>дисциплін English Language: Communication Strategies (лекторка – завідувачка кафедри іноземних мов Таценко Н. В.) та Purposive Communication (лектор – Filmor J. Murillo (Філмор Дж. Мурілло), ад'юнкт-професор, керівник центру міжнародних зв'язків Політехнічних коледжів Камарінес Сур).</p> <p>Експертка НАЗЯВО (Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти) за спеціальністю 035 Філологія. Офіційна опонентка здобувачів наукового ступеня кандидата та доктора наук зі спеціальності «Філологія». Членкиня Української спілки германістів вищої школи. Членкиня IATEFL-Ukraine.</p>	
313041	Теліженко Людмила Вікторівна	доцент, Основне місце роботи	Факультет іноземної філології та соціальних комунікацій	<p>Диплом спеціаліста, Сумський державний педагогічний інститут імені А.С. Макаренка, рік закінчення: 1984, спеціальність: Російська мова та література, Диплом доктора наук ДД 001392, виданий 26.10.2012, Диплом кандидата наук ДК 024879, виданий 30.06.2004, Атестат доцента 02ДЦ 012317, виданий 20.04.2006</p>	38	ОК 1 Філософія науки	<p>Захист дисертації Доктор філософських наук ДД №001392 від 26 жовтня 2012 р. Наукова спеціальність: 09.00.04 філософська антропологія, філософія культури. Тема: “Постнекласична модель цілісної людини” Підвищення кваліфікації та стажування:</p> <p>Сумський державний університет, Програма з інноваційної педагогічної діяльності, обсяг: 180 годин, свідоцтво СП №05408289/1493-21 від 22.04.2021 р.</p> <p>Наукові праці: Теліженко Л. В., Сердюк Д. М. Специфіка української філософсько-правової думки // Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: «Юридичні науки», 2019. №1 (63). 3 том. С. 64-67. https://doi.org/10.25313/2520-2057-2019-1 Фахове видання. Теліженко Л. В.</p>

Любов як сутнісний атрибут буття людини // Науковий журнал «Філософія та політологія в контексті сучасної культури».
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара. Вип. 2, Т. 12, 2020. С. 46-52.
<https://doi.org/10.15421/352033>. Фахове видання.
Теліженко Л. В., Ратушний О. В. Ситуація людини ХХІ ст.: глобалізаційні виклики і європейський досвід відповідей // Грані: науково-теоретичний альманах. Дніпро: Вид-во «Грані», 2021. Том 24, № 3. С.112-118.
<https://doi.org/10.15421/172133>. Фахове видання.
Теліженко Л. В., Мурач Д. В, Лапузін В. А. Етичні проблеми дистанційного навчання: філософсько-правовий вимір // Юридичний науковий електронний журнал. №9. 2021. С.322-325.
<https://doi.org/10.32782/2524-0374/2021-9/79>. Фахове видання.
Теліженко Л. В. Цілісність людини як проблема постнекласичної філософії у працях українських вчених: метафізика тотальності В. Кізіми та реляційний холізм І. Цехмістра // Від філософії науки до постмодерних студій культури: кафедра теорії культури і філософії науки в новому тисячолітті : колективна монографія. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2019. С. 121-136.
Теліженко Л.В. Роль інтелігенції у формуванні громадянського суспільства // Society and universum sciences: dynamics and development: Collective Scientific Monograph (1stedition). Doren V. (ed.). Dallas, USA: Primedia eLaunch LL. 2022. 100 p. Pp. 13-37.
<https://doi.org/10.36074/sausdad.ed-1.02>
Навчально-методичні публікації:
Теліженко Л. В. Етика

юриста : конспект лекцій для студ. спец. 081 "Право" денної, заочної й дистанційної форм навчання. Суми : СумДУ, 2020. - 163 с.

Інша діяльність:

З 2007 р. є постійним учасником роботи Лабораторії постнекласичних методологій ЦГО НАН України.*
Член редакційної колегії наукових видань, включених до переліку наукових фахових видань України: науковий журнал «Образ» (затверджено наказом Міністерства освіти і науки України від 13.07.2015 р.) та збірник наукових праць «Світогляд-Філософія-Релігія» (затверджено наказом Міністерства освіти і науки України від 21.11.2013 р).
Перше місце на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт з філософських наук (2017 р.).
Робота зі студентами: 2019 р. – Яненко Є. С., I місце у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт іноземною мовою за професійним спрямуванням з гуманітарних наук нефілологічного профілю.
2021 р. – Мурач Д. В., I місце у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт з філософії права.
2022 р. – Мурач Д. В., переможець Всеукраїнського конкурсу творчих робіт серед молоді «Забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків», організованого Національним агентством України з питань державної служби.
Участь у міжнародних наукових та/або освітніх проектах
Участь у міжнародному грантовому проекті ERASMUS-JMO-2021-HEI-TCH-RSCH - 101047645 - «EULOCDEM:

						Локальна демократія: кращі європейські практики для України» в рамках напряму Модуль Жана Моне програми Erasmus+ Консультування підприємств (госпдоговори) Відповідальний виконавець господарських договорів № 55.17-2022.СП/01 від «02» травня 2022 р. та Договір № 55.17-2023.СП/01 від «21» квітня 2023 р. з Адвокатським об'єднанням «Група правової допомоги».	
205589	Таценко Наталія Віталіївна	завідувач кафедри, Основне місце роботи	Факультет іноземної філології та соціальних комунікацій	Диплом спеціаліста, Сумський державний педагогічний інститут ім.А.С.Макаренка, рік закінчення: 1995, спеціальність: англійська та німецька мови, Диплом доктора наук ДД 007878, виданий 23.10.2018, Диплом кандидата наук ДК 057705, виданий 10.02.2010, Атестат доцента 12ДЦ 031355, виданий 29.03.2012, Атестат професора АП 003776, виданий 01.02.2022	24	ОК 8 Сучасні філологічні парадигми	Доктор філологічних наук, диплом ДД №007878, дата видачі 23.10.2018, Атестаційна колегія, рішення від 23.10.2018 Тема дисертації: Емпатія в сучасному англомовному дискурсі: когнітивно-синергетичний вимір; Вчене звання: доцент кафедри германської філології Кандидат філологічних наук, диплом ДК №057705, дата видачі 10.02.2010, Вища атестаційна комісія України, рішення № 61-06/1 від 10.02.2010, спеціальність (10.02.04) германської мови Тема дисертації: Засоби реалізації мегаконцептів ПРОСТІР, ЧАС, ІНФОРМАЦІЯ в сучасній англійській мові (на матеріалі інновацій віртуальної реальності) Підвищення кваліфікації та стажування: Науково-педагогічне стажування на тему "Організація освітнього процесу в галузі філологічних наук в Україні та країнах ЄС" з 24 серпня по 2 жовтня 2020 р.в Венеціанському університеті Ка' Фоскарі (Італія) в обсязі 6 кредитів (180 годин). № FSI-24254-SaF від 02.10.2020 р. Підвищення кваліфікації на курсі "Знайомство з найкращими освітніми системами Європи та світу"

(Discovering the Best Educational Systems from Europe and the World) у межах проекту “Professional Development and Exchange for Educators of Preservice English Language Teachers” (Професійний розвиток та обмін для викладачів англійської мови педагогічних закладів) за підтримки посольства США в Україні з 18.12.2023р. по 23.12.2023 р. в місті Барселона, Іспанія (обсяг фінансування 1200\$).

25.04.2023 - 19.05.2023 – підвищення кваліфікації в Гантерському коледжі Міського університету Нью-Йорка, США

Наукові праці:
N. Tatsenko, L. Molhamova. The concept of DEATH in modern English-speaking discourse: a linguosynergetic perspective. SKASE Journal of Theoretical Linguistics [online]. 2021, vol. 18, no. 2. P. 51–74. (Scopus, Web of Science).
http://www.skase.sk/Volumes/JTL49/pdf_doc/04.pdf

N. Tatsenko. Empathy as a self-organized cognitive model: a linguistic synergetic perspective. Lege artis. Language yesterday, today, tomorrow. The journal of University of SS Cyril and Methodius in Trnava. Trnava: University of SS Cyril and Methodius in Trnava, 2020, V (1), June 2020, p. 390-423. (Web of Science). ISSN 2453-8035.
https://lartis.sk/wp-content/uploads/2020/06/Tatsenko_Issue-1_2020.pdf

Таценко Н. Новий метод дослідження у сучасних наукових лінгвістичних розвідках. Міждисциплінарні дослідження складних систем, 2019. №. 15. С. 21-33. (Web of Science)
DOI:
<https://doi.org/10.31392/iscs.2019.15.021>

Tatsenko, N., Molhamova, L. (2023). Concepts Through a Linguosynergetic Lens

(On the Example of the Concept of Death) // Visnyk Universitetu imeni Alfreda Nobelya. Seriya: Filologicni Nauki, vol. 1, issue 25, pp. 244-259, DOI: 10.32342/2523-4463-2023-1-25-18

Таценко Н. В. Лінгвосинергетичний вектор аналізу концепту: динаміка модусів // Філологічні трактати. 2021. Т. 13, № 1. С. 111-123. [https://www.doi.org/10.21272/Ftrk.2021.13\(1\)-11](https://www.doi.org/10.21272/Ftrk.2021.13(1)-11)

Модуси сучасного перекладознавства [Текст]: монографія / Т. Анахоніна, С. Швачко, Ю. Зацний та ін.; за заг. ред. С.О. Швачко. — Суми: СумДУ, 2021. — 149 с. Навчально-методичні праці

Tatsenko N.V. Introduction to Theoretical Phonetics of English [Текст]: study guide / N.V. Tatsenko. — Sumy: Sumy State University, 2020. — 199 p.

Tatsenko N. V. A Companion to Language and Linguistics : study guide. Sumy : Sumy State University, 2023. 173 p.

Інша діяльність: Керівництво студентами у конкурсах: 2019 р. Попова Тетяна. Дисципліна «Практичний курс англійської мови», 035 «Філологія». 2 місце у I етапі всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з розділу «Романо-германські мови та літератури (з методикою їх викладання)».

Протокол засідання підкомісії від 15 січня 2019 року.

2020 р. Стеценко Оксана. Дисципліна: практика перекладу, 035 «Філологія». 2 місце у I етапі всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт у галузі «Переклад».

Протокол засідання підкомісії від 13 січня 2020 року.

2021 р. Третяк Ірина, Любич Анастасія. Дисципліна: практика перекладу, 035

«Філологія». 2 місце у I етапі всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт у галузі «Переклад». Протокол засідання підкомісії від 14 січня 2021 року.

Відповідальний редактор фахового наукового видання України категорії Б «Філологічні трактати» (ISSN 2077-804X).

Член редколегії фахового наукового видання України категорії Б «Вісник Запорізького національного університету» (ISSN 2414-9594).

Керівництво науковими темами: Керівник науково-дослідної роботи другої половини дня: «Лінгвосинергетичні дослідження англомовних концептів», (номер державної реєстрації 0121U110475, термін виконання 2021–2025 рр.).

Керівник національного наукового проекту «Діджитальна архівація пам'ятників як об'єктів публічної меморіалізації для збереження культурної спадщини України», Національний фонд досліджень України (термін виконання 2023 – 2024 рр.) Керівник науково-технічної теми «Аналіз моделі лінгвістичного дослідження у розрізі іншомовного рекламного контенту» (договір № 54.15-2020.СП/01 від 14.09.2020 р.).

Керівник науково-технічної теми «Підвищення ефективності іншомовного рекламного контенту за рахунок використання певних лінгвістичних моделей» (договір №54.15-2020.СП/02 від 25.11.2020р.).

Керівництво аспірантами – Лілія Молгамова, Дар'я Медведовська, Аліна Ляшенко, Юлія Бакай,

Юлія Скарлупіна.

Під керівництвом
Таценко Н.В.
захистили дисертації
Степанов В.В.,
Ущатовська І.В.
Тема дисертаційного
дослідження
Степанова В.В.:
«Лінгвосинергетични
й аспект концепту
ПОЛІТИКА в
сучасному
американському
англомовному
дискурсі»
Запорізький
національний
університет (2021 рік,
спеціальність
"Філологія", доктор
філософії). Диплом:
ДР № 002488 від
30.09.2021
Тема дисертаційного
дослідження
Ущатовської І.В.:
«Структурно-
семантичні,
соціолінгвальні та
прагматичні
параметри мови
бренду:
мультимодальний
підхід (на матеріалі
англомовних брендів
кави)»
Дисертацію захищено
30 вересня 2020 року
у Спеціалізованій
вченій раді Д 17.051.02
Запорізького
національного
університету.
Отримано диплом ДК
№ 058362.
Міжнародна
активність:
Участь в
індивідуальному
проекті "Professional
Development and
Exchange for Educators
of Preservice English
Language Teachers"
(Професійний
розвиток та обмін для
викладачів
англійської мови
педагогічних
закладів) за
підтримки посольства
США в Україні, що
передбачав
інтенсивне
тритижневе
підвищення
кваліфікації в
Гантерському коледжі
Міського університету
Нью-Йорка з
27.04.2023 р. по
16.05.2023 р. з
отриманням
сертифікату на 100
годин (обсяг
фінансування 10 000
\$).
Участь у заході,
організованому

Інститутом TESOL Ukraine «Викладання в умовах кризи: інноваційні інструменти», стратегії та підходи до покращення вивчення англійської мови для українців». Захід відбувався у Кракові та був організований за підтримки Регіонального відділу англійської мови при Посольстві США в Києві, Україна, 2 – 7 липня 2023.

20.02.2023 - 30.06.2023 р. – участь у міжнародній програмі академічної мобільності від коледжу Нью Джерсі з доцентом кафедри початкової та дошкільної освіти Stuart Zane Carroll / Стюарт Зейн Керролл.

International Higher Education Forum 2021, 9th-11th March 2021. The conference consisted of 27 sessions split into five themes - Attracting Students, Assessment, Employability, Career Focused Education and Online Teaching - and covered a range of contemporary issues around Higher Education.

У рамках проекту Collaborative Online International Learning (COIL) з 22 жовтня по 28 грудня 2021 р. реалізовано програму міжнародної віртуальної мобільності для здобувачів вищої освіти СумДУ (спеціальності «Кибербезпека» та «Комп'ютерні науки») та Політехнічних коледжів Камарінес Сур. Програма проведена в межах дисциплін English Language: Communication Strategies (лекторка – завідувачка кафедри іноземних мов Таценко Н. В.) та Purposive Communication (лектор – Filmor J. Murillo (Філмор Дж. Мурілло), ад'юнкт-професор, керівник центру міжнародних зв'язків Політехнічних коледжів Камарінес Сур).

Експертка НАЗЯВО

							(Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти) за спеціальністю 035 Філологія. Офіційна опонентка здобувачів наукового ступеня кандидата та доктора наук зі спеціальності «Філологія». Членкиня Української спілки германістів вищої школи. Членкиня IATEFL-Ukraine.
--	--	--	--	--	--	--	--

Таблиця 3. Матриця відповідності програмних результатів навчання, освітніх компонентів, методів навчання та оцінювання

Програмні результати навчання ОП	ПРН відповідає результату навчання, визначено му стандартом вищої освіти (або охоплює його)	Обов'язкові освітні компоненти, що забезпечують ПРН	Методи навчання	Форми та методи оцінювання
<p><i>ПРН6 Організовувати викладання філологічних дисциплін відповідно до завдань та принципів сучасної вищої освіти, вимог до його наукового, навчально-методичного та нормативного забезпечення, використовувати різноманітні форми організації навчальної діяльності студентів, діагностики, контролю та оцінки ефективності навчальної діяльності.</i></p>	□	<p>ОК 2 Культура наукової української мови</p>	<p>МН4 Навчання на основі досліджень (RBL); МН3 Проектне навчання; МН5 Електронне навчання.</p>	<p>МСО3 Презентація за темою дисертації; МСО2 Укладання бібліографії до власного наукового дослідження; МСО5 Виконання практичного кейсу (підготовка, презентація, захист).</p>
		<p>ОК 4 Інноваційна педагогічна діяльність</p>	<p>МН1 Інтерактивні лекції; МН2 Навчальна дискусія / дебати; МН3 Проектний метод; МН4 Підготовка карт пам'яті.</p>	<p>МСО2 Активність на лекції; МСО1 Підсумковий контроль: екзамен; МСО3 Виконання індивідуального навчального завдання; МСО4 Підготовка карти пам'яті.</p>
		<p>ОК 10 Педагогічна практика за професійним спрямуванням</p>	<p>МН1 Практикоорієнтоване навчання; МН2 Мобільне навчання; МН3 Кейс-орієнтоване навчання; МН4 Навчання на основі запитів (Inquiry-based learning).</p>	<p>МСО1 Виконання пошуково-дослідного завдання (підготовка, презентація, захист); МСО2 Виконання практичного кейсу (підготовка, презентація, захист); МСО4 Звіт за результатами виконання практичних робіт.</p>
<p><i>ПРН5 Розробляти та реалізовувати науково-інноваційні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і</i></p>	□	<p>ОК 1 Філософія науки</p>	<p>МН1 Інтерактивні лекції; МН2 Круглий стіл; МН3 Обмін думками (think-pair-share); МН4 Лекції-дискусії.</p>	<p>МСО1 Оцінювання письмових робіт; МСО2 Усні опитування; МСО5 Підсумковий контроль: іспит; МСО4 Поточні контрольні роботи (проміжний контроль); МСО3 Виступ-презентація.</p>
		<p>ОК 5 Управління</p>	<p>МН1 Інтерактивні лекції;</p>	<p>МСО3 Поточні контрольні</p>

<p>розв'язувати значущі теоретичні та прикладні проблеми філології з дотриманням норм академічної етики і врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів.</p>		<p>науковими проєктами</p>	<p>МН2 Аналіз конкретних ситуацій (Case-study), в т.ч. в рамках групового проєкту; МН3 Дослідницька робота (розробка наукової пропозиції для грантового фінансування); МН4 Проєктний метод; МН5 Практико-орієнтоване навчання.</p>	<p>роботи (проміжний контроль); МСО1 Виконання практичного кейсу групою (підготовка, презентація, захист); МСО2 Розробка індивідуальної дослідницької пропозиції, презентація для зворотнього зв'язку під час практичних занять.</p>
		<p>ОК 6 Методика підготовки наукових праць</p>	<p>МН1 проблемна лекція (проблема академічної грамотності, якості академічних текстів на прикладах реальних публікацій);; МН3 семінар-практикум (з аналізу академічної недоброчесності, текстових запозичень та унікальності наукових праць) із елементами тренінгу; МН5 проєктне навчання (індивідуальний дослідницький проєкт з підготування наукової статті за структурою IMRaD).; МН6 самонавчання у віддалених системах: Google Classroom, Google Meet.</p>	<p>МСО1 презентації дослідження (за обраним фахом наукового дослідження) на тему академічної грамотності та доброчесності; МСО2 індивідуальний дослідницький проєкт з підготовки фахової наукової статті за IMRaD структурою; МСО3 підсумковий контроль.</p>
		<p>ОК 8 Сучасні філологічні парадигми</p>	<p>МН1 Навчання на основі досліджень (RBL); МН2 Самостійне навчання; МН3 Лекційне навчання.</p>	<p>МСО1 Виконання дослідницького проєкта (підготовка, презентація, захист); МСО4 Підсумковий контроль: екзамен; МСО3 Звіт за результатами виконання практичних робіт; МСО2 Виконання практичного кейсу (підготовка, презентація, захист).</p>
		<p>ОК 3 Методологія та методи наукових досліджень</p>	<p>МН1 Імерсивне навчання; МН3 Електронне навчання; МН4 Лекційне навчання; МН6 Кейс-орієнтоване навчання.</p>	<p>МСО4 Складання комплексного письмового модульного контролю; МСО3 Розробка концептуальної карти.</p>
<p>ПРН4 Планувати і виконувати експериментальні та/або теоретичні дослідження з філології та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасних інструментів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.</p>	☐	<p>ОК 5 Управління науковими проєктами</p>	<p>МН1 Інтерактивні лекції; МН2 Аналіз конкретних ситуацій (Case-study), в т.ч. в рамках групового проєкту; МН3 Дослідницька робота (розробка наукової пропозиції для грантового фінансування); МН4 Проєктний метод; МН5 Практико-орієнтоване навчання.</p>	<p>МСО3 Поточні контрольні роботи (проміжний контроль); МСО1 Виконання практичного кейсу групою (підготовка, презентація, захист); МСО2 Розробка індивідуальної дослідницької пропозиції, презентація для зворотнього зв'язку під час практичних занять.</p>
		<p>ОК 6 Методика підготовки наукових праць</p>	<p>МН1 проблемна лекція (проблема академічної грамотності, якості академічних текстів на прикладах реальних публікацій);; МН3 семінар-практикум (з аналізу академічної недоброчесності, текстових запозичень та унікальності наукових праць) із елементами тренінгу; МН5 проєктне навчання</p>	<p>МСО1 презентації дослідження (за обраним фахом наукового дослідження) на тему академічної грамотності та доброчесності; МСО2 індивідуальний дослідницький проєкт з підготовки фахової наукової статті за IMRaD структурою; МСО3 підсумковий контроль.</p>

			(індивідуальний дослідницький проєкт з підготовки наукової статті за структурою IMRaD); МН6 самонавчання у віддалених системах: Google Classroom, Google Meet.	
		ОК 8 Сучасні філологічні парадигми	МН1 Навчання на основі досліджень (RBL); МН2 Самостійне навчання; МН3 Лекційне навчання.	МСО1 Виконання дослідницького проєкта (підготовка, презентація, захист); МСО4 Підсумковий контроль: екзамен; МСО3 Звіт за результатами виконання практичних робіт; МСО2 Виконання практичного кейсу (підготовка, презентація, захист).
		ОК 9 Теорія мови та дискурсу	МН1 Навчання на основі досліджень (RBL); МН2 Самостійне навчання; МН3 Лекційне навчання.	МСО1 Виконання дослідницького проєкта (підготовка, презентація, захист); МСО4 Підсумковий контроль: екзамен; МСО3 Звіт за результатами виконання практичних робіт; МСО2 Виконання практичного кейсу (підготовка, презентація, захист).
		ОК 1 Філософія науки	МН1 Інтерактивні лекції; МН2 Круглий стіл; МН3 Обмін думками (think-pair-share); МН4 Лекції-дискусії.	МСО4 Підсумковий контроль: іспит; МСО3 Поточні контрольні роботи (проміжний контроль); МСО1 Оцінювання письмових робіт; МСО2 Виступ-презентація.
<i>ПРН1 Мати передові концептуальні та методологічні знання з філології і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових теоретичних і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку, отримання нових знань та/або здійснення інновацій.</i>	☐	ОК 8 Сучасні філологічні парадигми	МН1 Навчання на основі досліджень (RBL); МН2 Самостійне навчання; МН3 Лекційне навчання.	МСО1 Виконання дослідницького проєкта (підготовка, презентація, захист); МСО4 Підсумковий контроль: екзамен; МСО3 Звіт за результатами виконання практичних робіт; МСО2 Виконання практичного кейсу (підготовка, презентація, захист).
		ОК 7 Німецька мова академічного спрямування	МН3 Самостійне навчання; МН1 Електронне навчання.	МСО4 Виконання пошуково-дослідного завдання (підготовка, презентація, захист); МСО6 Підсумковий контроль: екзамен; МСО1 Звіт за результатами виконання практичних робіт.
		ОК 6 Методика підготовки наукових праць	МН1 проблемна лекція (проблема академічної грамотності, якості академічних текстів на прикладах реальних публікацій);; МН4 проектне навчання (спрямоване на оволодіння мовним матеріалом, формування певних мовленнєвих навичок та вмінь), у т.ч. із	МСО2 індивідуальний дослідницький проєкт з підготовки фахової наукової статті за IMRaD структурою; МСО3 підсумковий контроль.

			застосуванням системи Grammarly; МН5 проектне навчання (індивідуальний дослідницький проект з підготування наукової статті за структурою IMRaD).; МН6 самонавчання у віддалених системах: Google Classroom, Google Meet.	
		ОК 5 Управління науковими проектами	МН1 Інтерактивні лекції; МН2 Аналіз конкретних ситуацій (Case-study), в т.ч. в рамках групового проекту; МН3 Дослідницька робота (розробка наукової пропозиції для грантового фінансування); МН4 Проектний метод; МН5 Практико-орієнтоване навчання.	МСО3 Поточні контрольні роботи (проміжний контроль); МСО1 Виконання практичного кейсу групою (підготовка, презентація, захист); МСО2 Розробка індивідуальної дослідницької пропозиції, презентація для зворотнього зв'язку під час практичних занять.
		ОК 3 Методологія та методи наукових досліджень	МН1 Імерсивне навчання; МН2 Гейміфіковане навчання; МН3 Електронне навчання; МН4 Лекційне навчання; МН5 Проектне навчання; МН6 Кейс-орієнтоване навчання.	МСО2 Виконання практичного кейсу (підготовка, презентація, захист); МСО1 Виконання пошуково-дослідного завдання (підготовка, презентація, захист); МСО4 Складання комплексного письмового модульного контролю; МСО3 Розробка концептуальної карти.
<i>ПРН2 Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати власних оригінальних наукових досліджень, наукові та прикладні проблеми філології державною та іноземними мовами в усній та писемній формі: продукувати і грамотно оформлювати різножанрові наукові тексти відповідно до сучасних вимог (стаття, есе, презентація, виступ на конференції, публічна, науково-популярна чи наукова лекція тощо). Кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних міжнародних наукових виданнях.</i>	☐	ОК 9 Теорія мови та дискурс	МН1 Навчання на основі досліджень (RBL); МН2 Самостійне навчання; МН3 Лекційне навчання.	МСО1 Виконання дослідницького проекту (підготовка, презентація, захист); МСО4 Підсумковий контроль: екзамен; МСО3 Звіт за результатами виконання практичних робіт; МСО2 Виконання практичного кейсу (підготовка, презентація, захист).
		ОК 7 Німецька мова академічного спрямування	МН3 Самостійне навчання; МН1 Електронне навчання.	МСО4 Виконання пошуково-дослідного завдання (підготовка, презентація, захист); МСО6 Підсумковий контроль: екзамен; МСО1 Звіт за результатами виконання практичних робіт.
		ОК 6 Методика підготовки наукових праць	МН1 проблемна лекція (проблема академічної грамотності, якості академічних текстів на прикладах реальних публікацій);; МН2 практичні заняття (у формі імітаційної гри з подачі/рецензування статті у видавництві);; МН3 семінар-практикум (з аналізу академічної недоброчесності, текстових запозичень та унікальності наукових праць) із елементами тренінгу; МН4 проектне навчання	МСО1 презентації дослідження (за обраним фахом наукового дослідження) на тему академічної грамотності та доброчесності; МСО2 індивідуальний дослідницький проект з підготовки фахової наукової статті за IMRaD структурою; МСО3 підсумковий контроль.

			(спрямоване на оволодіння мовним матеріалом, формування певних мовленнєвих навичок та вмінь), у т.ч. із застосуванням системи Grammarly; МН5 проектне навчання (індивідуальний дослідницький проект з підготування наукової статті за структурою IMRaD).; МН6 самонавчання у віддалених системах: Google Classroom, Google Meet.	
		ОК 5 Управління науковими проєктами	МН1 Інтерактивні лекції; МН2 Аналіз конкретних ситуацій (Case-study), в т.ч. в рамках групового проєкту; МН3 Дослідницька робота (розробка наукової пропозиції для грантового фінансування); МН4 Проєктний метод; МН5 Практико-орієнтоване навчання.	МСО3 Поточні контрольні роботи (проміжний контроль); МСО1 Виконання практичного кейсу групою (підготовка, презентація, захист); МСО2 Розробка індивідуальної дослідницької пропозиції, презентація для зворотнього зв'язку під час практичних занять.
		ОК 2 Культура наукової української мови	МН1 Практикоорієнтоване навчання; МН4 Навчання на основі досліджень (RBL); МН3 Проєктне навчання; МН2 Самостійне навчання; МН5 Електронне навчання.	МСО1 Оцінювання письмових робіт; МСО3 Презентація за темою дисертації; МСО2 Укладання бібліографії до власного наукового дослідження; МСО4 Виконання індивідуального проєкту (підготовка, презентація, захист); МСО5 Виконання практичного кейсу (підготовка, презентація, захист).
<i>ПРН3 Аналізувати складні явища суспільного життя, пов'язувати загальнофілософськ і проблеми з вирішенням завдань, що виникають у професійній та науково-інноваційній діяльності, застосовувати емпіричні й теоретичні методи пізнання.</i>	☐	ОК 9 Теорія мови та дискурсу	МН1 Навчання на основі досліджень (RBL); МН2 Самостійне навчання; МН3 Лекційне навчання.	МСО1 Виконання дослідницького проєкту (підготовка, презентація, захист); МСО4 Підсумковий контроль: екзамен; МСО3 Звіт за результатами виконання практичних робіт; МСО2 Виконання практичного кейсу (підготовка, презентація, захист).
		ОК 1 Філософія науки	МН1 Інтерактивні лекції; МН2 Круглий стіл; МН3 Обмін думками (think-pair-share); МН4 Лекції-дискусії.	МСО4 Підсумковий контроль: іспит; МСО3 Поточні контрольні роботи (проміжний контроль); МСО1 Оцінювання письмових робіт; МСО2 Виступ-презентація.
		ОК 3 Методологія та методи наукових досліджень	МН1 Імерсивне навчання; МН2 Гейміфіковане навчання; МН3 Електронне навчання; МН4 Лекційне навчання; МН5 Проєктне навчання; МН6 Кейс-орієнтоване навчання.	МСО2 Виконання практичного кейсу (підготовка, презентація, захист); МСО1 Виконання пошуково-дослідного завдання (підготовка, презентація, захист); МСО4 Складання комплексного письмового модульного контролю; МСО3 Розробка

		ОК 7 Німецька мова академічного спрямування	МН3 Самостійне навчання; МН1 Електронне навчання.	концептуальної карти. МСО4 Виконання пошуково-дослідного завдання (підготовка, презентація, захист); МСО6 Підсумковий контроль: екзамен; МСО1 Звіт за результатами виконання практичних робіт.
--	--	---	--	---